Учредитель —
Конституционный суд
Республики Татарстан

ВЕСТНИК
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН 2 (37)'2018

Редакционная коллегия:

Ф.Г. ХУСНУТДИНОВ
(председатель)
Р.А. САХИЕВА
Ф.Р. ВОЛКОВА
Л.В. КУЗЬМИНА
Э.М. МУСТАФИНА
А.Р. ШАКАРАЕВ
А.Г. НУРИЕВ

Адрес редакции:
420060, г. Казань,
ул. Пушкина, д. 66/33.
Тел.: 264-74-97

Адрес электронной почты:
KS.RT@tatar.ru

Адрес официального сайта:
www.ks.tatarstan.ru

В НОМЕРЕ:

Раздел I. Решения Конституционного суда Республики Татарстан

(на государственных языках Республики Татарстан)

Постановление Конституционного суда Республики Татарстан от 14 декабря 2018 года № 80-П по делу о проверке конституционности пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, в связи с жалобами граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой ... 4

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 10 сентября 2018 года № 19-О по жалобе гражданки Н.Е. Мешковой 24

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 14 сентября 2018 года № 20-О по жалобе гражданина Р.Х. Ибатуллина 34

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 14 сентября 2018 года № 21-О по жалобе гражданки Н.Е. Мешковой ... 43

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 18 сентября 2018 года № 22-О по жалобе гражданки Р.М. Шайхразиевой 53

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 18 сентября 2018 года № 23-О по жалобе гражданки Н.Е. Мешковой 60

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 18 сентября 2018 года № 24-О по жалобе гражданки Н.Е. Мешковой 69

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 21 сентября 2018 года № 25-О по жалобе гражданки Р.Ф. Айнулловой 77

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 26 сентября 2018 года № 26-О по жалобе гражданки Р.Ф. Айнулловой 85

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 26 сентября 2018 года № 27-О по жалобе гражданки Р.Ф. Айнулловой 93

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 28 сентября 2018 года № 28-О по жалобе гражданина Р.Х. Ибатуллина 101

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 28 сентября 2018 года № 29-О по жалобе гражданки Р.Ф. Айнулловой 109

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 2 октября 2018 года № 30-О по жалобе гражданки Р.Ф. Айнулловой 117

Ответственный за выпуск:
Э.Р. ЗАГРИЕВА

Номер подготовили:
И.Ж. ЕДИХАНОВ
Г.Г. КАМАЛОВА

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 29 октября 2018 года № 31-О по жалобе гражданки О.Н. Меркурьевой 125

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 29 октября 2018 года № 32-О по жалобе гражданки Л.В. Рагимовой 139

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 14 ноября 2018 года № 33-О по жалобе гражданки В.С. Кокуровой 153

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 14 ноября 2018 года № 34-О по жалобе гражданки Л.Е. Колоярцевой 157

Определение Конституционного суда Республики Татарстан от 17 декабря 2018 года № 35-О по жалобе гражданки Л.Е. Колоярцевой 166

Раздел II. Деятельность Конституционного суда Республики Татарстан

Решение Конституционного суда Республики Татарстан от 25 октября 2018 года № 7-Р «О поощрении благодарственными письмами Конституционного суда Республики Татарстан» . 178

Подписано в печать с оригинал-макета 25.02.2019. Формат 70х108 1/16.
Бумага офсетная № 1.
Объем 11,85 печ. л. Тираж 200 экз.

Отпечатано в типографии
ООО «Офсет-сервис».

420012, г. Казань, ул. Щапова, д. 26.
Тел.: 260-60-75.

РАЗДЕЛ I.

РЕШЕНИЯ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ИМЕНЕМ
РЕСПУБЛИКИ
ТАТАРСТАН

ПОСТАНОВЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по делу о проверке конституционности пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, в связи с жалобами граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой

14 декабря
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

руководствуясь статьей 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан, частями пятой и девятой статьи 3, частью первой и пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 68, 83, 100, 101 и 103 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан»,

рассмотрел в открытом судебном заседании дело о проверке конституционности пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250.

Поводом к рассмотрению дела явились жалобы граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой. Основанием к рассмотрению дела явилась обнаружившаяся неопределенность в вопросе о том, соответствуют ли оспариваемые заявителями нормативные положения Конституции Республики Татарстан.

Поскольку обе жалобы касаются одного и того же предмета, Конституционный суд Республики Татарстан, руководствуясь частью второй статьи 50 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», соединил дела по этим жалобам в одном производстве.

Заслушав сообщение судьи-докладчика А.Р. Шакараева, объяснения сторон — граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой, представителя органа, издавшего оспариваемый нормативный правовой акт, — главного специалиста отдела правового обеспечения Комитета земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани Е.Н. Ситдиковой, специалиста, приглашенного в судебное заседание по ходатайству представителя органа, издавшего оспариваемый нормативный правовой акт, — начальника отдела аналитического сопровождения оформления прав на земельные участки и социальных вопросов Комитета земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани А.Р. Сафиной, выступления приглашенных в судебное заседание: представителя Президента Республики Татарстан — заведующего сектором по вопросам помилования Государственно-правового управления Президента Республики

Татарстан Д.А. Рослова, полномочного представителя Государственного Совета Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Государственного Совета Республики Татарстан М.Б. Сунгатуллина, представителя Кабинета Министров Республики Татарстан — Правительства Республики Татарстан — начальника Правового управления Аппарата Кабинета Министров Республики Татарстан А.Б. Гревцова, представителя Председателя Верховного суда Республики Татарстан — судьи Верховного суда Республики Татарстан Ю.А. Старшой, представителя Председателя Арбитражного суда Республики Татарстан — начальника отдела анализа и обобщения судебной практики Арбитражного суда Республики Татарстан Р.Р. Шкаликова, представителя Прокурора Республики Татарстан — начальника отдела по надзору за законностью нормативных правовых актов Управления по надзору за исполнением федерального законодательства прокуратуры Республики Татарстан А.Р. Валиахметова, представителя Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан — ведущего консультанта отдела по вопросам восстановления прав граждан аппарата Уполномоченного по правам человека в Республике Татарстан Р.Р. Мингалиева, исследовав представленные документы и иные материалы, Конституционный суд Республики Татарстан

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратились граждане О.Н. Меркурьева и Л.В. Рагимова с жалобами на нарушение их конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250 (далее также — Порядок).

Согласно пункту 4 раздела I Порядка гражданам, имеющим право на бесплатное предоставление земельного участка в соответствии со статьей 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан, предоставление бесплатного земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства, дачного строительства, ведения личного подсобного хозяйства (приусадебный земельный участок), садоводства или огородничества производится в порядке очередности не позднее одного года с даты их включения в списки граждан, имеющих право на бесплатное получение земельного участка (далее также — списки), за исключением случая, предусмотренного пунктом 7 раздела II данного Порядка.

Пункт 7 раздела II указанного Порядка устанавливает, что при отказе заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или при его отказе от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо при неприбытии заявителя для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине заявлению присваивается статус «От-

каз заявителя»; отказ заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или его отказ от выбора земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо неприбытие заявителя для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине оформляется актом (приложения № 2 и 3 к Порядку) и протоколом комиссии.

Как следует из жалоб и приложенных к ним копий документов, граждане О.Н. Меркурьева и Л.В. Рагимова являются многодетными матерями, имеющими трех детей, и в соответствии с земельным законодательством обладают правом на предоставление им земельного участка из земель, находящихся в государственной или муниципальной собственности, в собственность бесплатно. В 2013—2014 годах гражданка О.Н. Меркурьева и гражданка Л.В. Рагимова подавали заявления для реализации этого права и были внесены в список граждан, имеющих право на бесплатное получение земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства.

Между тем земельные участки заявителям не были предоставлены, несмотря на то, что в соответствии с Земельным кодексом Республики Татарстан земельные участки должны были быть переданы им в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки. По их утверждению, Земельный кодекс Республики Татарстан несоблюдение указанного срока для предоставления гражданам земельных участков в порядке очередности связывает с их троекратным отказом от выбора земельного участка либо троекратной неявкой на процедуру выбора земельного участка.

Оспариваемые же положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка допускают возможность отказа в предоставлении гражданам земельных участков в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки уже после их однократного отказа от выбора земельного участка либо однократной неявки на процедуру выбора земельного участка. Тем самым, по мнению граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой, оспариваемые нормы фактически вынуждают согласиться на земельный участок на первом же предложенном выборе, поскольку отказ от него сразу повлечет освобождение органа местного самоуправления от публично-правового обязательства по предоставлению земельного участка в течение одного года.

На основании изложенного заявители просят Конституционный суд Республики Татарстан признать положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, не соответствующими статьям 24 (часть вторая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая) и 38 (части первая и третья) Конституции Республики Татарстан, согласно которым органы местного самоуправления обязаны соблюдать Конституцию и законы Республики Татарстан; все равны перед

законом и судом; государство гарантирует равенство прав и свобод человека и гражданина независимо от социального положения, места жительства и иных обстоятельств; любые формы ограничения прав и свобод либо установление преимуществ граждан по расовым, национальным и другим признакам запрещаются; семья, материнство, отцовство и детство находятся под защитой государства; государство проявляет заботу о семье, обеспечении здоровья матери и ребенка и воспитании детей.

В соответствии с частями второй и третьей статьи 68 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан принимает решение по делу, оценивая как буквальный смысл рассматриваемого акта, так и смысл, придаваемый ему официальным и иным толкованием или сложившейся правоприменительной практикой, а также исходя из его места в системе нормативных правовых актов. Конституционный суд Республики Татарстан принимает постановление только по предмету, указанному в обращении, и лишь в отношении той части акта, конституционность которой подвергается сомнению в обращении, и при принятии решения не связан основаниями и доводами, изложенными в обращении.

Таким образом, предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан по настоящему делу являются взаимосвязанные положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, в той мере, в какой они служат нормативным основанием для неисполнения органами местного самоуправления муниципального образования города Казани законодательно установленного срока предоставления гражданам, имеющим трех и более детей, земельных участков в собственность бесплатно в случае их однократного: отказа от участия в процедуре выбора земельного участка или отказа от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо неприбытия для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине.

2. Оспариваемые заявителями правовые положения затрагивают сферы социальной защиты и земельного законодательства. Согласно статье 72 (пункты «ж» и «к» части 1) Конституции Российской Федерации социальная защита, включая социальное обеспечение, а также земельное законодательство находятся в совместном ведении Российской Федерации и ее субъектов. Статья 76 Конституции Российской Федерации предусматривает, что по предметам совместного ведения Российской Федерации и субъектов Российской Федерации издаются федеральные законы и принимаемые в соответствии с ними законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации (часть 2); законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации не могут противоречить федеральным законам, при-

нятым по предметам ведения Российской Федерации, а также по предметам совместного ведения Российской Федерации и ее субъектов (часть 5).

Земельное законодательство состоит из Земельного кодекса Российской Федерации, федеральных законов и принимаемых в соответствии с ними законов субъектов Российской Федерации (абзац первый пункта 1 статьи 2 Земельного кодекса Российской Федерации). Подпунктом 6 статьи 39.5 данного Кодекса установлено, что земельный участок, находящийся в государственной или муниципальной собственности, предоставляется гражданам, имеющим трех и более детей, в собственность бесплатно на основании решения уполномоченного органа в случае и в порядке, которые установлены органами государственной власти субъектов Российской Федерации. При этом на основании и во исполнение данного Кодекса, федеральных законов, иных нормативных правовых актов Российской Федерации, законов и иных нормативных правовых актов субъектов Российской Федерации органы местного самоуправления в пределах своих полномочий могут издавать акты, содержащие нормы земельного права (пункт 4 статьи 2).

Пунктом 3 части первой статьи 16 Федерального закона от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» к вопросам местного значения городского округа отнесено владение, пользование и распоряжение имуществом, находящимся в муниципальной собственности городского округа. Аналогичные по содержанию нормы закреплены подпунктом 1 статьи 5 Земельного кодекса Республики Татарстан, пунктом 3 части 1 статьи 17 Закона Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» и пунктом 3 части 1 статьи 8 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5.

Согласно части 1 статьи 25 Закона Республики Татарстан «О местном самоуправлении в Республике Татарстан», части 1 статьи 38 во взаимосвязи с абзацем 4 части 2 статьи 40 Устава муниципального образования города Казани Исполнительный комитет муниципального образования города Казани (далее также — Исполнительный комитет) является исполнительно-распорядительным органом местного самоуправления города Казани, наделенным полномочиями по решению вопросов местного значения в сфере управления муниципальной собственностью, в том числе вопросов, отнесенных к полномочиям органов местного самоуправления в области земельных отношений Конституцией Российской Федерации, Земельным кодексом Российской Федерации, другими федеральными законами, а также законами Республики Татарстан.

Таким образом, принимая оспариваемый нормативный правовой акт, Исполнительный комитет правомерно реализовал пол-

номочия, принадлежащие ему в силу федерального и республиканского законодательства, а также основанные на положениях статьи 116 (часть первая) Конституции Республики Татарстан, согласно которой местное самоуправление обеспечивает самостоятельное в соответствии с законом и под свою ответственность решение населением вопросов местного значения, владение, пользование и распоряжение муниципальной собственностью.

3. Вопрос о проверке конституционности организационно-процедурного механизма предоставления земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей (далее также — многодетные семьи), в собственность бесплатно на территории муниципального образования города Казани уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В постановлении от 26 декабря 2017 года № 77-П Конституционный суд Республики Татарстан указал, что статья 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан регламентирует последовательность действий органов местного самоуправления по исполнению законодательных норм, направленных на реализацию гражданами, имеющими трех и более детей, своего права на бесплатное получение земельного участка; возлагая на органы местного самоуправления полномочия по установлению процедуры предоставления таких земельных участков, республиканский законодатель четко и недвусмысленно определил обязательные для этого условия.

В силу абзаца первого пункта 13 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан право граждан, имеющих трех и более детей, на предоставление им земельных участков, в том числе для осуществления индивидуального жилищного строительства, реализуется в порядке очередности не позднее одного года с даты включения их в списки граждан, имеющих право на получение земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства, за исключением случаев, предусмотренных пунктом 15 данной статьи. Пункт 15, в свою очередь, устанавливает исчерпывающий перечень случаев, когда уполномоченный орган местного самоуправления принимает решение об исключении граждан, заинтересованных в предоставлении земельных участков, из указанных списков и отказе в предоставлении им земельного участка, к числу которых относится троекратный отказ граждан от выбора земельного участка на процедуре выбора земельного участка либо их троекратная неявка на процедуру выбора земельного участка (подпункт 4). Тем самым, применительно к рассматриваемому делу, республиканский законодатель определил, что многодетные семьи должны троекратно приглашаться на процедуру выбора земельного участка и, соответственно, только после их троекратного отказа или их троекратной неявки такие семьи утрачивают законодательно гарантированное право на получение земельного участка в собственность бесплатно в течение года.

Согласно оспариваемым положениям пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка гражданам, имеющим трех и более детей, земельные участки, в том числе для индивидуального жи-

лищного строительства, предоставляются в порядке очередности не позднее одного года с даты их включения в списки, за исключением случая присвоения заявлению статуса «Отказ заявителя» при отказе заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или при его отказе от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо при неприбытии заявителя для участия в такой процедуре по неуважительной причине (далее также — отказ заявителя от выбора земельного участка либо его неприбытие для участия в такой процедуре). Анализ пункта 4 раздела I Порядка показывает, что он как по своему целевому назначению и правовому смыслу, так и по содержанию фактически дублирует положения абзаца первого пункта 13 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан (в редакции, действовавшей на момент принятия оспариваемого Порядка), закрепляя общее правило о том, что земельные участки предоставляются многодетным семьям в собственность бесплатно не позднее одного года с даты включения их в списки, и в отсылочной форме давая указание на исключение из этого правила (пункт 7 раздела II Порядка). Из буквального содержания пункта 4 раздела I Порядка следует, что в оспариваемом пункте 7 раздела II Порядка должен быть определен конкретный случай, делающий невозможным предоставление земельных участков многодетным семьям не позднее одного года с даты включения их в списки, как это было предусмотрено в пункте 15 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан (в редакции, действовавшей на момент принятия оспариваемого Порядка). Между тем, исходя из своего места в системе рассматриваемого правового регулирования, сам по себе пункт 7 раздела II Порядка является нормой процедурно-процессуального характера, определяющей лишь в какой форме уполномоченный орган местного самоуправления фиксирует отказ заявителя от выбора земельного участка либо его неприбытие для участия в такой процедуре. Тем самым данный пункт как по своей правовой природе, так и по целевому назначению не может выполнить возложенную на него по смыслу пункта 4 раздела I Порядка регулятивную функцию. Вопрос, который по аналогии с пунктом 15 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан (в редакции, действовавшей на момент принятия оспариваемого Порядка) должен был найти свое отражение в пункте 7, урегулирован в пункте 9 раздела II Порядка, из содержания которого следует, что многодетные семьи исключаются из списка граждан, имеющих право на бесплатное получение земельного участка, после их троекратного отказа от выбора предложенного земельного участка либо троекратной неявки на процедуру выбора земельного участка.

Соответственно, наличие в пункте 4 раздела I Порядка ссылки на пункт 7, а не на пункт 9 раздела II Порядка позволяет применение оспариваемых положений, а вследствие этого и непредоставление многодетным семьям земельных участков в установленный срок как в случае однократного, так и в случае троекратного отказа многодетной семьи от выбора предложенного земельного участ-

ка или неявки на процедуру выбора земельного участка. Иными словами, установленное пунктом 4 раздела I и пунктом 7 раздела II Порядка регулирование в его формально-юридическом смысле создает на муниципальном уровне неопределенность в вопросах реализации права многодетных семей на получение земельных участков в собственность бесплатно, поскольку уже после первого отказа заявителя от выбора земельного участка или неприбытия на процедуру такого выбора допускает возможность уклонения органами местного самоуправления от соблюдения законодательно установленного годичного срока, не позднее которого они обязаны предоставить многодетным семьям земельные участки.

Конституционный Суд Российской Федерации неоднократно указывал, что неопределенность содержания правовой нормы не может обеспечить ее единообразное понимание, ослабляет гарантии защиты конституционных прав и свобод, может привести к нарушению принципов равенства и верховенства закона; правовые нормы должны соответствовать общеправовым требованиям определенности, ясности, недвусмысленности, поскольку конституционное равноправие может быть обеспечено лишь при условии их единообразного понимания и толкования всеми правоприменителями; поэтому самого по себе нарушения требования определенности правовой нормы, влекущего ее произвольное толкование правоприменителем, достаточно для признания такой нормы не соответствующей Конституции Российской Федерации (постановления от 25 апреля 1995 года № 3-П, от 5 июля 2001 года № 11-П, от 6 апреля 2004 года № 7-П, от 16 ноября 2018 года № 43-П и др.).

Кроме того, допущенная Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани неопределенность при регламентации в обжалуемом Порядке последовательности действий уполномоченного органа местного самоуправления по исполнению законодательно установленных правовых норм, направленных на реализацию гражданами, имеющими трех и более детей, своего права на бесплатное получение земельного участка, привела к тому, что оспариваемое правовое регулирование вышло за пределы компетенции органов местного самоуправления в данном вопросе.

Положения статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан по своему содержанию и смыслу предполагают, что муниципальный подзаконный нормативный акт, принимаемый во исполнение их предписаний, не должен содержать каких-либо правоустанавливающих норм в отношении условий, с которыми связывается само право на получение многодетными семьями земельных участков бесплатно в собственность не позднее одного года, поскольку законодатель предписывает органам местного самоуправления определить лишь процедуру их предоставления. Между тем рассматриваемым муниципальным нормативным правовым актом фактически изменено содержание самого права на бесплатное получение многодетными семьями земельных участков не позднее одного года с даты включения их в списки,

что не соответствует положениям статьи 24 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан, в силу которых органы местного самоуправления обязаны соблюдать Конституцию и законы Республики Татарстан.

Таким образом, взаимосвязанные положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, в той мере, в какой они служат нормативным основанием для неисполнения органами местного самоуправления муниципального образования города Казани законодательно установленного срока предоставления гражданам, имеющим трех и более детей, земельных участков в собственность бесплатно в случае их однократного: отказа от участия в процедуре выбора земельного участка или отказа от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо неприбытия для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине, не соответствуют Конституции Республики Татарстан, ее статьям 24 (часть вторая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая) и 38 (части первая и третья).

Исполнительному комитету муниципального образования города Казани надлежит — исходя из требований Конституции Республики Татарстан и с учетом правовых позиций, выраженных Конституционным судом Республики Татарстан в настоящем Постановлении, — внести в действующее правовое регулирование изменения, которые обеспечивали бы надлежащие условия реализации многодетными семьями права на получение земельных участков в собственность бесплатно не позднее одного года с даты включения их в списки.

Впредь до внесения в рассматриваемое правовое регулирование надлежащих изменений правоприменителям следует руководствоваться Конституцией Республики Татарстан, положениями земельного законодательства и правовыми позициями Конституционного суда Республики Татарстан, изложенными в настоящем Постановлении.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 6, частями первой и второй статьи 66, статьями 67, 68, 69, 71, 73 и 104 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

постановил:

1. Признать пункт 4 раздела I и пункт 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, в той мере, в какой они служат нормативным основанием для неисполнения органами местного самоуправления муниципального образования города Казани законодательно установленного срока предоставления

гражданам, имеющим трех и более детей, земельных участков в собственность бесплатно в случае их однократного: отказа от участия в процедуре выбора земельного участка или отказа от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо неприбытия для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине, не соответствующими Конституции Республики Татарстан.

2. Исполнительному комитету муниципального образования города Казани надлежит — исходя из требований Конституции Республики Татарстан и с учетом правовых позиций, выраженных Конституционным судом Республики Татарстан в настоящем Постановлении, — внести в действующее правовое регулирование изменения, которые обеспечивали бы надлежащие условия реализации многодетными семьями права на получение земельных участков в собственность бесплатно не позднее одного года с даты включения их в списки.

Впредь до внесения в рассматриваемое правовое регулирование надлежащих изменений правоприменителям следует руководствоваться Конституцией Республики Татарстан, положениями земельного законодательства и правовыми позициями Конституционного суда Республики Татарстан, изложенными в настоящем Постановлении.

3. Настоящее Постановление окончательно, не подлежит обжалованию, вступает в силу немедленно после его провозглашения, действует непосредственно и не требует подтверждения другими органами и должностными лицами.

4. Согласно статье 72 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» настоящее Постановление подлежит незамедлительному опубликованию в газетах «Ватаным Татарстан» и «Республика Татарстан». Постановление должно быть опубликовано также в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 80-П

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИСЕМЕ БЕЛӘН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова шикаятьләренә бәйле рәвештә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча

2018 ел
14 декабрь
Казан шәһәре

КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясына (дүртенче өлеш), «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче һәм тугызынчы өлешләренә, 39 статьясындагы беренче өлешенә һәм икенче өлешенең 1 пунктына, 68, 83, 100, 101 һәм 103 статьяларына таянып,

ачык суд утырышында Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының конституциячеллеген тикшерү турындагы эшне карады.

Эшне карауга гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова шикаятьләре сәбәп булды. Мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъва белдерелә торган норматив нигезләмәләрнең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә килеп туган билгесезлек эшне карауга нигез булды.

Ике шикаять тә бер үк предметка кагылышлы булганга күрә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясындагы икенче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды әлеге шикаятьләр буенча эшләрне бер башкаруга берләштерде.

Докладчы судья А.Р. Шакараев мәгълүматын, яклар — гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова, дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актны чыгарган орган вәкиле — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты хокукый тәэмин итү бүлеге баш белгече Е.Н. Ситдыйкова, суд утырышына дәгъва белдерелә торган норматив хокукый актны чыгарган орган вәкиле үтенечнамәсе буенча чакырылган белгеч — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты җир кишәрлекләренә хокукларны рәсмиләштерүгә аналитик ярдәм һәм социаль мәсьәләләр бүлеге башлыгы А.Р. Сафина аңлатмаларын, суд утырышына чакырылган: Татарстан

Республикасы Президенты вәкиле — Татарстан Республикасы Президенты Дәүләт-хокук идарәсенең ярлыкау мәсьәләләре буенча секторы мөдире Д.А. Рослов, Татарстан Республикасы Дәүләт Советының вәкаләтле вәкиле — Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы М.Б. Сөнгатуллин, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты — Татарстан Республикасы Хөкүмәте вәкиле — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратының Хокук идарәсе башлыгы А.Б. Гревцов, Татарстан Республикасы Югары суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Югары суды судьясы Ю.А. Старшая, Татарстан Республикасы Арбитраж суды Рәисе вәкиле — Татарстан Республикасы Арбитраж судының суд практикасын анализлау һәм гомумиләштерү бүлеге башлыгы Р.Р. Шкаликов, Татарстан Республикасы Прокуроры вәкиле — Татарстан Республикасы прокуратурасы Федераль законнар үтәлешенә күзәтчелек итү идарәсенең норматив хокукый актларның законлылыгына күзәтчелек итү бүлеге башлыгы А.Р. Вәлиәхмәтов, Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкилдән — Татарстан Республикасында Кеше хокуклары буенча вәкаләтле вәкил аппаратының гражданнар хокукларын торгызу мәсьәләләре бүлеге әйдәүче консультанты Р.Р. Мингалиев чыгышларын тыңлап, тапшырылган документларны һәм башка материалларны өйрәнгәннән соң, Татарстан Республикасы Конституция суды

б и л г е л ә д е :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре белән үзләренең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр белән мөрәҗәгать иттеләр.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты буенча гражданнарга индивидуаль торак төзелешен, дача төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару (йорт янындагы җир кишәрлеге), бакчачылык яки яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен җир кишәрлеген бушлай бирү, әлеге Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты белән каралган очрактан тыш, аларны җир кишәрлеген түләүсез алуга хокукы булган гражданнар исемлекләренә (алга таба шулай ук — исемлекләр) керткән вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә башкарыла.

Күрсәтелгән Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты шуны билгели: мөрәҗәгать итүче җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартса яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартса яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәсә, гаризага «Мөрәҗәгать итүче

баш тартты» дигән статус бирелә; мөрәҗәгать итүченең җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартуы яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартуы яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәве акт (2 нче һәм 3 нче кушымталар) һәм комиссия беркетмәсе белән рәсмиләштерелә.

Шикаятьләрдән һәм аларга кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова — өч баласы булган күпбалалы аналар һәм җир законнары нигезендә алар дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге җирләрдән җир кишәрлеген милеккә түләүсез алу хокукына ия. 2013—2014 елларда гражданка О.Н. Меркурьева һәм гражданка Л.В. Рагимова әлеге хокукны тормышка ашыру өчен гаризалар биргәннәр һәм индивидуаль торак төзелешен гамәлгә ашыру өчен җир кишәрлеген түләүсез алуга хокукы булган гражданнар исемлегенә кертелгәннәр.

Шул ук вакытта җир кишәрлекләре Татарстан Республикасы Җир кодексы нигезендә исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә тапшырылырга тиеш булуга карамастан, алар мөрәҗәгать итүчеләргә бирелмәгән. Аларның раславы буенча, Татарстан Республикасы Җир кодексы гражданнарга җир кишәрлекләрен чиратлылык тәртибендә бирү өчен күрсәтелгән срокны үтәмәүне аларның җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тартуы яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килмәве белән бәйли.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының дәгъвалана торган нигезләмәләре исә гражданнарга җир кишәрлекләрен исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә бирүдән баш тарту мөмкинлегенә алар җир кишәрлеген сайлап алудан бер мәртәбә баш тартканнан соң яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына бер мәртәбә килмәгәннән соң ук юл куялар. Шуның белән гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова фикере буенча, дәгъвалана торган нормалар фактта тәкъдим ителгән беренче сайлап алуда ук җир кишәрлегенә ризалашырга мәҗбүр итәләр, чөнки баш тарту шунда ук җирле үзидарә органын җир кишәрлеген бер ел эчендә бирү буенча гавами-хокукый бурычыннан азат итүгә китерәчәк.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүчеләр Татарстан Республикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләрен Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 (икенче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш) һәм 38 (беренче һәм өченче өлешләр) статьяларына туры килми дип тануны сорыйлар, алар нигезендә

җирле үзидарә органнары Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын үтәргә тиеш; закон һәм суд каршында һәркем тигез; дәүләт кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең тигезлеген социаль хәленә, яшәү урынына һәм башка шартларга бәйсез рәвештә гарантияли; расачыл, милли һәм башка билгеләр буенча гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен чикләүнең теләсә кайсы рәвеше я аларга өстенлекләр билгеләү тыела; гаилә, ана булу, ата булу һәм балачак дәүләт яклавында; дәүләт гаилә турында, ананың һәм баланың сәламәтлеген тәэмин итү һәм балаларны тәрбияләү турында кайгырта.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 68 статьясындагы икенче һәм өченче өлешләре нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды, карала торган актның мәгънәсен сүзгә-сүз, рәсми рәвештә һәм башкача шәрехләп яки хокук куллану практикасындагы мәгънәсен дә бәяләп, шулай ук норматив хокукый актлар системасындагы урынын исәпкә алып, эш буенча карар кабул итә. Татарстан Республикасы Конституция суды бары тик мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән предмет буенча һәм мөрәҗәгатьтә күрсәтелгән актның конституциячеллеге шик тудыручы өлешенә карата гына карар кабул итә һәм карар кабул иткәндә мөрәҗәгатьтә бәян ителгән сәбәпләргә һәм дәлилләргә бәйле булмый.

Шулай итеп, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының үзара бәйле нигезләмәләре өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез бирүнең законда каралган срогын алар бер мәртәбә: җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тарткан яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тарткан яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәгән очракта Казан шәһәре муниципаль берәмлеге җирле үзидарә органнары тарафыннан үтәмәс өчен норматив нигез булып торган дәрәҗәдә әлеге эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметы булып торалар.

2. Мөрәҗәгать итүчеләр тарафыннан дәгъва белдерелә торган хокукый нигезләмәләр социаль яклау һәм җир законнары өлкәләренә кагыла. Россия Федерациясе Конституциясенең 72 статьясы (1 өлешнең «ж» һәм «к» пунктлары) нигезендә социаль тәэминатны да кертеп, социаль яклау, шулай ук җир законнары Россия Федерациясенең һәм аның субъектларының уртак карамагында. Россия Федерациясе Конституциясенең 76 статьясында каралганча, Россия Федерациясенең һәм Россия Федерациясе субъектларының уртак карамагындагы мәсьәләләр буенча федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектларының шулар нигезендә кабул ителә торган законнары һәм башка норматив хокукый актлары чыгарыла (2 өлеш); Россия Федерациясе

субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары Россия Федерациясе карамагындагы мәсьәләләр буенча, шулай ук Россия Федерациясенең һәм аның субъектларының уртак карамагындагы мәсьәләләр буенча кабул ителгән федераль законнарга каршы килә алмый (5 өлеш).

Җир законнары Россия Федерациясе Җир кодексыннан, федераль законнардан һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясе субъектлары законнарыннан тора (Россия Федерациясе Җир кодексының 2 статьясындагы 1 пунктының беренче абзацы). Әлеге Кодексның 39.5 статьясындагы 6 пунктчасы белән дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге җир кишәрлеге өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнар милкенә вәкаләтле органның карары нигезендә Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары билгеләгән очракта һәм тәртиптә түләүсез бирелә дип билгеләнгән. Шул ук вакытта әлеге Кодекс, федераль законнар, Россия Федерациясенең бүтән норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә һәм шуларны үтәү йөзеннән җирле үзидарә органнары үз вәкаләтләре чикләрендә җир хокукы нормаларын үз эченә алган актлар чыгара ала (2 статьяның 4 пункты).

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы беренче өлешенең 3 пункты белән шәһәр округының җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә шәһәр округының муниципаль милкендәге мөлкәтен биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү кертелгән. Эчтәлеге буенча тиңдәш нормалар Татарстан Республикасы Җир кодексының 5 статьясындагы 1 пунктчасы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 17 статьясындагы 1 өлешенең 3 пункты һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 8 статьясындагы 1 өлешенең 3 пункты белән беркетелгән.

«Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законының 25 статьясындагы 1 өлеше, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 38 статьясындагы 1 өлеше белән үзара бәйләнештә 40 статьясындагы 2 өлешенең 4 абзацы буенча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба шулай ук — Башкарма комитет) муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне, шул исәптән җирле үзидарә органнарының җир мөнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтләренә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Җир кодексы, башка федераль законнар, шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән кертелгән мәсьәләләрне хәл итү йөкләнгән Казан шәһәре җирле үзидарәсенең башкарма-күрсәтмә органы булып тора.

Шулай итеп, дәгъвалана торган норматив хокукый актны

кабул итеп, Башкарма комитет федераль һәм республика законнары нигезендә үзенә бирелгән вәкаләтләрне законлы рәвештә гамәлгә ашырган, әлеге вәкаләтләр Татарстан Республикасы Конституциясенең 116 (беренче өлеш) статьясына нигезләнгән, аның буенча җирле үзидарә, закон нигезендә һәм үзенә җаваплылык алып, җирле әһәмияткә ия мәсьәләләрне халыкның мөстәкыйль хәл итүен, муниципаль милек биләүне, аннан файдалануны һәм аның белән эш итүне тәэмин итә.

3. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга (алга таба шулай ук — күпбалалы гаиләләр) җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез бирү оештыру-процедура механизмының конституциячеллеген тикшерү мәсьәләсе Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. 2017 елның 26 декабрендәге 77-П номерлы карарында Татарстан Республикасы Конституция суды шуны күрсәтте: Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясы өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарның җир кишәрлеген түләүсез алу хокукын гамәлгә ашыруга юнәлгән закон нормаларын үтәү буенча җирле үзидарә органнарының гамәлләре эзлеклелеген регламентлаштыра; шундый җир кишәрлекләрен бирү процедурасын билгеләү вәкаләтләрен җирле үзидарә органнарына йөкләп, республика закон чыгаручысы моның өчен мәҗбүри булган шартларны ачык һәм төгәл билгеләгән.

Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 13 пунктының беренче абзацы нигезендә өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарның аларга җир кишәрлекләрен шул исәптән индивидуаль торак төзелешен гамәлгә ашыру өчен бирү хокукы, әлеге статьяның 15 пунктында каралган очраклардан тыш, алар индивидуаль торак төзелешен гамәлгә ашыру өчен җир кишәрлеген алуга хокукы булган гражданнар исемлегенә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә тормышка ашырыла. 15 пункт, үз чиратында, вәкаләтле җирле үзидарә органы җир кишәрлекләре бирелүдә мәнфәгатьле гражданнарны күрсәтелгән исемлекләрдән төшереп калдыру һәм аларга җир кишәрлеген бирүдән баш тарту турында карарны кабул итә торган очракларның тулы исемлеген билгели, алар исәбенә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында гражданнарның җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тартуы яки аларның җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килми калуы керә (4 пунктча). Шуның белән, карала торган эш мөнәсәбәтендә, республика закон чыгаручысы күпбалалы гаиләләр җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә чакырылырга тиеш һәм, димәк, алар өч мәртәбә баш тартканнан соң яки өч мәртәбә килмәгәннән соң гына андый гаиләләр законда гарантияләнгән җир кишәрлеген милеккә түләүсез бер ел эчендә алу хокукын югалталар дип билгеләгән.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының дәгъвалана торган нигезләмәләре буенча өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре,

шул исәптән индивидуаль торак төзелеше өчен, гаризага «Мөрәҗәгать итүче баш тартты» дигән статус мөрәҗәгать итүче җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартканда яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартканда яисә андый процедурада катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәгәндә (алга таба шулай ук — мөрәҗәгать итүченең җир кишәрлеген сайлап алудан баш тартуы яки аның андый процедурада катнашуга килмәве) бирелү очрагыннан тыш, алар исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә бирелә. Тәртипнең I бүлегендәге 4 пунктка анализ күрсәткәнчә, ул үзенең максатчан билгеләнеше һәм хокукый мәгънәсе буенча да, эчтәлеге буенча да, җир кишәрлекләре күпбалалы гаиләләргә исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча милеккә түләүсез бирелә дигән гомуми кагыйдәне беркетеп һәм сылтама рәвешендә әлеге кагыйдәдән чыгармага (Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты) күрсәтмә биреп, асылда Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 13 пунктының беренче абзацындагы (дәгъва белдерелә торган Тәртип кабул ителгән вакытта гамәлдә булган редакциясендә) нигезләмәләрне кабатлый. Тәртипнең I бүлегендәге 4 пунктының турыдан-туры эчтәлегеннән күренгәнчә, Тәртипнең II бүлегендәге дәгъва белдерелә торган 7 пунктында, Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 15 пунктында (дәгъва белдерелә торган Тәртип кабул ителгән вакытта гамәлдә булган редакциясендә) каралган кебек, күпбалалы гаиләләргә җир кишәрлекләрен исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча бирү мөмкин булмаган конкрет очрак билгеләнергә тиеш. Шул ук вакытта, карала торган хокукый җайга салу системасындагы урыныннан чыгып, Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты үзеннән-үзе җирле үзидарә вәкаләтле органының мөрәҗәгать итүченең җир кишәрлеген сайлап алудан баш тартуын яисә аның андый процедурада катнашуга килмәвен нинди формада теркәвен генә билгели торган процедур-процессуаль характердагы норма булып тора. Шуның белән әлеге пункт үзенең хокукый табигате буенча да, максатчан билгеләнеше буенча да Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты мәгънәсе буенча аңа йөкләнгән регулятив функцияне башкара алмый. Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 15 пункты (дәгъва белдерелә торган Тәртип кабул ителгән вакытта гамәлдә булган редакциясендә) белән аналогия буенча 7 пунктта чагылыш табарга тиеш булган мәсьәлә Тәртипнең II бүлегендәге 9 пунктында җайга салынган, аның эчтәлегеннән аңлашылганча, күпбалалы гаиләләр җир кишәрлеген түләүсез алуга хокукы булган гражданнар исемлегеннән тәкъдим ителгән җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тартканнан соң яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килмәгәннән соң төшереп калдырыла.

Димәк, Тәртипнең I бүлегендәге 4 пунктында сылтаманың Тәртипнең II бүлегендәге 9 пунктына түгел, ә 7 пунктына бу-

луы дәгъвалана торган нигезләмәләрне куллануга, шуның нәтиҗәсендә билгеләнгән срокта күпбалалы гаиләләргә җир кишәрлекләрен күпбалалы гаилә бер мәртәбә дә, өч мәртәбә дә тәкъдим ителгән җир кишәрлеген сайлап алудан баш тарткан яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына килмәгән очракта бирмәүгә юл куя. Башка сүзләр белән әйткәндә, Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты белән билгеләнгән җайга салу аның формаль-юридик мәгънәсендә муниципаль дәрәҗәдә күпбалалы гаиләләрнең җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез алу хокукын гамәлгә ашыру мәсьәләләрендә билгесезлек тудыра, чөнки мөрәҗәгать итүченең бер мәртәбә җир кишәрлеген сайлаудан баш тартуыннан яки андый сайлау процедурасына килмәвеннән соң ук җирле үзидарә органнары тарафыннан закон нигезендә билгеләнгән аннан соңга калмыйча күпбалалы гаиләләргә җир кишәрлекләре бирелергә тиешле еллык срокны үтәмәскә мөмкинлек бирә.

Россия Федерациясе Конституция суды берничә мәртәбә күрсәткәнчә, хокукый норма эчтәлегенең билгесезлеге аның бертөрле аңлашылуын тәэмин итә алмый, конституциячел хокукларны һәм ирекләрне яклау гарантияләрен какшата, тигезлек һәм закон өстенлеге принципларын бозуга китерергә мөмкин; хокукый нормалар билгелелек, ачыклык, мәгънә берлеге гомумхокук таләпләренә туры килергә тиеш, чөнки конституциячел тигезлек аларны барлык хокук кулланучылар тарафыннан бертөрле аңлау һәм аңлату шарты белән генә тәэмин ителергә мөмкин; шуңа күрә хокук кулланучы тарафыннан ирекле аңлатылуына китерә торган хокукый норманың билгелелеге таләбен бозу үзеннән-үзе мондый норманы Россия Федерациясе Конституциясенә туры килми дип тану өчен җитәрлек (1995 елның 25 апрелендәге 3-П номерлы, 2001 елның 5 июлендәге 11-П номерлы, 2004 елның 6 апрелендәге 7-П номерлы, 2018 елның 16 ноябрендәге 43-П номерлы һ.б. карарлар).

Моннан тыш, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан дәгъва белдерелә торган Тәртиптә җирле үзидарә вәкаләтле органының өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарның җир кишәрлеген түләүсез алу хокукын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән законда билгеләнгән хокукый нормаларны үтәү буенча гамәлләре эзлеклелеген регламентлаштырганда җибәрелгән билгесезлек дәгъвалана торган хокукый җайга салуның җирле үзидарә органнарының бу мәсьәләдәге компетенциясеннән читкә чыгуына китергән.

Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясы нигезләмәләре үзләренең эчтәлеге һәм мәгънәсе буенча шуны күздә тоталар: аларның күрсәтмәләрен үтәү өчен кабул ителә торган законга буйсынулы муниципаль норматив актта күпбалалы гаиләләр тарафыннан бер елдан да соңга калмыйча җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез алу хокукы белән бәйле шартларга карата нинди дә булса хокук билгеләүче нормалар булырга тиеш түгел, чөнки закон чыгаручы җирле үзидарә органнарына аларны бирү процедурасын гына билгеләргә куша. Шул ук вакытта

карала торган муниципаль норматив хокукый акт белән асылда күпбалалы гаиләләр тарафыннан исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча җир кишәрлекләрен түләүсез алу хокукы эчтәлеге үзгәртелгән, бу исә Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясы (икенче өлеш) нигезләмәләренә туры килми, алар буенча җирле үзидарә органнары Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын үтәргә тиеш.

Шулай итеп, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының үзара бәйле нигезләмәләре өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез бирүнең законда каралган срогын алар бер мәртәбә: җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тарткан яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тарткан яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәгән очракта Казан шәһәре муниципаль берәмлеге җирле үзидарә органнары тарафыннан үтәмәс өчен норматив нигез булып торган дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенә, аның 24 (икенче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш) һәм 38 (беренче һәм өченче өлешләр) статьяларына туры килмиләр.

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына — Татарстан Республикасы Конституциясе таләпләреннән чыгып һәм Татарстан Республикасы Конституция судының әлеге Карарда бәян ителгән хокукый позицияләрен исәпкә алып — гамәлдә булган хокукый җайга салуга күпбалалы гаиләләр тарафыннан исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез алу хокукын гамәлгә ашыруның тиешле шартларын тәэмин итә торган үзгәрешләр кертергә кирәк.

Карала торган хокукый җайга салуга тиешле үзгәрешләр кертелгәнче, хокук кулланучылар Татарстан Республикасы Конституциясенә, җир законнары нигезләмәләренә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының әлеге Карарда бәян ителгән хокукый позицияләренә таянырга тиеш.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 66 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 67, 68, 69, 71, 73 һәм 104 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

карар чыгарды:

1. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең

I бүлегендәге 4 пунктын һәм II бүлегендәге 7 пунктын өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез бирүнең законда каралган срогын алар бер мәртәбә: җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тарткан яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тарткан яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәгән очракта Казан шәһәре муниципаль берәмлеге җирле үзидарә органнары тарафыннан үтәмәс өчен норматив нигез булып торган дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килми дип танырга.

2. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына — Татарстан Республикасы Конституциясе таләпләреннән чыгып һәм Татарстан Республикасы Конституция судының әлеге Карарда бәян ителгән хокукый позицияләрен исәпкә алып — гамәлдә булган хокукый җайга салуга күпбалалы гаиләләр тарафыннан исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча җир кишәрлекләрен милеккә түләүсез алу хокукын гамәлгә ашыруның тиешле шартларын тәэмин итә торган үзгәрешләр кертергә кирәк.

Карала торган хокукый җайга салуга тиешле үзгәрешләр кертелгәнче, хокук кулланучылар Татарстан Республикасы Конституциясенә, җир законнары нигезләмәләренә һәм Татарстан Республикасы Конституция судының әлеге Карарда бәян ителгән хокукый позицияләренә таянырга тиеш.

3. Әлеге Карар катгый, шикаятькә дучар ителә алмый, игълан ителү белән үз көченә керә, турыдан-туры гамәлдә була һәм башка органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан раслануны таләп итми.

4. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 72 статьясы нигезендә әлеге Карар «Ватаным Татарстан» һәм «Республика Татарстан» газеталарында кичекмәстән басылып чыгарга тиеш. Карар шулай ук «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 80-П

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ)

10 сентября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Н.Е. Мешковой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Н.Е. Мешкова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ) (далее также — Закон Республики Татарстан).

В соответствии с оспариваемым положением инвалидам, страдающим тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в перечне, предусмотренном пунктом 4 части 1 статьи 51 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в данном перечне, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года, предоставляется жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что заявительница является инвалидом 2 группы по заболеванию, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н (ранее действовал Перечень, утвержденный постановлением Правительства Российской Федерации от 16 июня 2006 года № 378), и с 2009 года состоит на учете в качестве нуждающейся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке. Однако жилое помещение до настоящего времени ей не предоставлено в связи с тем, что категории граждан, к которой она относится, должна предоставляться жи-

лищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Гражданка Н.Е. Мешкова указывает, что она обращалась в государственные органы исполнительной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления, а также в судебные органы по вопросам предоставления ей жилого помещения по договору социального найма, а также получения ею жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения. Однако на все ее обращения были получены отказы.

При этом, как отмечает заявительница, одним из условий получения данной субсидии является признание инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в Перечне, нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. В соответствии с пунктом 1 статьи 3 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» установление порядка учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, в том числе порядка принятия на этот учет, отказа в принятии на него и снятия с него, относится к полномочиям Кабинета Министров Республики Татарстан в области жилищных отношений.

Кабинет Министров Республики Татарстан постановлением от 7 июня 2018 года № 432, то есть уже после обращения гражданки Н.Е. Мешковой в Конституционный суд Республики Татарстан, утвердил Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. В связи с чем 16 июля 2018 года от заявительницы поступило дополнение к жалобе, в котором она уточнила свои требования и просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ) в той мере, в какой по смыслу, придаваемому ему правоприменительной практикой, он служит основанием для отказа в предоставлении жилого помещения по договору социального найма, не соответствующим статьям 2, 13, 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 30, 54 (часть первая), 55 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Федеральным законом от 6 октября 1999 года № 184-ФЗ «Об общих принципах организации законодательных (представительных) и исполнительных органов государственной власти субъектов Российской Федерации» предусмотрено, что органы государственной власти субъекта Российской Федерации вправе устанавливать за счет средств бюджета субъекта Российской Фе-

дерации (за исключением финансовых средств, передаваемых из федерального бюджета бюджету субъекта Российской Федерации на осуществление целевых расходов) дополнительные меры социальной поддержки и социальной помощи для отдельных категорий граждан, в том числе исходя из установленных законами и иными нормативными правовыми актами субъекта Российской Федерации критериев нуждаемости, вне зависимости от наличия в федеральных законах положений, устанавливающих указанное право. Финансирование полномочий, предусмотренное данной статьей, не является обязанностью субъекта Российской Федерации, осуществляется при наличии возможности, а также не является основанием для выделения дополнительных средств из федерального бюджета (части третья и четвертая статьи 26.3-1).

Реализуя предоставленные субъектам Российской Федерации полномочия, республиканский законодатель в Законе Республики Татарстан «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» определил категории граждан, которым предоставляются меры адресной социальной поддержки в Республике Татарстан, а также конкретные объемы и формы их предоставления. Применительно к инвалидам, страдающим тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в перечне, предусмотренном пунктом 4 части 1 статьи 51 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в данном перечне, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года, обжалуемый пункт 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан предусматривает предоставление жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения.

Согласно пункту 4 статьи 3 данного Закона Республики Татарстан расходы на реализацию мер социальной поддержки, установленных оспариваемой статьей 8.2, производятся в пределах бюджетных ассигнований, предусмотренных в законе Республики Татарстан о бюджете Республики Татарстан на соответствующий финансовый год и на плановый период уполномоченному Кабинетом Министров Республики Татарстан органу исполнительной власти Республики Татарстан.

Таким образом, предусмотренное обжалуемым Законом Республики Татарстан правовое регулирование является дополнительной гарантией обеспечения конституционного права граждан на жилище посредством предоставления им целевой субсидии, направлено на установление способа реализации отдельными категориями граждан их права на улучшение жилищных условий, а также на определение данных категорий граждан, в число которых наряду с другими включены инвалиды и семьи, имеющие детей-инвалидов, и финансируется в полном объеме за счет средств бюджета Республики Татарстан.

Конституционный суд Республики Татарстан уже неоднократ-

но указывал, что установленное оспариваемым Законом Республики Татарстан правовое регулирование носит целевой характер, назначением которого является поддержка материального благополучия отдельных категорий граждан, осуществляемая в полном объеме за счет средств бюджета Республики Татарстан, и представляет собой дополнительную меру социальной поддержки отдельных категорий граждан, установление которой является правом, а не обязанностью Республики Татарстан. Это означает, что основания и условия ее предоставления определяются республикой самостоятельно с учетом имеющихся на данном этапе социально-экономического развития финансовых и иных материальных возможностей (определения от 8 июля 2016 года № 12-О и от 12 июля 2017 года № 32-О).

Такой подход согласуется с правовой позицией Конституционного Суда Российской Федерации, который отмечал, что, относя социальную защиту, включая социальное обеспечение, к совместному ведению Российской Федерации и ее субъектов (статья 72, пункт «ж» части 1), Конституция Российской Федерации не устанавливает конкретные способы и объемы такой защиты, предоставляемой тем или иным категориям граждан. Решение этих вопросов является прерогативой законодателя, который при определении гарантий реализации прав, закрепленных в Конституции Российской Федерации, располагает достаточно широкой свободой усмотрения в выборе мер социальной защиты, критериев их дифференциации, регламентации условий и порядка предоставления; он вправе также избирать и изменять формы (способы) их предоставления (Постановление от 10 ноября 2009 года № 17-П; Определение от 9 ноября 2010 года № 1439-О-О).

Оспариваемая норма сама по себе не предусматривает ограничений в реализации права граждан, в том числе заявительницы, на получение жилого помещения по договору социального найма, установленного федеральным законодательством и принятыми в соответствии с ним нормативными правовыми актами Республики Татарстан.

Таким образом, обжалуемое положение не может рассматриваться как нарушающее конституционные права граждан, в том числе и гражданки Н.Е. Мешковой, и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе его соответствия Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Разрешение же вопроса о законности и обоснованности судебных постановлений и решений должностных лиц правоприменительных органов по конкретному делу гражданки Н.Е. Мешковой не входит в полномочия Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, статьей 63, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ) в той мере, в какой по смыслу, придаваемому ему правоприменительной практикой, он служит основанием для отказа в предоставлении жилого помещения по договору социального найма, поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Н.Е. Мешковой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 19-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
10 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Н.Е. Мешкова «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган нигезләмә буенча билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга, шулай ук әлеге исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә (элек Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 16 июнендәге 378 номерлы карары белән расланган Исемлек гамәлдә булган) кергән авыру буенча 2 төркем инвалиды һәм ул 2009 елдан торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча

яхшыртуга мохтаҗ буларак исәптә тора. Ләкин торак урын әлеге вакытка кадәр аңа бирелмәгән, чөнки ул караган гражданнар категориясенә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Гражданка Н.Е. Мешкова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең дәүләт органнарына, җирле үзидарә органнарына, шулай ук суд органнарына аңа социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү, шулай ук торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) алу мәсьәләләре буенча мөрәҗәгать иткән. Ләкин аның бөтен мөрәҗәгатьләре кире кагылган.

Шул ук вакытта, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, әлеге субсидияне алуның бер шарты булып Исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылуы тора. «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты нигезендә Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибен билгеләү торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә керә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән, ягъни гражданка Н.Е. Мешкова Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәннән соң, Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен раслаган. Шуңа бәйле рәвештә 2018 елның 16 июлендә мөрәҗәгать итүчедән шикаятькә өстәмә килде, анда ул үзенең таләпләренә төгәллек кертеп, Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пунктын хокук куллану практикасында аңа бирелә торган мәгънә буенча ул социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып торган дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 30, 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» 1999 елның 6 октябрендәге

184-ФЗ номерлы Федераль законда каралганча, Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органнары Россия Федерациясе субъекты бюджеты акчалары исәбеннән (федераль бюджеттан максатчан чыгымнарны гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе субъекты бюджетына тапшырыла торган финанс чараларыннан тыш) гражданнарның аерым категорияләре өчен социаль ярдәм күрсәтүнең һәм социаль булышуның өстәмә чараларын шул исәптән Россия Федерациясе субъекты законнары һәм башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән мохтаҗлык критерийларыннан чыгып билгеләргә хокуклы, бу федераль законнарда әлеге хокукны билгели торган нигезләмәләрнең булу-булмавына бәйле түгел. Әлеге статьяда каралган вәкаләтләрне финанслау Россия Федерациясе субъектының бурычы булып тормый, мөмкинлек булганда гамәлгә ашырыла, шулай ук федераль бюджеттан өстәмә акча бүлеп бирү өчен нигез булып тормый (26.3-1 статьяның өченче һәм дүртенче өлешләре).

Россия Федерациясе субъектларына бирелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашырып, республика закон чыгаручысы «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законында гражданнарның Татарстан Республикасында адреслы социаль ярдәм чаралары күрсәтелә торган категорияләрен, шулай ук аларны күрсәтүнең конкрет күләмнәрен һәм рәвешләрен билгеләгән. Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясындагы дәгъвалана торган 1 пункты билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга, шулай ук әлеге исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә карата торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирүне күздә тота.

Әлеге Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 4 пункты буенча дәгъвалана торган 8.2 статьяда билгеләнгән социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыруга чыгымнар тиешле финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турындагы Татарстан Республикасы законында Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан вәкаләт бирелгән органына каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә башкарыла.

Шулай итеп, дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы белән каралган хокукый җайга салу гражданнарның торакка конституциячел хокукын аларга максатчан субсидия бирү юлы белән тәэмин итүнең өстәмә гарантиясе булып тора, гражданнарның аерым категорияләре тарафыннан аларның торак шартларын яхшыртуга хокукын гамәлгә ашыру ысулын билгеләүгә, шулай ук алар исәбенә башкалар белән беррәттән инвалидлар һәм инвалид балалары булган гаиләләр кертелгән

гражданнарның әлеге категорияләрен билгеләүгә юнәлгән һәм тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана.

Татарстан Республикасы Конституция суды берничә тапкыр күрсәткәнчә, дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы белән каралган билгеләнеше тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган гражданнарның аерым категорияләренең матди уңайлыкларына ярдәм итү булган хокукый җайга салу максатчан төсмергә ия һәм гражданнарның аерым категорияләренә өстәмә социаль ярдәм күрсәтү чарасы булып тора, аны билгеләү — Татарстан Республикасының бурычы түгел, ә хокукы. Бу аны бирү нигезләре һәм шартлары социаль-икътисади үсешнең әлеге этабындагы финанс һәм башка матди мөмкинлекләрне исәпкә алып, республика тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә дигәнне аңлата (2016 елның 8 июлендәге 12-О номерлы һәм 2017 елның 12 июлендәге 32-О номерлы билгеләмәләр).

Мондый алым Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясенә туры килеп тора, ул билгеләп үткәнчә, социаль тәэминатны да кертеп, социаль яклауны Россия Федерациясе һәм аның субъектларының уртак карамагына кертеп (72 статья, 1 өлешнең «ж» пункты), Россия Федерациясе Конституциясе гражданнарның теге яки бу категорияләренә бирелә торган мондый яклауның конкрет ысулларын һәм күләмнәрен билгеләми. Әлеге мәсьәләләрне хәл итү закон чыгаручының аерым хокукы булып тора, ул Россия Федерациясе Конституциясендә беркетелгән хокукларны гамәлгә ашыру гарантияләрен билгеләгәндә социаль яклау чараларын, аларны дифференциацияләү критерийларын сайлап алуда, күрсәтелү шартларын һәм тәртибен регламентлаштыруда җитәрлек дәрәҗәдә иркле эш итә; ул шулай ук аларның күрсәтелү формаларын (ысулларын) сайлап алырга һәм үзгәртергә хокуклы (2009 елның 10 ноябрендәге 17-П номерлы Карар; 2010 елның 9 ноябрендәге 1439-О-О номерлы Билгеләмә).

Дәгъвалана торган норма үзеннән-үзе социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алуга гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән хокукын гамәлгә ашыруда чикләүләр күздә тотмый.

Шулай итеп, дәгъвалана торган нигезләмә гражданнарның, шул исәптән гражданка Н.Е. Мешкованың да конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Гражданка Н.Е. Мешкованың конкрет эше буенча суд карар-

ларының һәм хокук куллану органнары вазыйфаи затлары карарларының законлы һәм нигезле булу-булмавы турындагы мәсьәләне хәл итү исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 63 статьясына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре хокук куллану практикасында аңа бирелә торган мәгънә буенча ул социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып торган дәрәҗәдә бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Н.Е. Мешковага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 19-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.Х. Ибатуллина на нарушение его конституционных прав и свобод статьями 3 и 4 Закона Республики Татарстан от 10 октября 2011 года № 72-ЗРТ «Об обеспечении защиты жилищных прав граждан» (в редакции, действовавшей до вступления в силу Закона Республики Татарстан от 6 июля 2018 года № 49-ЗРТ)

14 сентября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданина Р.Х. Ибатуллина,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин Р.Х. Ибатуллин с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод статьями 3 и 4 Закона Республики Татарстан от 10 октября 2011 года № 72-ЗРТ «Об обеспечении защиты жилищных прав граждан» (в редакции, действовавшей до вступления в силу Закона Республики Татарстан от 6 июля 2018 года № 49-ЗРТ) (далее также — Закон Республики Татарстан).

Согласно статье 3 Закона Республики Татарстан правовое регулирование в сфере обеспечения защиты жилищных прав граждан осуществляется в соответствии с Конституцией Российской Федерации, Жилищным кодексом Российской Федерации, Бюджетным кодексом Российской Федерации, иными федеральными законами, нормативными правовыми актами Российской Федерации, Конституцией Республики Татарстан, Бюджетным кодексом Республики Татарстан, данным Законом и принимаемыми в соответствии с ними нормативными правовыми актами Республики Татарстан и муниципальными нормативными правовыми актами.

В статье 4 названного Закона Республики Татарстан перечислены полномочия Кабинета Министров Республики Татарстан в сфере обеспечения защиты жилищных прав граждан, к которым относятся: управление жилищным фондом Республики Татарстан; утверждение региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в соответствии с Жилищным кодексом Российской Федерации; организация правового просвещения и оказания юридической помощи гражданам в Республике Татарстан в сфере жилищных отношений; осуществление иных полномочий, установленных федеральными законами, Конституцией Республики Татарстан и законами Республики Татарстан, а также соглашениями с федеральными органами исполнительной власти.

Как следует из обращения и приложенных к нему копий документов, заявитель является собственником квартиры в многоквар-

тирном доме в городе Казани. Ежемесячно оплачивает жилищно-коммунальные услуги согласно предъявленному счету-фактуре ООО «УК ЖКХ Авиастроительного района» (далее также — Управляющая компания). Начисление платы за коммунальную услугу по электроснабжению на общедомовые нужды (далее — ОДН-электроснабжение) в период отсутствия у заявителя в квартире индивидуального прибора учета (далее — ИПУ) с 1 марта 2015 года по 1 июня 2016 года Управляющая компания производила с использованием формулы обратной пропорциональности на основании распоряжения Кабинета Министров Республики Татарстан от 28 ноября 2013 года № 2388-р (далее также — Распоряжение).

Однако, по мнению заявителя, за указанный период при расчете платы за ОДН-электроснабжение должен был быть применен пункт 44 Правил предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 6 мая 2011 года № 354 (далее — Правила № 354), согласно которому по квартирам, не имеющим ИПУ, начисления за электроснабжение в квартире и на общедомовые нужды должны производиться по нормативу (при условии отсутствия решения общего собрания собственников помещений в доме).

Не согласившись с размерами начислений за ОДН-электроснабжение, гражданин Р.Х. Ибатуллин обратился в Управляющую компанию с претензией, в удовлетворении которой ему было отказано. Для разрешения возникшего спора он обратился в суд с иском к Управляющей компании о перерасчете начисленного размера платы за ОДН-электроснабжение по его лицевому счету. Решением Авиастроительного районного суда города Казани, оставленным без изменения апелляционной и кассационной инстанциями Верховного суда Республики Татарстан, в удовлетворении его требований также было отказано.

По мнению гражданина Р.Х. Ибатуллина, оспариваемые нормы Закона Республики Татарстан не наделяют Кабинет Министров Республики Татарстан полномочием по осуществлению правового регулирования порядка расчетов размера платы за предоставление коммунальных услуг. Он полагает, что Распоряжение принято на основании неправильного истолкования статей 3 и 4 рассматриваемого Закона Республики Татарстан, в связи с чем усматривает неопределенность в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан, поскольку они допускают применение предусмотренной Распоряжением формулы обратной пропорциональности при начислении платы за ОДН-электроснабжение (водоснабжение) в многоквартирном доме. Тем самым заявитель фактически указывает на опосредованное применение оспариваемых норм в его конкретном деле.

На основании изложенного гражданин Р.Х. Ибатуллин просит Конституционный суд Республики Татарстан признать статьи 3 и 4 Закона Республики Татарстан от 10 октября 2011 года № 72-ЗРТ «Об обеспечении защиты жилищных прав граждан» (в редакции, действовавшей до вступления в силу Закона Республики Татар-

стан от 6 июля 2018 года № 49-ЗРТ) не соответствующими статьям 4 (часть первая), 9 (часть третья), 19 (часть первая), 24 (части первая и третья), 27 (части первая и вторая), 51 и 60 Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с частью 2 статьи 5 Жилищного кодекса Российской Федерации жилищное законодательство состоит из данного Кодекса, принятых в соответствии с ним других федеральных законов, а также изданных в соответствии с ними указов Президента Российской Федерации, постановлений Правительства Российской Федерации, нормативных правовых актов федеральных органов исполнительной власти, принятых законов и иных нормативных правовых актов субъектов Российской Федерации, нормативных правовых актов органов местного самоуправления.

В целях реализации полномочий субъектов Российской Федерации в сфере жилищного законодательства, в том числе положений частей 2 и 6 статьи 5, а также во исполнение пункта 13 части 1 статьи 4 и статьи 20 Жилищного кодекса Российской Федерации, регулирующих отношения по осуществлению государственного жилищного надзора и муниципального жилищного контроля, принят Закон Республики Татарстан «Об обеспечении защиты жилищных прав граждан». Рассматриваемый Закон Республики Татарстан в целом направлен на обеспечение защиты жилищных прав граждан в сфере управления многоквартирными домами, содержания общего имущества собственников помещений в многоквартирном доме, предоставления коммунальных услуг, внесения платы за жилое помещение и коммунальные услуги, в том числе путем осуществления республиканского государственного жилищного надзора и муниципального жилищного контроля.

Оспариваемые заявителем положения статей 3 и 4 Закона Республики Татарстан с достаточной степенью ясности и четкости устанавливают основы правового регулирования в сфере обеспечения защиты жилищных прав граждан и полномочия Кабинета Министров Республики Татарстан в указанной сфере. При этом предусмотренные в обжалуемых статьях перечень законодательства, а также полномочия Кабинета Министров Республики Татарстан не являются исчерпывающими и не ограничиваются нормами данного Закона Республики Татарстан и, соответственно, могут быть реализованы в том числе в рамках иных полномочий, установленных федеральными законами, Конституцией Республики Татарстан и законами Республики Татарстан, а также соглашениями с федеральными органами исполнительной власти, что закреплено в пункте 5 рассматриваемой статьи 4 Закона Республики Татарстан. Такое регулирование основано на норме Конституции Республики Татарстан, согласно которой Кабинет Министров Республики Татарстан обеспечивает исполнение на территории Республики Татарстан Конституции Российской Федерации, Конституции Республики Татарстан, федеральных законов и иных нормативных правовых актов Российской Федерации, законов и иных нормативных правовых актов Республики Татарстан, издает постановления и распоряжения и проверяет их исполнение (статья 103).

Таким образом, обжалуемые гражданином Р.Х. Ибатуллиным законодательные положения сами по себе не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан и не могут рассматриваться как нарушающие его конституционные права и свободы в указанном им аспекте. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявителя не является допустимой.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.Х. Ибатуллина на нарушение его конституционных прав и свобод статьями 3 и 4 Закона Республики Татарстан от 10 октября 2011 года № 72-ЗРТ «Об обеспечении защиты жилищных прав граждан» (в редакции, действовавшей до вступления в силу Закона Республики Татарстан от 6 июля 2018 года № 49-ЗРТ), поскольку она в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданину Р.Х. Ибатуллину и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 20-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнче гамәлдә булган редакциясендә) 3 һәм 4 статьялары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
14 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин Р.Х. Ибәтуллин «Гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнче гамәлдә булган редакциясендә) (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 3 һәм 4 статьялары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы буенча гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү өлкәсендә хокукый җайга салу Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Торак кодексы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар, Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Закон һәм шулар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Аталган Татарстан Республикасы Законының 4 статьясында гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре саналган, аларга түбәндәгеләр керә: Татарстан Республикасы торак фонды белән идарә итү; Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт буенча региональ программаны раслау; торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасында гражданнарга хокук белеме бирүне һәм юридик ярдәм күрсәтүне оештыру; федераль законнарда, Татарстан Респуб-

ликасы Конституциясендә һәм Татарстан Республикасы законнарында, шулай ук федераль башкарма хакимият органнары белән килешүләрдә билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Мөрәҗәгатьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, шикаять бирүче — Казан шәһәрендәге күпфатирлы йорттагы фатир милекчесе. Ай саен торак-коммуналь хезмәтләр өчен «Авиатөзелеш районының ТКХ ИК» ҖЧҖ (алга таба шулай ук — Идарәче компания) биргән исәп-фактура буенча түләп бара. Идарәче компания гомумйорт ихтыяҗлары өчен электр белән тәэмин ителеш буенча коммуналь хезмәт (алга таба — ОДН-электр белән тәэмин ителеш) өчен түләүне мөрәҗәгать итүче фатирында индивидуаль исәпкә алу приборы (алга таба — ИИП) булмаган чорда 2015 елның 1 мартыннан 2016 елның 1 июненә кадәр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 28 ноябрендәге 2388-р номерлы күрсәтмәсе (алга таба шулай ук — Күрсәтмә) нигезендә кире пропорциональлек формуласын кулланып хисаплаган.

Ләкин, мөрәҗәгать итүче фикеренчә, күрсәтелгән чорда ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен түләүне хисаплаганда Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2011 елның 6 маендагы 354 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләренең (алга таба — 354 номерлы Кагыйдәләр) 44 пункты кулланылырга тиеш булган, аның нигезендә ИИП булмаган фатирлар буенча фатирда һәм гомумйорт ихтыяҗлары өчен электр белән тәэмин ителеш өчен түләүләр норматив буенча башкарылырга тиеш (йорттагы урыннар милекчеләренең гомуми җыелышы карары булмаган очракта).

ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен хисапланган түләүләр күләме белән ризалашмыйча, гражданин Р.Х. Ибәтуллин дәгъва белән Идарәче компаниягә мөрәҗәгать иткән, аны канәгатьләндерүдән баш тартылган. Барлыкка килгән бәхәсне хәл итү өчен ул Идарәче компаниягә аның шәхси счеты буенча ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен хисапланган түләү күләмен яңадан исәпләү турындагы дәгъва белән судка мөрәҗәгать иткән. Казан шәһәре Авиатөзелеш район судының Татарстан Республикасы Югары судының апелляция һәм кассация инстанцияләре белән үзгәрешсез калдырылган карары белән аның таләпләрен канәгатьләндерүдән шулай ук баш тартылган.

Гражданин Р.Х. Ибәтуллин фикеренчә, Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына коммуналь хезмәтләр күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплау тәртибен хокукый җайга салу вәкаләтен бирмиләр. Ул Күрсәтмә карала торган Татарстан Республикасы Законының 3 һәм 4 статьяларын ялгыш аңлату нигезендә кабул ителгән дип саный, шуңа күрә аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек бар дип исәпли, чөнки алар күпфатирлы

йортта ОДН-электр белән тәэмин ителеш (су белән тәэмин ителеш) өчен түләүне хисаплаганда Күрсәтмәдә каралган кире пропорциональлек формуласын куллануга юл куялар. Шуның белән мөрәҗәгать итүче асылда дәгъвалана торган нормаларның аның конкрет эшендә турыдан-туры булмаса да кулланылганына күрсәтә.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Р.Х. Ибәтуллин Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнче гамәлдә булган редакциясендә) 3 һәм 4 статьяларын Татарстан Республикасы Конституциясенең 4 (беренче өлеш), 9 (өченче өлеш), 19 (беренче өлеш), 24 (беренче һәм өченче өлешләр), 27 (беренче һәм икенче өлешләр), 51 һәм 60 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 5 статьясындагы 2 өлеше буенча торак законнары әлеге Кодекстан, аның нигезендә кабул ителгән башка федераль законнардан, шулай ук алар нигезендә чыгарылган Россия Федерациясе Президенты указларыннан, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларыннан, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларыннан, кабул ителгән Россия Федерациясе субъектлары законнарыннан һәм башка норматив хокукый актларыннан, җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларыннан тора.

Торак законнары өлкәсендә Россия Федерациясе субъектлары вәкаләтләрен, шул исәптән Россия Федерациясе Торак кодексының 5 статьясындагы 2 һәм 6 өлешләре нигезләмәләрен тормышка ашыру максатында, шулай ук дәүләт торак күзәтчелеген һәм муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру мөнәсәбәтләрен җайга сала торган 4 статьясындагы 1 өлешенең 13 пунктын һәм 20 статьясын үтәү йөзеннән «Гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» Татарстан Республикасы Законы кабул ителгән. Карала торган Татарстан Республикасы Законы гомумән күпфатирлы йортлар белән идарә итү, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең уртак мөлкәтен тоту, коммуналь хезмәтләр күрсәтү, торак урын һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү кертү өлкәсендә гражданнарның торак хокукларын яклауны, шул исәптән республика дәүләт күзәтчелеген һәм муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру юлы белән, тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Татарстан Республикасы Законының 3 һәм 4 статьяларындагы мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган нигезләмәләре гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү өлкәсендә хокукый җайга салу нигезләрен һәм күрсәтелгән өлкәдә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләрен җитәрлек дәрәҗәдә ачык һәм төгәл билгелиләр. Шул ук вакытта дәгъвалана торган статьяларда каралган законнар исем-

леге, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре тулы түгел һәм әлеге Татарстан Республикасы Законнары нормалары белән чикләнмиләр һәм, димәк, шул исәптән федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм Татарстан Республикасы законнарында, шулай ук федераль башкарма хакимият органнары белән килешүләрдә билгеләнгән башка вәкаләтләр кысаларында гамәлгә ашырыла алалар, бу Татарстан Республикасы Законының карала торган 4 статьясындагы 5 пунктында беркетелгән. Мондый җайга салу Татарстан Республикасы Конституциясе нормасына нигезләнгән, аның буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Татарстан Республикасы территориясендә Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, федераль законнарның һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының үтәлешен тәэмин итә, карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, аларның үтәлешен тикшерә (103 статья).

Шулай итеп, гражданин Р.Х. Ибәтуллин тарафыннан дәгъва белдерелә торган закон нигезләмәләренең үзләреннән-үзе Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм алар аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен ул күрсәткән аспектта боза торган буларак карала алмыйлар. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Гражданнарның торак хокукларын яклауны тәэмин итү турында» 2011 елның 10 октябрендәге 72-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2018 елның 6 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергәнче гамәлдә булган редакциясендә) 3 һәм 4 статьялары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин Р.Х. Ибәтуллинга һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 20-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 1 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан»

14 сентября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Н.Е Мешковой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Н.Е. Мешкова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 1 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан» (далее также — Закон Республики Татарстан).

В соответствии с оспариваемым положением Государственный Совет Республики Татарстан в порядке, установленном законами Республики Татарстан, осуществляет контроль за обеспечением соблюдения Кабинетом Министров Республики Татарстан и органами исполнительной власти Республики Татарстан установленных сроков принятия нормативных правовых актов, разработка и принятие которых предусмотрены законами Республики Татарстан, а также за полнотой регулирования соответствующих правоотношений в целях выявления соответствующих пробелов.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что заявительница является инвалидом 2 группы по заболеванию, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н (ранее действовал Перечень, утвержденный постановлением Правительства Российской Федерации от 16 июня 2006 года № 378), и с 2009 года состоит на учете в качестве нуждающейся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке. Однако жилое помещение до настоящего времени ей не предоставлено в связи с тем, что категории граждан, к которой она относится, должна предоставляться жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Гражданка Н.Е. Мешкова указывает, что она обращалась в государственные органы исполнительной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления, а также в судебные

органы по вопросам предоставления ей жилого помещения по договору социального найма, а также получения ею жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения. Однако на все ее обращения были получены отказы.

При этом, как отмечает заявительница, одним из условий получения вышеуказанной субсидии является признание инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в Перечне, нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. В соответствии с пунктом 1 статьи 3 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» установление порядка учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, в том числе порядка принятия на этот учет, отказа в принятии на него и снятия с него, относится к полномочиям Кабинета Министров Республики Татарстан в области жилищных отношений.

Между тем, как подчеркивает заявительница, на момент ее обращения в Конституционный суд Республики Татарстан такой порядок Кабинетом Министров Республики Татарстан не был принят, тогда как согласно части 2 статьи 18 названного Закона Республики Татарстан Кабинету Министров Республики Татарстан надлежало принять нормативные правовые акты, обеспечивающие реализацию данного Закона Республики Татарстан, в течение трех месяцев со дня вступления его в силу.

В этой связи гражданка Н.Е. Мешкова обратилась в Государственный Совет Республики Татарстан с просьбой сообщить, проводился ли парламентом в соответствии с Законом Республики Татарстан «О парламентском контроле в Республике Татарстан» контроль в отношении реализации пункта 1 статьи 3 и части 2 статьи 18 Закона Республики Татарстан «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования», поскольку в открытых для населения информационных источниках сведений о проведении парламентского контроля она не обнаружила.

По мнению заявительницы, это связано с тем, что оспариваемая норма не устанавливает порядок осуществления такого контроля, а также порядок ознакомления с результатами проведения парламентского контроля и не обеспечивает их общедоступность, что нарушает ее конституционные права и свободы.

На основании изложенного гражданка Н.Е. Мешкова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать часть 1 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан» не соответствующей статьям 2, 28 (части первая и вторая), 48 (части

первая и вторая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Правовую основу осуществления парламентского контроля в Республике Татарстан, согласно статье 2 оспариваемого Закона Республики Татарстан, составляют Конституция Российской Федерации, Федеральный закон от 6 октября 1999 года № 184-ФЗ «Об общих принципах организации законодательных (представительных) и исполнительных органов государственной власти субъектов Российской Федерации», иные федеральные законы, Конституция Республики Татарстан, данный Закон, иные законы Республики Татарстан. Указанный Федеральный закон в подпункте «а» пункта 4 статьи 5 устанавливает, что законодательный (представительный) орган государственной власти субъекта Российской Федерации в пределах и формах, установленных конституцией (уставом) субъекта Российской Федерации и законами субъекта Российской Федерации, осуществляет наряду с другими уполномоченными на то органами в том числе контроль за соблюдением и исполнением законов субъекта Российской Федерации. Аналогичные положения содержатся в статье 81 Конституции Республики Татарстан.

Оспариваемое правовое положение, закрепляя за Государственным Советом Республики Татарстан полномочие по осуществлению контроля за обеспечением соблюдения Кабинетом Министров Республики Татарстан и органами исполнительной власти Республики Татарстан установленных сроков принятия нормативных правовых актов, разработка и принятие которых предусмотрены законами Республики Татарстан, направлено на защиту конституционных прав и свобод человека и гражданина, укрепление законности и правопорядка, а также на повышение эффективности системы государственного управления.

Обжалуемую норму необходимо рассматривать в системном единстве с другими положениями оспариваемого Закона Республики Татарстан, регламентирующими формы парламентского контроля. Так, согласно части 2 статьи 9 данного Закона Республики Татарстан Кабинет Министров Республики Татарстан ежеквартально не позднее чем через 30 дней со дня окончания квартала направляет в Государственный Совет Республики Татарстан информацию о ходе разработки и предполагаемых сроках принятия нормативных правовых актов, разработка и принятие которых предусмотрены законами Республики Татарстан. Государственный Совет Республики Татарстан в рамках полномочий, предусмотренных статьей 8 Закона Республики Татарстан «О парламентском контроле в Республике Татарстан», вправе заслушивать ответственных должностных лиц Кабинета Министров Республики Татарстан о данной работе. Из этого следует, что установленные законодательством формы парламентского контроля позволяют требовать от органов исполнительной власти исполнения ими своей прямой обязанности по принятию подзаконных актов, направленных на формирование механизма реализации законов, что призвано повысить эффективность правотворческого процесса в Республике Татарстан.

Применительно к рассматриваемому делу следует отметить, что Комитетом Государственного Совета Республики Татарстан по социальной политике 14 марта 2018 года было принято постановление «О реализации законодательства в части обеспечения инвалидов жилыми помещениями», текст которого во исполнение законодательно закрепленного принципа гласности размещен на официальном сайте Государственного Совета Республики Татарстан. Согласно пункту 3 данного постановления Кабинету Министров Республики Татарстан было рекомендовано принять меры по обеспечению реализации статьи 8.2 Закона Республики Татарстан «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан», в том числе в части установления порядка учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. Во исполнение пункта 1 статьи 3 Закона Республики Татарстан «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 7 июня 2018 года № 432 утвержден Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, регламентирующий механизм принятия на учет граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, отказа в принятии на такой учет, а также снятия с учета.

Таким образом, оспариваемая часть 1 статьи 9 Закона Республики Татарстан «О парламентском контроле в Республике Татарстан» принята во исполнение федерального и республиканского законодательства, сама по себе не может рассматриваться как нарушающая конституционные права граждан, в том числе заявительницы, и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о ее соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 1 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан», поскольку жалоба в соответствии с установленными

требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Н.Е. Мешковой, в Государственный Совет Республики Татарстан и Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 21-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 9 статьясындагы 1 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
14 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Н.Е. Мешкова «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 9 статьясындагы 1 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган нигезләмә буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә әзерләве һәм кабул итүе Татарстан Республикасы законнары белән каралган норматив хокукый актларны кабул итүнең билгеләнгән срокларының Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан үтәлешен тәэмин итүне, шулай ук тиешле кимчелекләрне ачыклау максатларында тиешле хокук мөнәсәбәтләрен җайга салуның тулылыгын тикшереп тора.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә (элек Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 16 июнендәге 378 номерлы карары белән расланган Исемлек гамәлдә булган) кергән авыру буенча 2 төркем инвалиды һәм ул 2009 елдан торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәптә тора. Ләкин торак урын әлеге вакытка кадәр аңа бирелмәгән, чөнки ул караган гражданнар категориясенә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Гражданка Н.Е. Мешкова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең дәүләт органнарына, җирле

үзидарә органнарына, шулай ук суд органнарына аңа социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү, шулай ук торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) алу мәсьәләләре буенча мөрәҗәгать иткән. Ләкин аның бөтен мөрәҗәгатьләре кире кагылган.

Шул ук вакытта, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, әлеге субсидияне алуның бер шарты булып Исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылуы тора. «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты нигезендә Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибен билгеләү торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә керә.

Шул ук вакытта, мөрәҗәгать итүче ассызыклаганча, ул Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткән моментка андый тәртип Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кабул ителмәгән булган, ә аталган Татарстан Республикасы Законының 18 статьясындагы 2 өлеше буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты әлеге Татарстан Республикасы Законы үз көченә кергән көннән башлап өч ай эчендә аны гамәлгә ашыруны тәэмин итүче норматив хокукый актлар кабул итәргә тиеш булган.

Шуңа бәйле рәвештә гражданка Н.Е. Мешкова парламент тарафыннан «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пунктын һәм 18 статьясындагы 2 өлешен гамәлгә ашыру мөнәсәбәтендә тикшерү уздырылган булу-булмавын хәбәр итүне сорап Татарстан Республикасы Дәүләт Советына мөрәҗәгать иткән, чөнки ул халык өчен ачык булган мәгълүмат чыганакларында парламент контроле үткәрелгән булуы турында мәгълүмат тапмаган.

Мөрәҗәгать итүче фикеренчә, бу шуңа бәйле: дәгъвалана торган норма шундый тикшерү үткәрү тәртибен, шулай ук уздырылган парламент контроле нәтиҗәләре белән танышу тәртибен билгеләми һәм алардан һәркемнең файдалана алуын тәэмин итми, бу исә аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Зако-

нының 9 статьясындагы 1 өлешен Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 48 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Парламент контролен гамәлгә ашыруның хокукый нигезен, дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 2 статьясы буенча, Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» 1999 елның 6 октябрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, әлеге Закон, Татарстан Республикасының бүтән законнары тәшкил итә. Күрсәтелгән Федераль закон 5 статьясындагы 4 пунктының «а» пунктчасында билгеләгәнчә, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) органы Россия Федерациясе субъекты конституциясе (уставы) һәм Россия Федерациясе субъекты законнары билгеләгән чикләрдә һәм рәвешләрдә шуңа вәкаләтле башка органнар белән беррәттән шул исәптән Россия Федерациясе субъекты законнарының үтәлешен һәм башкарылуын тикшереп тора. Тиңдәш нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенең 81 статьясында урын алган.

Дәгъвалана торган хокукый нигезләмә, әзерләве һәм кабул итүе Татарстан Республикасы законнары белән каралган норматив хокукый актларны кабул итүнең билгеләнгән срокларының Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан үтәлешен тәэмин итүне тикшереп тору вәкаләтен Татарстан Республикасы Дәүләт Советына беркетеп, кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен яклауга, законлылык һәм хокук тәртибен ныгытуга, шулай ук дәүләт идарәсе системасы нәтиҗәлелеген арттыруга юнәлдерелгән.

Дәгъвалана торган норманы дәгъва белдерелә торган Татарстан Республикасы Законының парламент контроле рәвешләрен регламентлаштыра торган башка нигезләмәләре белән системалы берлектә карарга кирәк. Шулай, әлеге Татарстан Республикасы Законының 9 статьясындагы 2 өлеше буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты квартал тәмамланган көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасы Дәүләт Советына әзерләве һәм кабул итүе Татарстан Республикасы законнары белән каралган норматив хокукый актларны әзерләү барышы һәм аларны кабул итүнең күз алдында тотылган сроклары турында мәгълүмат җибәрә. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» Татарстан Республикасы Законының 8 статьясы белән каралган вәкаләтләр кысаларында әлеге эш турында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының җаваплы вазыйфаи затларын тыңларга хокуклы. Моннан чыгып, закон белән билгеләнгән парламент контроле рәвешләре башкарма хакимият органнарыннан законнарның гамәлгә ашырылу механизмын оештыруга юнәлдерелгән законга буйсыну-

лы актлар кабул итү буенча үзләренең турыдан-туры бурычын үтәүне таләп итәргә рөхсәт итәләр, бу исә Татарстан Республикасында хокук чыгару процессының нәтиҗәлелеген арттыруга китерә.

Тикшерелә торган эшкә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Социаль сәясәт комитеты тарафыннан 2018 елның 14 мартында «Инвалидларны торак урыннар белән тәэмин итү өлешендә законнарны гамәлгә ашыру турында» карары кабул ителгән, закон белән беркетелгән хәбәрдарлык принцибын үтәү йөзеннән аның тексты Татарстан Республикасы Дәүләт Советының рәсми сайтында урнаштырылган. Әлеге карарның 3 пункты буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясын гамәлгә ашыруны, шул исәптән социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен билгеләү өлешендә, тәэмин итү чараларын күрергә тәкъдим ителгән. «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пунктын үтәү йөзеннән Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә кую, андый исәпкә куюдан баш тарту, шулай ук исәптән төшереп калдыру механизмын регламентлаштыра торган Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе расланган.

Шулай итеп, «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» Татарстан Республикасы Законының 9 статьясындагы дәгъвалана торган 1 өлеше федераль һәм республика законнарын үтәү йөзеннән кабул ителгән, үзеннән-үзе гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 9 статьясындагы 1 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Н.Е. Мешковага, Татарстан Республикасы Дәүләт Советына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 21-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

о прекращении производства по жалобе гражданки Р.М. Шайхразиевой на нарушение ее конституционных прав и свобод решением Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан от 12 августа 2014 года № 209 «Об отмене решения VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет» и решения XV сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 22 августа 2012 года № 102 «О внесении изменений в решение VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет»

18 сентября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании сообщение судьи-докладчика Э.М. Мустафиной о прекращении производства по жалобе гражданки Р.М. Шайхразиевой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Р.М. Шайхразиева с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод решением Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан от 12 августа 2014 года № 209 «Об отмене решения VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет» и решения XV сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 22 августа 2012 года № 102 «О внесении изменений в решение VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет».

Согласно Положению о порядке выплаты муниципальному служащему и выборному должностному лицу органа местного самоуправления Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет, утвержденному решением Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан от

28 июня 2011 года № 34 (в редакции решения Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан от 22 августа 2012 года № 102), муниципальному служащему при увольнении с муниципальной службы в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет выплачивалось единовременное поощрение. Обжалуемым решением Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан право муниципального служащего на получение единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет было отменено в связи с низким исполнением доходной части бюджета района.

По мнению гражданки Р.М. Шайхразиевой, отмена оспариваемым актом права муниципального служащего на получение рассматриваемого единовременного поощрения нарушает ее конституционные права, поскольку при осуществлении органами публичной власти правового регулирования недопустимо вносить произвольные изменения, могущие привести к ограничению законных прав и интересов граждан, обладающих официально признанным статусом. Кроме того, она указывает, что обжалуемое решение Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан не было официально опубликовано для всеобщего сведения, чем оно также нарушает ее конституционные права, поскольку заявительница, продолжая работать, не знала об отмене права на получение указанного единовременного поощрения.

На основании изложенного гражданка Р.М. Шайхразиева просит Конституционный суд Республики Татарстан признать решение Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан от 12 августа 2014 года № 209 «Об отмене решения VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет» и решения XV сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 22 августа 2012 года № 102 «О внесении изменений в решение VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет» не соответствующим статьям 2, 13, 24 (часть третья), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 54 (часть первая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Конституционный суд Республики Татарстан определением от 9 июля 2018 года № 13-О принял жалобу гражданки Р.М. Шайхразиевой к рассмотрению. Однако 7 сентября 2018 года гражданка Р.М. Шайхразиева обратилась в Конституционный суд Республики Татарстан с заявлением об отзыве своей жалобы.

В соответствии со статьей 47 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» обращение в Конституционный суд Республики Татарстан может быть отозвано

заявителем до начала рассмотрения дела в заседании Конституционного суда Республики Татарстан. В случае отзыва обращения производство по делу прекращается.

Поскольку заявительница отозвала свое обращение до начала рассмотрения дела в заседании Конституционного суда Республики Татарстан, производство по данной жалобе подлежит прекращению.

Исходя из изложенного, руководствуясь статьей 47, частями первой и пятой статьи 66, статьей 72 и частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Производство по жалобе гражданки Р.М. Шайхразиевой на нарушение ее конституционных прав и свобод решением Совета Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан от 12 августа 2014 года № 209 «Об отмене решения VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет» и решения XV сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 22 августа 2012 года № 102 «О внесении изменений в решение VI сессии Совета Муслюмовского муниципального района II созыва от 28 июня 2011 года № 34 «Об утверждении Положения о порядке выплаты муниципальному служащему Муслюмовского муниципального района единовременного поощрения в связи с выходом на государственную пенсию за выслугу лет» прекратить в связи с отзывом заявительницей данной жалобы.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.М. Шайхразиевой и в Совет Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 22-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарын һәм «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2012 елның 22 августындагы XV сессиясенең 102 номерлы карарын гамәлдән чыгару хакында» Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2014 елның 12 августындагы 209 номерлы карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.М. Шәйхразиева шикаяте буенча эш башкаруны туктату турында

2018 ел
18 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында гражданка Р.М. Шәйхразиева шикаяте буенча эш башкаруны туктату турында судья Э.М. Мостафина мәгълүматын тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Р.М. Шәйхразиева «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарын һәм «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2012 елның 22 августындагы XV сессиясенең 102 номерлы карарын гамәлдән чыгару хакында» Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2014 елның 12 августындагы 209 номерлы карары

белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге 34 номерлы карары (Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2012 елның 22 августындагы 102 номерлы карары редакциясендә) белән расланган Мөслим муниципаль районы җирле үзидарә органының муниципаль хезмәткәренә һәм сайланулы вазыйфаи затына тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмә буенча тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә муниципаль хезмәттән җибәрелгәч, муниципаль хезмәткәргә бер тапкыр бирелә торган акча түләнгән. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының дәгъвалана торган карары белән муниципаль хезмәткәрнең тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча алуга хокукы район бюджетының керем өлешенең түбән үтәлеше аркасында юкка чыгарылган.

Гражданка Р.М. Шәйхразиева фикеренчә, дәгъвалана торган акт белән муниципаль хезмәткәрнең карала торган бер тапкыр бирелә торган акча алуга хокукын юкка чыгару аның конституциячел хокукларын боза, чөнки гавами хакимият органнары тарафыннан хокукый җайга салу башкарылганда рәсми статуска ия булган гражданнарның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен чикләүгә китерә ала торган нигезсез үзгәрешләр кертергә рөхсәт ителми. Моннан тыш, ул күрсәткәнчә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының дәгъвалана торган карары гомуми танышу өчен рәсми рәвештә басылып чыкмаган, шуның белән ул аның конституциячел хокукларын шулай ук боза, чөнки мөрәҗәгать итүче эшләгән вакытта күрсәтелгән бер тапкыр бирелә торган акча алуга хокукның юкка чыгарылуы турында белмәгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Р.М. Шәйхразиева Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарын һәм «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2012 елның 22 августындагы XV сессиясенең 102 номерлы карарын гамәлдән чыгару хакында» Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2014 елның 12 августындагы 209 номерлы карарын

Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 13, 24 (өченче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституция суды 2018 елның 9 июлендәге 13-О номерлы билгеләмәсе белән гражданка Р.М. Шәйхразиева шикаятен карауга кабул итте. Ләкин 2018 елның 7 сентябрендә гражданка Р.М. Шәйхразиева Татарстан Республикасы Конституция судына үз шикаятен кире алу турында гариза белән мөрәҗәгать итте.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 47 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына бирелгән мөрәҗәгать Татарстан Республикасы Конституция суды утырышында эшне карый башлаганчы ук мөрәҗәгать итүче тарафыннан кире алынырга мөмкин. Мөрәҗәгать кире алынган очракта эшне карау туктатыла.

Мөрәҗәгать итүче үз шикаятен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышында эшне карый башлаганчы кире алганга күрә, әлеге шикаять буенча эш башкару туктатылырга тиеш.

Бәян ителгәннәрдән чыгып, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 47 статьясына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 72 статьясына һәм 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарын һәм «Мөслим муниципаль районының муниципаль хезмәткәренә тиешле елларны эшләгән өчен дәүләт пенсиясенә чыгуга бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган акча түләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2011 елның 28 июнендәге VI сессиясенең 34 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» II чакырылыш Мөслим муниципаль районы Советының 2012 елның 22 августындагы XV сессиясенең 102 номерлы карарын гамәлдән чыгару хакында» Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советының 2014 елның 12 августындагы 209 номерлы карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Р.М. Шәйхразиева шикаяте буенча эш башкаруны, мөрәҗәгать итүченең әлеге шикаятьне кире алуы сәбәпле, туктатырга.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.М. Шәйх-

разиевага һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 22-О

Татарстан Республикасы Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 3 статьи 8 и частью 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан»

18 сентября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Э.М. Мустафиной, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Н.Е. Мешковой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Н.Е. Мешкова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 3 статьи 8 и частью 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан».

В силу положений части 3 статьи 8 оспариваемого Закона Республики Татарстан по результатам анализа данных наблюдения за реализацией законов Республики Татарстан комитет Государственного Совета Республики Татарстан (далее — комитет Государственного Совета) готовит информацию о ходе реализации законов Республики Татарстан, в которой раскрываются предмет и основа наблюдения за реализацией законов Республики Татарстан, показатели реализации законов Республики Татарстан, обобщающие выводы.

Часть 3 статьи 9 вышеуказанного Закона Республики Татарстан устанавливает, что по результатам оценки эффективности реализации законов Республики Татарстан комитет Государственного Совета принимает решение об итогах мониторинга, в котором при необходимости указываются рекомендации комитета по повышению эффективности реализации законов Республики Татарстан.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что заявительница является инвалидом 2 группы по заболеванию, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный постановлением Правительства Российской Федерации от 16 июня 2006 года № 378 (в настоящее время действует Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н), и с 2009 года состоит на учете в качестве нуждающейся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке, однако жилое помещение до настоящего

времени ей не предоставлено. В решении жилищного вопроса ей было отказано в связи с тем, что категории граждан, к которой она относится, должна предоставляться жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения в соответствии со статьей 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан».

Гражданка Н.Е. Мешкова указывает, что она обращалась в органы исполнительной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления, а также в судебные органы по вопросам предоставления ей жилого помещения по договору социального найма, а также получения ею жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения. Однако на все ее обращения были получены отказы.

При этом, как отмечает заявительница, одним из условий получения вышеуказанной субсидии является признание инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в Перечне, нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. Между тем, как подчеркивает гражданка Н.Е. Мешкова, на момент ее обращения в Конституционный суд Республики Татарстан такой порядок Кабинетом Министров Республики Татарстан не был принят.

В связи с этим гражданка Н.Е. Мешкова обратилась в Государственный Совет Республики Татарстан (далее — Государственный Совет) с просьбой сообщить, проводился ли парламентом в соответствии с обжалуемым Законом Республики Татарстан соответствующий мониторинг в отношении реализации пункта 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» и пункта 1 статьи 3 и части 2 статьи 18 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования». Вместе с тем ответа она не получила. В открытых источниках сведений о проведении указанного мониторинга она не обнаружила.

Заявительница также обращает внимание на то, что согласно статье 3 Закона Республики Татарстан «О мониторинге законов Республики Татарстан» одним из основных принципов мониторинга законов Республики Татарстан является гласность. Между тем оспариваемые нормы, регламентируя содержание подготавливаемой при осуществлении мониторинга информации о ходе реализации законов Республики Татарстан и принимаемого решения об итогах мониторинга, не устанавливают порядок ознакомления с указанными сведениями и не обеспечивают их общедоступность.

Тем самым, по мнению гражданки Н.Е. Мешковой, обжалуемые положения нарушают ее конституционные права и противоречат статьям 2, 28 (части первая и вторая), 48 (части первая и вторая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно статье 81 Конституции Республики Татарстан Государственный Совет в пределах и формах, установленных Конституцией и законами Республики Татарстан, осуществляет контроль за соблюдением и исполнением законов Республики Татарстан.

В соответствии с частью 1 статьи 2 Закона Республики Татарстан «О мониторинге законов Республики Татарстан» мониторинг законов Республики Татарстан проводится в целях защиты прав и свобод человека и гражданина, укрепления режима законности и правопорядка, определения эффективности действия законов Республики Татарстан.

В силу положений статей 2, 3 и 4 обжалуемого Закона Республики Татарстан одной из основных задач проведения мониторинга законов Республики Татарстан, осуществляемого соответствующим комитетом Государственного Совета, является обеспечение контроля за реализацией законов Республики Татарстан, проводимого прежде всего на основании принципов системности и гласности.

Согласно нормам части 3 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 января 2015 года № 3-ЗРТ «Об обеспечении доступа к информации о деятельности государственных органов Республики Татарстан и органов местного самоуправления в Республике Татарстан» информация о деятельности государственных органов размещается в информационных системах общего пользования, в том числе в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет».

В соответствии с Регламентом Государственного Совета Республики Татарстан, принятым постановлением Государственного Совета Республики Татарстан от 26 февраля 2004 года № 2632, работа Государственного Совета по обеспечению доступа граждан к информации о деятельности Государственного Совета (за исключением информации ограниченного доступа) строится на принципах информационной открытости в соответствии с действующим законодательством согласно общей информационной политике, проводимой Государственным Советом, в интересах достоверного и оперативного информирования широкой общественности о деятельности Государственного Совета; доступ к информации о деятельности Государственного Совета обеспечивается в том числе путем размещения Государственным Советом информации о своей деятельности на официальном сайте Государственного Совета в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» (часть 2 статьи 202, пункт 2 статьи 203).

Применительно к рассматриваемому делу следует отметить, что Комитетом Государственного Совета по социальной политике 14 марта 2018 года было принято постановление «О реализации законодательства в части обеспечения инвалидов жилыми помещениями», текст которого во исполнение законодательно закрепленного принципа гласности размещен на официальном сайте Государственного Совета. Согласно пункту 3 данного постановления Кабинету Министров Республики Татарстан было рекомендовано принять меры по обеспечению реализации статьи 8.2 Закона Республики Татарстан «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан», в том числе в части установления

порядка учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования.

Во исполнение положений пункта 1 статьи 3 Закона Республики Татарстан «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 7 июня 2018 года № 432 утвержден Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, регламентирующий механизм принятия на учет граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, отказа в принятии на такой учет, а также снятия с учета.

Тем самым оспариваемые заявительницей нормы в системе действующего правового регулирования предполагают, что мониторинг законов Республики Татарстан строится на принципах информационной открытости, гласности и общедоступности, и, следовательно, не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 3 статьи 8 и частью 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой.
2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.
3. Копию настоящего Определения направить гражданке Н.Е. Мешковой и в Государственный Совет Республики Татарстан.
4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 23-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше һәм 9 статьясындагы 3 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
18 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен алдан өйрәнгән судья Э.М. Мостафина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Н.Е. Мешкова «Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше һәм 9 статьясындагы 3 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше нигезләмәләренә күрә Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруны күзәтү күрсәткечләрен анализлау нәтиҗәләре буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы комитеты (алга таба — Дәүләт Советы комитеты) Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның барышы турында мәгълүмат әзерли, анда Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруны күзәтү предметы һәм нигезе, Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыру күрсәткечләре, гомумиләштерүче йомгаклар ачыклана.

Югарыда күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законының 9 статьясындагы 3 өлеше билгеләгәнчә, Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү йомгаклары буенча Дәүләт Советы комитеты мониторинг йомгаклары турында карар кабул итә, анда, кирәк булганда, комитетның Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген арттыру буенча рекомендацияләре күрсәтелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 16 июнендәге 378 номерлы карары белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә (хәзерге вакытта Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр форма-

лары исемлеге гамәлдә) кергән авыру буенча 2 төркем инвалиды һәм ул 2009 елдан торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәптә тора, ләкин торак урын әлеге вакытка кадәр аңа бирелмәгән. Торак мәсьәләсен хәл итүдән аңа баш тартуның сәбәбе — ул караган гражданнар категориясенә «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясы нигезендә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Гражданка Н.Е. Мешкова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, шулай ук суд органнарына аңа социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү, шулай ук торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) алу мәсьәләләре буенча мөрәҗәгать иткән. Ләкин аның бөтен мөрәҗәгатьләре кире кагылган.

Шул ук вакытта, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, югарыда күрсәтелгән субсидияне алуның бер шарты булып Исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылуы тора. Шул ук вакытта, гражданка Н.Е. Мешкова ассызыклаганча, ул Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткән моментка андый тәртип Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кабул ителмәгән булган.

Шуңа бәйле рәвештә гражданка Н.Е. Мешкова парламент тарафыннан дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы нигезендә «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясындагы 1 пунктын һәм «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пунктын һәм 18 статьясындагы 2 өлешен гамәлгә ашыру мөнәсәбәтендә тиешле мониторинг уздырылган булу-булмавын хәбәр итүне сорап Татарстан Республикасы Дәүләт Советына (алга таба — Дәүләт Советы) мөрәҗәгать иткән. Шул ук вакытта аңа җавап килмәгән. Ул күрсәтелгән мониторингның үткәрелгән булуы турында мәгълүматны ачык чыганакларда тапмаган.

Мөрәҗәгать итүче тагын шуңа игътибар итә: «Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы буенча Татарстан Республикасы законнары мониторингының төп принципларының берсе булып хәбәрдарлык тора. Шул ук вакытта дәгъвалана торган нормалар, мониторинг башкарылганда әзерләнә торган Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның барышы турындагы мәгълүматның һәм мониторинг йомгаклары турында кабул ителә

торган карарның эчтәлеген регламентлаштырып, күрсәтелгән мәгълүмат белән танышу тәртибен билгеләмиләр һәм аннан һәркемнең файдалана алуын тәэмин итмиләр.

Шуның белән, гражданка Н.Е. Мешкова фикеренчә, дәгъвалана торган нигезләмәләр аның конституциячел хокукларын бозалар һәм Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 48 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы киләләр.

2. Татарстан Республикасы Конституциясенең 81 статьясы буенча Дәүләт Советы Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары билгеләгән чикләрдә һәм рәвешләрдә Татарстан Республикасы законнарының үтәлешен һәм башкарылуын тикшереп тора.

«Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы законнары мониторингы кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау, законлылык һәм хокук тәртибе режимын ныгыту, Татарстан Республикасы законнарының гамәлдә булу нәтиҗәлелеген билгеләү максатларында уздырыла.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 2, 3 һәм 4 статьялары нигезләмәләре буенча Дәүләт Советының тиешле комитеты тарафыннан Татарстан Республикасы законнары мониторингын уздыруның төп бурычларының берсе булып беренче чиратта системалылык һәм хәбәрдарлык принципларында Татарстан Республикасы законнарының үтәлешен тикшереп торуны тәэмин итү тора.

«Татарстан Республикасы дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасында җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» 2015 елның 16 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 3 өлеше нормалары буенча дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат гомуми файдаланудагы мәгълүмат системаларына, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренә урнаштырыла.

Татарстан Республикасы Дәүләт Советының 2004 елның 26 февралендәге 2632 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламенты нигезендә Дәүләт Советының гражданнарның Дәүләт Советы эшчәнлеге хакындагы мәгълүматтан (файдалана алу чикләнгән мәгълүматтан тыш) файдалана алуын тәэмин итү эше Дәүләт Советы эшчәнлеге турындагы киң җәмәгатьчелеккә дөрес һәм оператив мәгълүмат бирү мәнфәгатьләрендә, Дәүләт Советы үткәрә торган гомуми мәгълүмат сәясәтенә туры китереп, гамәлдәге законнар нигезендә мәгълүмат ачыклыгы принципларында төзелә; Дәүләт Советы эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалана алу мөмкинлеге шул исәптән Дәүләт Советының үз эшчәнлеге турында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Дәүләт Советының рәсми сайтында мәгълүмат урнаштыруы ысулы белән тәэмин ителә (202 статьяның 2 өлеше, 203 статьяның 2 пункты).

Тикшерелә торган эшкә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк:

Дәүләт Советының Социаль сәясәт комитеты тарафыннан 2018 елның 14 мартында «Инвалидларны торак урыннар белән тәэмин итү өлешендә законнарны гамәлгә ашыру турында» карары кабул ителгән, закон белән беркетелгән хәбәрдарлык принцибын үтәү йөзеннән аның тексты Дәүләт Советының рәсми сайтында урнаштырылган. Әлеге карарның 3 пункты буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясын гамәлгә ашыруны, шул исәптән социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен билгеләү өлешендә, тәэмин итү чараларын күрергә тәкъдим ителгән.

«Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты нигезләмәләрен үтәү йөзеннән Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә кую, андый исәпкә куюдан баш тарту, шулай ук исәптән төшереп калдыру механизмын регламентлаштыра торган Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе расланган.

Шуның белән мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган нормалар гамәлдәге хокукый җайга салу системасында Татарстан Республикасы законнары мониторингы мәгълүмат ачыклыгы, хәбәрдарлык һәм мәгълүматтан һәркемнең файдалана алу принципларына нигезләнә дип күздә тоталар һәм, димәк, аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше һәм 9 статьясындагы 3 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга

алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Н.Е. Мешковага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 23-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 3 и пунктом 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования»

18 сентября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Н.Е. Мешковой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Н.Е. Мешкова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 3 и пунктом 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования».

Согласно пункту 1 статьи 3 оспариваемого Закона Республики Татарстан установление порядка учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, в том числе порядка принятия на этот учет, отказа в принятии на него, снятия с него, относится к полномочиям Кабинета Министров Республики Татарстан в области жилищных отношений.

В соответствии с пунктом 5 статьи 4 указанного Закона Республики Татарстан ведение учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, относится к полномочиям органов местного самоуправления в области жилищных отношений.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что заявительница является инвалидом 2 группы по заболеванию, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н (ранее действовал Перечень, утвержденный постановлением Правительства Российской Федерации от 16 июня 2006 года № 378). С 2009 года она состоит на учете в качестве нуждающейся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке, однако жилое помещение до настоящего времени ей не

предоставлено. В решении жилищного вопроса ей было отказано в связи с тем, что категории граждан, к которой она относится, должна предоставляться жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Гражданка Н.Е. Мешкова указывает, что она обращалась в органы исполнительной власти Республики Татарстан, в органы местного самоуправления, а также в судебные органы по вопросам предоставления ей жилого помещения по договору социального найма, а также получения ею жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения. Однако на все ее обращения были получены отказы.

При этом, как отмечает заявительница, одним из условий получения вышеуказанной субсидии является признание инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в Перечне, нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. Между тем, как подчеркивает гражданка Н.Е. Мешкова, на момент ее обращения в Конституционный суд Республики Татарстан такой порядок Кабинетом Министров Республики Татарстан не был принят.

По мнению заявительницы, ситуация, при которой граждане не могут быть признаны нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, обусловлена тем, что оспариваемые нормы четко не разграничивают полномочия Кабинета Министров Республики Татарстан и органов местного самоуправления, не определяют с полной ясностью процедуру признания граждан нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан и допускают такое их истолкование в правоприменительной практике, которое препятствует в принятии граждан на соответствующий учет.

На основании изложенного гражданка Н.Е. Мешкова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 1 статьи 3 и пункт 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» противоречащими статьям 2, 13, 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 30, 54 (часть первая), 55 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно части 1 статьи 91.13 Жилищного кодекса Российской Федерации учет граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, осуществляется органом местного самоуправления, а в субъектах Российской Федерации — городах федерального значения Москве, Санкт-Петербурге и Севастополе — органом государственной власти соответствующего субъекта Российской Федерации, если законом соответствующего субъекта Российской Федерации не установлено, что данные

полномочия осуществляются органами местного самоуправления внутригородских муниципальных образований.

В соответствии с частью 4 статьи 91.13 Жилищного кодекса Российской Федерации порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, в том числе порядок принятия на этот учет, отказа в принятии на него, снятия с него, устанавливается нормативным правовым актом органа государственной власти субъекта Российской Федерации.

Приведенные федеральные нормы нашли свое отражение в оспариваемом Законе Республики Татарстан. При этом обжалуемые заявительницей положения пункта 1 статьи 3 и пункта 5 статьи 4 данного Закона Республики Татарстан, направленные на определение полномочий Кабинета Министров Республики Татарстан и органов местного самоуправления в сфере жилищных отношений, в рамках реализации которых Кабинет Министров Республики Татарстан постановлением от 7 июня 2018 года № 432 утвердил Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, по своему содержанию и правовому смыслу идентичны положениям, уже закрепленным на федеральном уровне, а следовательно, не устанавливают собственного правового регулирования.

Таким образом, проверка конституционности обжалуемых норм фактически означала бы оценку названных положений федерального законодательства на их соответствие Конституции Республики Татарстан, что в силу части четвертой статьи 109 Конституции Республики Татарстан и статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не входит в компетенцию Конституционного суда Республики Татарстан. В связи с этим оспариваемые гражданкой Н.Е. Мешковой пункт 1 статьи 3 и пункт 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» сами по себе не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан и согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» данная жалоба не является допустимой.

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Н.Е. Мешковой на нарушение ее конституционных прав и сво-

бод пунктом 1 статьи 3 и пунктом 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Н.Е. Мешковой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 24-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
18 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

а ч ы к л а д ы :

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Н.Е. Мешкова «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты буенча Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибен билгеләү торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә керә.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 5 пункты нигезендә Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарның исәбен алып бару торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә җирле үзидарә органнарының вәкаләтләренә керә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә (элек Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 16 июнендәге 378 номерлы карары белән расланган Исемлек гамәлдә булган) кергән авы-

ру буенча 2 төркем инвалиды. 2009 елдан ул торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәптә тора, ләкин торак урын әлеге вакытка кадәр аңа бирелмәгән. Торак мәсьәләсен хәл итүдән аңа баш тартуның сәбәбе — ул караган гражданнар категориясенә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Гражданка Н.Е. Мешкова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, шулай ук суд органнарына аңа социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү, шулай ук торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) алу мәсьәләләре буенча мөрәҗәгать иткән. Ләкин аның бөтен мөрәҗәгатьләре кире кагылган.

Монда, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, югарыда күрсәтелгән субсидияне алуның бер шарты булып Исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылуы тора. Шул ук вакытта, гражданка Н.Е. Мешкова ассызыклаганча, ул Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткән моментка андый тәртип Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кабул ителмәгән булган.

Мөрәҗәгать итүче фикеренчә, гражданнар социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ буларак таныла алмый торган хәл шуңа бәйле: дәгъвалана торган нормалар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен ачык аермыйлар, гражданнарны Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ буларак тану процедурасын тулы ачыклык белән билгеләмиләр һәм аларны хокук куллану практикасында гражданнарны тиешле исәпкә куюга комачаулый торган аңлатуга юл куялар.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Н.Е. Мешкова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пунктын һәм 4 статьясындагы 5 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 30, 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы киләләр дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 91.13 статьясындагы 1 өлеше буенча социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу җирле үзидарә органы тарафыннан, ә Россия Федерациясе субъектларында — федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Сева-

стополь шәһәрләрендә — тиешле Россия Федерациясе субъекты законы белән әлеге вәкаләтләр шәһәр эчендәге муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла дип билгеләнмәгән булса, тиешле Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе Торак кодексының 91.13 статьясындагы 4 өлеше нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органы норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Китерелгән федераль нормалар дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законында үз чагылышын табалар. Шул ук вакытта әлеге Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пунктының торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен (аларны гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен раслаган) билгеләүгә юнәлгән мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган нигезләмәләре үзләренең эчтәлеге һәм хокукый мәгънәсе буенча федераль дәрәҗәдә беркетелгән нигезләмәләр белән тәңгәл, димәк, мөстәкыйль хокукый җайга салуны билгеләмиләр.

Шулай итеп, дәгъвалана торган нормаларның конституциячеллеген тикшерү асылда аталган федераль законнар нигезләмәләренең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килүкилмәвенә бәя бирүне аңлатыр иде, бу исә Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясындагы дүртенче өлеше һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды компетенциясенә керми. Шуңа бәйле рәвештә «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Законының гражданка Н.Е. Мешкова тарафыннан дәгъвалана торган 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пунктының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә әлеге шикаять карала алмый.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясын-

дагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Н.Е. Мешкова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Н.Е. Мешковага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 24-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 3 и пунктом 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования»

21 сентября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан в интересах своей несовершеннолетней дочери обратилась гражданка Р.Ф. Айнуллова с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 3 и пунктом 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования».

Согласно пункту 1 статьи 3 оспариваемого Закона Республики Татарстан установление порядка учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, в том числе порядка принятия на этот учет, отказа в принятии на него, снятия с него, относится к полномочиям Кабинета Министров Республики Татарстан в области жилищных отношений.

В соответствии с пунктом 5 статьи 4 указанного Закона Республики Татарстан ведение учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, относится к полномочиям органов местного самоуправления в области жилищных отношений.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что несовершеннолетняя дочь заявительницы является инвалидом, страдающим тяжелой формой хронического заболевания, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н. Распоряжением главы администрации Вахитовского и Приволжского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 20 июля 2016 года гражданка Р.Ф. Айнуллова вместе с дочерью поставлена на учет нуждающихся в улучшении

жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке.

Как указывает заявительница, для разрешения вопроса о предоставлении жилого помещения по договору социального найма она обращалась в Управление жилищной политики Исполнительного комитета муниципального образования города Казани. Однако ей сообщили, что в соответствии с Законом Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года, предоставляется жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения (пункт 1 статьи 8.2). Между тем получение данной субсидии на момент обращения заявительницы не представлялось возможным, поскольку не был принят порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования.

Гражданка Р.Ф. Айнуллова отмечает, что 7 июня 2018 года Кабинет Министров Республики Татарстан утвердил порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. Однако, по ее утверждению, и в настоящее время предоставить ей рассматриваемую субсидию невозможно, поскольку Исполнительный комитет муниципального образования города Казани не принял порядок ведения учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования.

Такая ситуация, по ее мнению, сложилась в силу того, что оспариваемые нормы не разграничивают ясно и определенно полномочия Кабинета Министров Республики Татарстан и органов местного самоуправления, четко не регламентируют процедуру признания граждан нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования в Республике Татарстан, чем нарушают конституционные права ее и ее несовершеннолетней дочери.

На основании изложенного гражданка Р.Ф. Айнуллова просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 1 статьи 3 и пункт 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» противоречащими статьям 13, 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 54 (часть первая), 55 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно части 1 статьи 91.13 Жилищного кодекса Российской Федерации учет граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищ-

ного фонда социального использования, осуществляется органом местного самоуправления, а в субъектах Российской Федерации — городах федерального значения Москве, Санкт-Петербурге и Севастополе — органом государственной власти соответствующего субъекта Российской Федерации, если законом соответствующего субъекта Российской Федерации не установлено, что данные полномочия осуществляются органами местного самоуправления внутригородских муниципальных образований.

В соответствии с частью 4 статьи 91.13 Жилищного кодекса Российской Федерации порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, в том числе порядок принятия на этот учет, отказа в принятии на него, снятия с него, устанавливается нормативным правовым актом органа государственной власти субъекта Российской Федерации.

Приведенные федеральные нормы нашли свое отражение в оспариваемом Законе Республики Татарстан «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования». При этом обжалуемые заявительницей положения пункта 1 статьи 3 и пункта 5 статьи 4 данного Закона Республики Татарстан, направленные на определение полномочий Кабинета Министров Республики Татарстан и органов местного самоуправления в сфере жилищных отношений, в рамках реализации которых Кабинет Министров Республики Татарстан постановлением от 7 июня 2018 года № 432 утвердил Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, по своему содержанию и правовому смыслу идентичны положениям, уже закрепленным на федеральном уровне, а следовательно, не устанавливают собственного правового регулирования.

Таким образом, проверка конституционности обжалуемых норм фактически означала бы оценку названных положений федерального законодательства на их соответствие Конституции Республики Татарстан, что в силу части четвертой статьи 109 Конституции Республики Татарстан и статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не входит в компетенцию Конституционного суда Республики Татарстан. В связи с этим оспариваемые гражданкой Р.Ф. Айнулловой пункт 1 статьи 3 и пункт 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования» сами по себе не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан и согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» данная жалоба не является допустимой.

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, частью

пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 3 и пунктом 5 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 марта 2015 года № 13-ЗРТ «О реализации прав граждан на предоставление им жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Ф. Айнулловой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 25-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
21 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы мәнфәгатьләрендә гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты буенча Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибен билгеләү торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә керә.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 5 пункты нигезендә Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарның исәбен алып бару торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә җирле үзидарә органнарының вәкаләтләренә керә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүченең балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формала-

ры исемлегенә кергән авыр хроник авырудан интегүче инвалид. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Вахитов һәм Идел буе районнары администрациясе башлыгының 2016 елның 20 июлендәге күрсәтмәсе белән гражданка Р.Ф. Айнуллова кызы белән бергә торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәпкә куелган.

Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү мәсьәләсен хәл итү өчен ул Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Торак сәясәте идарәсенә мөрәҗәгать иткән. Ләкин аңа шуны хәбәр иткәннәр: «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелә (8.2 статьяның 1 пункты). Шул ук вакытта шикаять бирүче мөрәҗәгать иткәндә бу субсидияне алу мөмкин булмаган, чөнки социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе кабул ителмәгән булган.

Гражданка Р.Ф. Айнуллова билгеләгәнчә, 2018 елның 7 июнендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен раслаган. Ләкин, аның раславы буенча, хәзерге вакытта да карала торган субсидияне аңа бирү мөмкин түгел, чөнки Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарның исәбен алып бару тәртибен кабул итмәгән.

Мондый хәл, аның фикеренчә, шуңа бәйле: дәгъвалана торган нормалар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен ачык һәм билгеле итеп аермыйлар, гражданнарны Татарстан Республикасында социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ буларак тану процедурасын төгәл билгеләмиләр, шуның белән аның һәм балигъ булмаган кызының конституциячел хокукларын бозалар.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пунктын һәм 4 статьясындагы 5 пунктын Татарстан Республикасы

Конституциясенең 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы киләләр дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексының 91.13 статьясындагы 1 өлеше буенча социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу җирле үзидарә органы тарафыннан, ә Россия Федерациясе субъектларында — федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләрендә — тиешле Россия Федерациясе субъекты законы белән әлеге вәкаләтләр шәһәр эчендәге муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла дип билгеләнмәгән булса, тиешле Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Россия Федерациясе Торак кодексының 91.13 статьясындагы 4 өлеше нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе, шул исәптән әлеге исәпкә кую, исәпкә куюдан баш тарту, аннан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органы норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Китерелгән федераль нормалар дәгъвалана торган «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан Республикасы Законында үз чагылышын табалар. Шул ук вакытта әлеге Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пунктының торак мөнәсәбәтләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен (аларны гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен раслаган) билгеләүгә юнәлгән мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган нигезләмәләре үзләренең эчтәлеге һәм хокукый мәгънәсе буенча федераль дәрәҗәдә беркетелгән нигезләмәләр белән тәңгәл, димәк, мөстәкыйль хокукый җайга салуны билгеләмиләр.

Шулай итеп, дәгъвалана торган нормаларның конституциячеллеген тикшерү асылда аталган федераль законнар нигезләмәләренең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәвенә бәя бирүне аңлатыр иде, бу исә Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясындагы дүртенче өлеше һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды компетенциясенә керми. Шуңа бәйле рәвештә «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» Татарстан

Республикасы Законының гражданка Р.Ф. Айнуллова тарафыннан дәгъвалана торган 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пунктының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә әлеге шикаять карала алмый.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарның торак урыннары алу хокукларын гамәлгә ашыру турында» 2015 елның 16 мартындагы 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы 1 пункты һәм 4 статьясындагы 5 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.
2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.
3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнулловага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.
4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 25-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

26 сентября
2018 года
город Казань

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод частью 3 статьи 8 и частью 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан»

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Э.М. Мустафиной, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан в интересах своей несовершеннолетней дочери обратилась гражданка Р.Ф. Айнуллова с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод частью 3 статьи 8 и частью 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан».

В силу положений части 3 статьи 8 оспариваемого Закона Республики Татарстан по результатам анализа данных наблюдения за реализацией законов Республики Татарстан комитет Государственного Совета Республики Татарстан (далее — комитет Государственного Совета) готовит информацию о ходе реализации законов Республики Татарстан, в которой раскрываются предмет и основа наблюдения за реализацией законов Республики Татарстан, показатели реализации законов Республики Татарстан, обобщающие выводы.

Часть 3 статьи 9 вышеуказанного Закона устанавливает, что по результатам оценки эффективности реализации законов Республики Татарстан комитет Государственного Совета принимает решение об итогах мониторинга, в котором при необходимости указываются рекомендации комитета по повышению эффективности реализации законов Республики Татарстан.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что несовершеннолетняя дочь заявительницы является инвалидом, страдающим тяжелой формой хронического заболевания, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н. В 2016 году гражданка Р.Ф. Айнуллова вместе с несовершеннолетней дочерью поставлена на учет нуждающихся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке.

Как указывает заявительница, несмотря на наличие у ее семьи права на внеочередное получение жилья, жилое помещение им до сих пор не предоставлено. Управление жилищной политики Испол-

нительного комитета муниципального образования города Казани в своем ответе на ее обращение о предоставлении жилого помещения по договору социального найма сообщило, что в соответствии с Законом Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года, предоставляется жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

По утверждению гражданки Р.Ф. Айнулловой, фактически ее семье отказывают в предоставлении жилого помещения по договору социального найма на том основании, что с введением статьи 8.2 Закона Республики Татарстан «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» указанной категории граждан предусмотрено предоставление жилищной субсидии. Однако, как она считает, предоставленное им право на получение жилого помещения по договору социального найма не может быть отменено законом Республики Татарстан. По мнению заявительницы, такая ситуация вызвана неверным истолкованием данной нормы и может быть разрешена в ходе проведения мониторинга ее реализации.

Вместе с тем, как отмечает гражданка Р.Ф. Айнуллова, информация о том, проводился ли мониторинг в отношении реализации пункта 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан», не является общедоступной. Это, на ее взгляд, связано с тем, что оспариваемые нормы, регламентируя содержание подготавливаемой при осуществлении мониторинга информации о ходе реализации законов Республики Татарстан и принимаемого решения об итогах мониторинга, не устанавливают порядок ознакомления с указанными сведениями и не обеспечивают их общедоступность.

На основании изложенного заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать часть 3 статьи 8 и часть 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан» противоречащими статьям 2, 28 (части первая и вторая), 48 (части первая и вторая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно статье 81 Конституции Республики Татарстан Государственный Совет Республики Татарстан (далее — Государственный Совет) в пределах и формах, установленных Конституцией и законами Республики Татарстан, осуществляет контроль за соблюдением и исполнением законов Республики Татарстан.

В соответствии с частью 1 статьи 2 Закона Республики Татарстан «О мониторинге законов Республики Татарстан» мониторинг законов Республики Татарстан проводится в целях защиты прав и свобод человека и гражданина, укрепления режима законности и правопорядка, определения эффективности действия законов Республики Татарстан.

В силу положений статей 2, 3 и 4 рассматриваемого Закона Республики Татарстан одной из основных задач проведения мониторинга законов Республики Татарстан, осуществляемого соответствующим комитетом Государственного Совета, является обеспечение контроля за реализацией законов Республики Татарстан, проводимого прежде всего на основании принципов системности и гласности.

Согласно части 3 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 января 2015 года № 3-ЗРТ «Об обеспечении доступа к информации о деятельности государственных органов Республики Татарстан и органов местного самоуправления в Республике Татарстан» информация о деятельности государственных органов размещается в информационных системах общего пользования, в том числе в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет».

В соответствии с Регламентом Государственного Совета Республики Татарстан, принятым постановлением Государственного Совета Республики Татарстан от 26 февраля 2004 года № 2632, работа Государственного Совета по обеспечению доступа граждан к информации о деятельности Государственного Совета (за исключением информации ограниченного доступа) строится на принципах информационной открытости в соответствии с действующим законодательством согласно общей информационной политике, проводимой Государственным Советом, в интересах достоверного и оперативного информирования широкой общественности о деятельности Государственного Совета; доступ к информации о деятельности Государственного Совета обеспечивается в том числе путем размещения Государственным Советом информации о своей деятельности на официальном сайте Государственного Совета в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» (часть 2 статьи 202, пункт 2 статьи 203).

Применительно к рассматриваемому делу следует отметить, что Комитетом Государственного Совета по социальной политике 14 марта 2018 года было принято постановление «О реализации законодательства в части обеспечения инвалидов жилыми помещениями», текст которого во исполнение законодательно закрепленного принципа гласности размещен на официальном сайте Государственного Совета.

Тем самым оспариваемые заявительницей нормы в системе действующего правового регулирования предполагают, что мониторинг законов Республики Татарстан строится на принципах информационной открытости, гласности и общедоступности, и, следовательно, не содержат неопределенности в вопросе их соответствия Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Из содержания жалобы следует, что гражданка Р.Ф. Айнуллова, формально оспаривая конституционность рассматриваемых законоположений, фактически выражает несогласие с действиями

и решениями правоприменительных органов, оценка законности и обоснованности которых не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод частью 3 статьи 8 и частью 3 статьи 9 Закона Республики Татарстан от 3 июля 2010 года № 49-ЗРТ «О мониторинге законов Республики Татарстан», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.
2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.
3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Ф. Айнулловой и в Государственный Совет Республики Татарстан.
4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 26-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше һәм 9 статьясындагы 3 өлеше белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
26 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья Э.М. Мостафина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше һәм 9 статьясындагы 3 өлеше белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы мәнфәгатьләрендә гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше нигезләмәләренә күрә Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруны күзәтү күрсәткечләрен анализлау нәтиҗәләре буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы комитеты (алга таба — Дәүләт Советы комитеты) Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның барышы турында мәгълүмат әзерли, анда Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруны күзәтү предметы һәм нигезе, Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыру күрсәткечләре, гомумиләштерүче йомгаклар ачыклана.

Югарыда күрсәтелгән Законның 9 статьясындагы 3 өлеше билгеләгәнчә, Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү йомгаклары буенча Дәүләт Советы комитеты мониторинг йомгаклары турында карар кабул итә, анда, кирәк булганда, комитетның Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген арттыру буенча рекомендацияләре күрсәтелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүченең балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә кергән авыр хроник авырудан интегүче инвалид. 2016 елда гражданка Р.Ф. Айнуллова балигъ булмаган кызы

белән бергә торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәпкә куелган.

Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, аның гаиләсенең чираттан тыш тәртиптә торак алуга хокукы булуга карамастан, торак урын әлеге вакытка кадәр аларга бирелмәгән. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Торак сәясәте идарәсе аның социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү турындагы мөрәҗәгатенә җавап итеп шуны хәбәр иткән: «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелә.

Гражданка Р.Ф. Айнуллова раславы буенча, асылда аның гаиләсенә социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тартуның сәбәбе — «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясын кертү белән гражданнарның күрсәтелгән категориясенә торак субсидиясе бирү каралган. Ләкин, ул санаганча, аларга бирелгән социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алу хокукы Татарстан Республикасы законы белән юкка чыгарыла алмый. Мөрәҗәгать итүче фикеренчә, мондый хәл әлеге норманы дөрес аңлатмау белән килеп чыккан һәм аның гамәлгә ашырылу мониторингын уздыру барышында чишелергә мөмкин.

Шул ук вакытта, гражданка Р.Ф. Айнуллова билгеләгәнчә, «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясындагы 1 пунктын гамәлгә ашыру мөнәсәбәтендә мониторинг уздырылган булу-булмавы турындагы мәгълүматтан һәркем файдалана алмый. Бу, аның карашынча, шуңа бәйле: дәгъвалана торган нормалар, мониторинг башкарылганда әзерләнә торган Татарстан Республикасы законнарын гамәлгә ашыруның барышы турындагы мәгълүматның һәм мониторинг йомгаклары турында кабул ителә торган карарның эчтәлеген регламентлаштырып, күрсәтелгән мәгълүмат белән танышу тәртибен билгеләмиләр һәм аннан һәркемнең файдалана алуын тәэмин итмиләр.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлешен һәм 9 статьясындагы 3 өлешен Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 48 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы киләләр дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституциясенең 81 статьясы бу-

енча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы (алга таба — Дәүләт Советы) Татарстан Республикасы Конституциясе һәм законнары билгеләгән чикләрдә һәм рәвешләрдә Татарстан Республикасы законнарының үтәлешен һәм башкарылуын тикшереп тора.

«Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы законнары мониторингы кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау, законлылык һәм хокук тәртибе режимын ныгыту, Татарстан Республикасы законнарының гамәлдә булу нәтиҗәлелеген билгеләү максатларында уздырыла.

Карала торган Татарстан Республикасы Законының 2, 3 һәм 4 статьялары нигезләмәләре буенча Дәүләт Советының тиешле комитеты тарафыннан Татарстан Республикасы законнары мониторингын уздыруның төп бурычларының берсе булып беренче чиратта системалылык һәм хәбәрдарлык принципларында Татарстан Республикасы законнарының үтәлешен тикшереп торуны тәэмин итү тора.

«Татарстан Республикасы дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасында җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» 2015 елның 16 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 3 өлеше буенча дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат гомуми файдаланудагы мәгълүмат системаларына, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренә урнаштырыла.

Татарстан Республикасы Дәүләт Советының 2004 елның 26 февралендәге 2632 номерлы карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламенты нигезендә Дәүләт Советының гражданнарның Дәүләт Советы эшчәнлеге хакындагы мәгълүматтан (файдалана алу чикләнгән мәгълүматтан тыш) файдалана алуын тәэмин итү эше Дәүләт Советы эшчәнлеге турындагы киң җәмәгатьчелеккә дөрес һәм оператив мәгълүмат бирү мәнфәгатьләрендә, Дәүләт Советы үткәрә торган гомуми мәгълүмат сәясәтенә туры китереп, гамәлдәге законнар нигезендә мәгълүмат ачыклыгы принципларында төзелә; Дәүләт Советы эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалана алу мөмкинлеге шул исәптән Дәүләт Советының үз эшчәнлеге турында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Дәүләт Советының рәсми сайтында мәгълүмат урнаштыруы ысулы белән тәэмин ителә (202 статьяның 2 өлеше, 203 статьяның 2 пункты).

Тикшерелә торган эшкә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: Дәүләт Советының Социаль сәясәт комитеты тарафыннан 2018 елның 14 мартында «Инвалидларны торак урыннар белән тәэмин итү өлешендә законнарны гамәлгә ашыру турында» карары кабул ителгән, закон белән беркетелгән хәбәрдарлык принцибын үтәү йөзеннән аның тексты Дәүләт Советының рәсми сайтында урнаштырылган.

Шуның белән мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган нормалар гамәлдәге хокукый җайга салу системасында Татарстан Республикасы законнары мониторингы мәгълүмат ачыклы-

гы, хәбәрдарлык һәм мәгълүматтан һәркемнең файдалана алу принципларына нигезләнә дип күздә тоталар һәм, димәк, аларның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Шикаять эчтәлегеннән аңлашылганча, гражданка Р.Ф. Айнуллова, карала торган закон нигезләмәләренең конституциячеллегенә формаль дәгъва белдереп, асылда хокук куллану органнарының гамәлләре һәм карарлары белән килешмәвен белдерә, аларның законлы һәм нигезле булу-булмавын бәяләү Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасы законнары мониторингы турында» 2010 елның 3 июлендәге 49-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 8 статьясындагы 3 өлеше һәм 9 статьясындагы 3 өлеше белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.
2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.
3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнуллова-га һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.
4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 26-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод статьей 5 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан»

26 сентября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Ф.Р. Волковой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан в интересах несовершеннолетней дочери К.А. Айнулловой обратилась гражданка Р.Ф. Айнуллова с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод статьей 5 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан» (далее также — Закон Республики Татарстан).

Согласно статье 5 Закона Республики Татарстан Государственный Совет Республики Татарстан обеспечивает общедоступность информации о парламентском контроле для общества и средств массовой информации, в том числе через информационно-телекоммуникационную сеть «Интернет», за исключением информации, доступ к которой ограничен в соответствии с федеральными законами.

Из жалобы, дополнения к ней и приложенных к ним копий документов следует, что несовершеннолетняя дочь заявительницы является инвалидом, страдающим тяжелой формой хронического заболевания, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н. В 2016 году гражданка Р.Ф. Айнуллова вместе с несовершеннолетней дочерью поставлена на учет нуждающихся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке.

Как отмечает заявительница, несмотря на наличие у ее семьи права на внеочередное получение жилья, жилое помещение им не предоставлено. По вопросу предоставления жилого помещения по договору социального найма она обращалась в Управление жилищной политики Исполнительного комитета муниципального образования города Казани и Министерство труда, занятости и социальной защиты Республики Татарстан. Ей было разъяснено, что в соответствии с Законом Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» инвалидам, страдающим тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в перечне, преду-

смотренном пунктом 4 части 1 статьи 51 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года, предоставляется жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения (статья 8.2).

По мнению гражданки Р.Ф. Айнулловой, ее семье отказывают в предоставлении жилого помещения по договору социального найма на том основании, что с введением статьи 8.2 Закона Республики Татарстан «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» указанной категории граждан предусмотрено предоставление жилищной субсидии. Она считает, что предоставленное им право на получение жилого помещения по договору социального найма не может быть отменено законом Республики Татарстан. Соответственно, возникли проблемы, связанные с неверным истолкованием данной нормы, которые могли бы быть разрешены в ходе проведения парламентского контроля. Тем самым заявительница полагает, что оспариваемые положения фактически применены в ее деле.

Вместе с тем, как отмечает гражданка Р.Ф. Айнуллова, информация о том, проводился ли парламентский контроль в отношении нарушения гарантированных Конституцией Республики Татарстан прав и свобод человека и гражданина, не является общедоступной. Это, как она полагает, связано с тем, что оспариваемая норма, устанавливая требование об обеспечении общедоступности информации о парламентском контроле для общества и средств массовой информации, не регламентирует порядок и сроки его реализации.

На основании изложенного заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать статью 5 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан» противоречащей статьям 2, 28 (части первая и вторая), 48 (части первая и вторая) и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии со статьей 2 Закона Республики Татарстан правовую основу осуществления парламентского контроля составляют Конституция Российской Федерации, Федеральный закон от 6 октября 1999 года № 184-ФЗ «Об общих принципах организации законодательных (представительных) и исполнительных органов государственной власти субъектов Российской Федерации», иные федеральные законы, Конституция Республики Татарстан, рассматриваемый Закон Республики Татарстан, иные законы Республики Татарстан, Регламент Государственного Совета Республики Татарстан.

Согласно подпункту «а» пункта 4 статьи 5 названного Федерального закона законодательный (представительный) орган государственной власти субъекта Российской Федерации в пределах и формах, установленных конституцией (уставом) субъекта Российской Федерации и законами субъекта Российской Федерации,

осуществляет наряду с другими уполномоченными на то органами контроль за соблюдением и исполнением законов субъекта Российской Федерации. Аналогичные положения содержатся в статье 81 Конституции Республики Татарстан.

Обжалуемые положения статьи 5 Закона Республики Татарстан, закрепляющие за Государственным Советом Республики Татарстан полномочие по обеспечению общедоступности информации о парламентском контроле для общества и средств массовой информации, в том числе через информационно-телекоммуникационную сеть «Интернет», за исключением информации, доступ к которой ограничен в соответствии с федеральными законами, следует рассматривать в системном единстве и во взаимосвязи как с другими положениями данного Закона Республики Татарстан, так и с положениями иных законов.

В силу норм статей 1 и 3 оспариваемого Закона Республики Татарстан проведение мероприятий по осуществлению Государственным Советом Республики Татарстан парламентского контроля направлено также и на обеспечение соблюдения Конституции Российской Федерации, Конституции Республики Татарстан, исполнения федеральных законов, законов Республики Татарстан; защиту конституционных прав и свобод человека и гражданина; укрепление законности и правопорядка; повышение эффективности системы государственного управления. При этом организационная основа деятельности Государственного Совета Республики Татарстан, включая осуществление парламентского контроля, определяется не только специальным Законом Республики Татарстан, но и положениями иных нормативных правовых актов.

Согласно части 3 статьи 4 Закона Республики Татарстан от 16 января 2015 года № 3-ЗРТ «Об обеспечении доступа к информации о деятельности государственных органов Республики Татарстан и органов местного самоуправления в Республике Татарстан» информация о деятельности государственных органов размещается в информационных системах общего пользования, в том числе в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет». Федеральный закон от 9 февраля 2009 года № 8-ФЗ «Об обеспечении доступа к информации о деятельности государственных органов и органов местного самоуправления» закрепляет основные принципы обеспечения доступа к такой информации, относя к ним, в частности, ее открытость и доступность, за исключением случаев, предусмотренных федеральным законом (пункт 1 статьи 4). Доступ к информации о деятельности государственных органов ограничивается в случаях, если указанная информация отнесена в установленном федеральным законом порядке к сведениям, составляющим государственную или иную охраняемую законом тайну (пункт 1 статьи 5).

Данным нормативным положениям корреспондируют аналогичные положения, содержащиеся в обжалуемой статье 5 Закона Республики Татарстан.

Таким образом, оспариваемая статья 5 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан» принята во исполнение федерального

и республиканского законодательства, сама по себе не может рассматриваться как нарушающая конституционные права граждан, в том числе гражданки Р.Ф. Айнулловой и ее несовершеннолетней дочери К.А. Айнулловой, не препятствует доступу граждан к информации о деятельности государственных органов, за исключением информации, доступ к которой ограничен в соответствии с федеральными законами, и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о ее соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» обращение заявительницы не является допустимым.

На основании изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод статьей 5 Закона Республики Татарстан от 12 января 2016 года № 2-ЗРТ «О парламентском контроле в Республике Татарстан», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями не является допустимой.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Ф. Айнулловой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 27-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
26 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья Ф.Р. Волкова бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 5 статьясы белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы К.А. Айнуллова мәнфәгатьләрендә гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы, федераль законнар нигезендә файдалану мөмкинлеге чикле булган мәгълүматтан тыш, җәмгыять һәм массакүләм мәгълүмат чаралары өчен, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре аша, парламент контроле турындагы мәгълүматтан һәркемнең файдалана алуын тәэмин итә.

Шикаятьтән, аңа өстәмәдән һәм шуларга кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүченең балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә кергән авыр хроник авырудан интегүче инвалид. 2016 елда гражданка Р.Ф. Айнуллова балигъ булмаган кызы белән бергә торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәпкә куелган.

Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, аның гаиләсенең чираттан тыш тәртиптә торак алуга хокукы булуга карамастан, торак урын аларга бирелмәгән. Социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү мәсьәләсе буенча ул Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Торак сәясәте идарәсенә һәм

Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгына мөрәҗәгать иткән. Аңа шул аңлатылган: «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга, шулай ук авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелә (8.2 статья).

Гражданка Р.Ф. Айнуллова фикеренчә, аның гаиләсенә социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тартуның сәбәбе — «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясын кертү белән гражданнарның күрсәтелгән категориясенә торак субсидиясе бирү каралган. Ул санаганча, аларга бирелгән социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алу хокукы Татарстан Республикасы законы белән юкка чыгарыла алмый. Димәк, әлеге норманы дөрес аңлатмау белән бәйле проблемалар килеп чыккан, алар парламент контролен уздырганда хәл ителергә мөмкин булган. Шуның белән мөрәҗәгать итүче дәгъвалана торган нигезләмәләр фактта аның эшендә кулланылган дип саный.

Шул ук вакытта, гражданка Р.Ф. Айнуллова билгеләгәнчә, кеше һәм гражданның Татарстан Республикасы Конституциясе гарантияләгән хокуклары һәм ирекләре бозылу мөнәсәбәтендә парламент контроле уздырылган булу-булмавы турындагы мәгълүматтан һәркем файдалана алмый. Бу, аның карашынча, шуңа бәйле: дәгъвалана торган норма, җәмгыять һәм массакүләм мәгълүмат чаралары өчен парламент контроле турында мәгълүматтан һәркемнең файдалана алуын тәэмин итү хакындагы таләпне билгеләп, аны гамәлгә ашыру тәртибен һәм срокларын регламентлаштырмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясын Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 48 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы килә дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Законының 2 статьясы буенча парламент контролен гамәлгә ашыруның хокукый нигезен Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» 1999 елның 6 октябрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституция-

се, карала торган Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасының бүтән законнары, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламенты тәшкил итә.

Аталган Федераль законның 5 статьясындагы 4 пунктының «а» пунктчасы нигезендә Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) органы Россия Федерациясе субъекты конституциясе (уставы) һәм Россия Федерациясе субъекты законнары билгеләгән чикләрдә һәм рәвешләрдә шуңа вәкаләтле башка органнар белән беррәттән Россия Федерациясе субъекты законнарының үтәлешен һәм башкарылуын тикшереп тора. Тиңдәш нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенең 81 статьясында урын алган.

Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы Татарстан Республикасы Дәүләт Советына, федераль законнар нигезендә файдалану мөмкинлеге чикле булган мәгълүматтан тыш, җәмгыять һәм массакүләм мәгълүмат чаралары өчен, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре аша, парламент контроле турындагы мәгълүматтан һәркемнең файдалана алуын тәэмин итү вәкаләтен беркетүче дәгъвалана торган нигезләмәләрне әлеге Татарстан Республикасы Законының башка нигезләмәләре, шулай ук башка законнар нигезләмәләре белән системалы берлектә һәм бәйләнештә карарга кирәк.

Дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының 1 һәм 3 статьялары нормалары буенча Татарстан Республикасы Дәүләт Советы тарафыннан үткәрелә торган парламент контролен гамәлгә ашыру чараларын уздыру шулай ук Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен үтәүне, федераль законнарны, Татарстан Республикасы законнарын башкаруны тәэмин итүгә; кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен яклауга; законлылык һәм хокук тәртибен ныгытуга; дәүләт идарәсе системасы нәтиҗәлелеген арттыруга юнәлдерелгән. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Дәүләт Советы эшчәнлеген оештыру нигезе, парламент контролен гамәлгә ашыруны кертеп, махсус Татарстан Республикасы Законы белән генә түгел, ә башка норматив хокукый актлар нигезләмәләре белән дә билгеләнә.

«Татарстан Республикасы дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасында җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» 2015 елның 16 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 4 статьясындагы 3 өлеше буенча дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат гомуми файдаланудагы мәгълүмат системаларына, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренә урнаштырыла. «Дәүләт органнары һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» 2009 елның 9 февралендәге 8-ФЗ номерлы Федераль закон шундый мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәэмин итүнең төп принципларын, аларга, аерым алганда, федераль закон белән каралган очраклардан тыш, аның ачыклыгын һәм аннан

һәркемнең файдалана алуын кертеп, беркетә (4 статьяның 1 пункты). Дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалану мөмкинлеге күрсәтелгән мәгълүмат федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләргә кертелгән очракларда чикләнә (5 статьяның 1 пункты).

Әлеге норматив нигезләмәләргә Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган 5 статьясында булган тиңдәш нигезләмәләр туры килә.

Шулай итеп, «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган 5 статьясы федераль һәм республика законнарын үтәү йөзеннән кабул ителгән, үзеннән-үзе гражданнарның, шул исәптән гражданка Р.Ф. Айнуллованың һәм аның балигъ булмаган кызы К.А. Айнуллованың конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый, гражданнарның дәүләт органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан, федераль законнар нигезендә файдалану мөмкинлеге чикле булган мәгълүматтан тыш, файдалану мөмкинлегенә каршы төшми һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә шикаять бирүченең мөрәҗәгате карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында парламент контроле турында» 2016 елның 12 гыйнварындагы 2-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясы белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять билгеләнгән таләпләр нигезендә карала алмый.
2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.
3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнуллова-га һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.
4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 27-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.Х. Ибатуллина на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан от 6 апреля 2005 года № 64-ЗРТ «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан»

28 сентября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданина Р.Х. Ибатуллина,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратился гражданин Р.Х. Ибатуллин с жалобой на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан от 6 апреля 2005 года № 64-ЗРТ «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан».

Согласно пункту 2 статьи 28 указанного Закона Республики Татарстан акты, имеющие нормативный характер, издаются в форме постановлений Кабинета Министров Республики Татарстан; акты по оперативным и другим текущим вопросам, не имеющие нормативного характера, издаются в форме распоряжений Кабинета Министров Республики Татарстан.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявитель проживает в многоквартирном доме и является собственником квартиры, в которой в период с 1 марта 2015 года по 1 июня 2016 года отсутствовал индивидуальный прибор учета. Гражданин Р.Х. Ибатуллин отмечает, что в указанный период времени ООО «УК ЖКХ Авиастроительного района» (далее — Управляющая компания) производило начисление платы за коммунальную услугу по электроснабжению на общедомовые нужды (далее — ОДН-электроснабжение) в соответствии с распоряжением Кабинета Министров Республики Татарстан от 28 ноября 2013 года № 2388-р (далее — Распоряжение № 2388-р) с учетом формулы обратной пропорциональности.

Между тем, по мнению заявителя, расчет платы за ОДН-электроснабжение за указанный период должен был осуществляться на основании пункта 44 Правил предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденных постановлением Правительства Российской Федерации от 6 мая 2011 года № 354, в силу которого по квартирам, не имеющим индивидуальные приборы учета, начисления за электроснабжение в квартире и на общедомовые нужды должны производиться по нормативу (при условии отсутствия решения общего собрания собственников помещений в доме).

Не согласившись с размерами начислений за ОДН-электроснабжение, гражданин Р.Х. Ибатуллин обратился в Управляющую компанию с претензией, в удовлетворении которой ему было отказано. Решением Авиастроительного районного суда города Казани, оставленным без изменения апелляционной и кассационной инстанциями Верховного суда Республики Татарстан, в удовлетворении иска к Управляющей компании о перерасчете начисленного размера платы за ОДН-электроснабжение по лицевому счету заявителя также было отказано.

По мнению гражданина Р.Х. Ибатуллина, Распоряжение № 2388-р носит только рекомендательный характер. Однако, как он указывает, в правоприменительной практике этому распоряжению придается смысл обязательного к исполнению акта, обладающего нормативным свойством и не допускающего отступления от содержащихся в нем положений.

Заявитель считает, что такая ситуация вызвана обжалуемым пунктом 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан», так как из его содержания остается непонятной правовая природа тех распоряжений Кабинета Министров Республики Татарстан, которые не имеют нормативного характера, но при этом приняты не по оперативным и другим текущим вопросам, а по общим вопросам и носят рекомендательный характер.

На основании изложенного гражданин Р.Х. Ибатуллин просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан от 6 апреля 2005 года № 64-ЗРТ «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан» постольку, поскольку по смыслу, придаваемому ему в правоприменительной практике, он предполагает, что распоряжения Кабинета Министров Республики Татарстан, которые не имеют нормативного характера, но при этом приняты не по оперативным и другим текущим вопросам, а по общим вопросам и носят рекомендательный характер, являются актами общеобязательного характера, обладающими нормативным свойством и не допускающими отступления от содержащихся в них положений, не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49 и 51 Конституции Республики Татарстан.

2. Общие положения, определяющие статус актов, издаваемых Кабинетом Министров Республики Татарстан, закреплены в статье 103 Конституции Республики Татарстан, согласно которой Кабинет Министров Республики Татарстан обеспечивает исполнение на территории Республики Татарстан Конституции Российской Федерации, Конституции Республики Татарстан, федеральных законов и иных нормативных правовых актов Российской Федерации, законов и иных нормативных правовых актов Республики Татарстан, издает постановления и распоряжения и проверяет их исполнение.

Конкретизируя приведенные конституционные установления, оспариваемые положения пункта 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан» по своей правовой природе направлены на

определение механизма разграничения принимаемых Кабинетом Министров Республики Татарстан актов на постановления и распоряжения. При этом, исходя из буквального содержания обжалуемой нормы, основным сущностным признаком постановления Кабинета Министров Республики Татарстан, отличающим его от распоряжения, является наличие у него нормативного характера.

Нормативный правовой характер, согласно правовой позиции Конституционного Суда Российской Федерации, имеют акты общего действия, адресованные персонально не определенному кругу лиц, рассчитанные на многократное применение, которые содержат конкретизирующие нормативные предписания, общие правила (Постановление от 17 ноября 1997 года № 17-П). Из приведенной правовой позиции следует, что, если принимаемый Кабинетом Министров Республики Татарстан акт не отвечает хотя бы одному из этих признаков, он не может быть признан нормативным правовым актом.

В то же время установленная в оспариваемой норме формулировка о том, что акты Кабинета Министров Республики Татарстан по оперативным и другим текущим вопросам, не имеющие нормативного характера, издаются в форме его распоряжений, не исключает права Кабинета Министров Республики Татарстан на принятие актов в форме распоряжений по иным вопросам, кроме тех, которые указаны непосредственно в обжалуемой норме. Следовательно, принятие Кабинетом Министров Республики Татарстан акта в форме распоряжения, регулирующего вопросы оказания жилищно-коммунальных услуг, определения их объема, само по себе не может считаться нарушением конституционных прав граждан, в том числе заявителя в указанном им аспекте.

При этом следует учесть, что в силу статьи 103 Конституции Республики Татарстан и основанного на ее положениях пункта 4 статьи 28 рассматриваемого Закона Республики Татарстан акты Кабинета Министров Республики Татарстан как нормативного, так и ненормативного характера являются в равной степени обязательными к исполнению на всей территории Республики Татарстан.

Таким образом, пункт 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан от 6 апреля 2005 года № 64-ЗРТ «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан» сам по себе не содержит неопределенности в вопросе его соответствия Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявителя не является допустимой.

Из содержания жалобы следует, что гражданин Р.Х. Ибатуллин, формально оспаривая конституционность указанного законоположения, фактически выражает несогласие с изданием Кабинетом Министров Республики Татарстан Распоряжения № 2388-р по вопросам, которые, по его мнению, должны были быть урегулированы в форме постановления, а также с неправомерным применением Распоряжения № 2388-р правоприменительными органами путем придания ему общеобязательного для исполнения значения. Между тем оценка законности и обоснованности

принятых по делу заявителя правоприменительных решений не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

Исходя из изложенного и руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданина Р.Х. Ибатуллина на нарушение его конституционных прав и свобод пунктом 2 статьи 28 Закона Республики Татарстан от 6 апреля 2005 года № 64-ЗРТ «Об исполнительных органах государственной власти Республики Татарстан», поскольку она в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявителем вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.
2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.
3. Копию настоящего Определения направить гражданину Р.Х. Ибатуллину, в Государственный Совет Республики Татарстан и Кабинет Министров Республики Татарстан.
4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 28-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» 2005 елның 6 апрелендәге 64-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
28 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин Р.Х. Ибәтуллин «Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» 2005 елның 6 апрелендәге 64-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пункты буенча норматив характердагы актлар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары рәвешендә чыгарыла; оператив һәм башка агымдагы мәсьәләләр буенча норматив характерда булмаган актлар Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты күрсәтмәләре рәвешендә чыгарыла.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче күпфатирлы йортта яши һәм ул 2015 елның 1 мартыннан 2016 елның 1 июненә кадәрге чорда индивидуаль исәпкә алу приборы булмаган фатир милекчесе. Гражданин Р.Х. Ибәтуллин билгеләгәнчә, күрсәтелгән чорда «Авиатөзелеш районының ТКХ ИК» ҖЧҖ (алга таба — Идарәче компания) гомумйорт ихтыяҗлары өчен электр белән тәэмин ителеш буенча коммуналь хезмәт (алга таба — ОДН-электр белән тәэмин ителеш) өчен түләүне Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 28 ноябрендәге 2388-р номерлы күрсәтмәсе (алга таба шулай ук — 2388-р номерлы Күрсәтмә) нигезендә кире пропорциональлек формуласын кулланып хисаплаган.

Шул ук вакытта, мөрәҗәгать итүче фикеренчә, күрсәтелгән чорда ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2011 елның 6 маендагы 354 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләренең 44 пункты нигезендә

хисапланырга тиеш булган, аның буенча индивидуаль исәпкә алу приборлары булмаган фатирлар буенча фатирда һәм гомумйорт ихтыяҗлары өчен электр белән тәэмин ителеш өчен түләүләр норматив буенча башкарылырга тиеш (йорттагы урыннар милекчеләренең гомуми җыелышы карары булмаган очракта).

ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен хисапланган түләүләр күләме белән ризалашмыйча, гражданин Р.Х. Ибәтуллин дәгъва белән Идарәче компаниягә мөрәҗәгать иткән, аны канәгатьләндерүдән баш тартылган. Казан шәһәре Авиатөзелеш район судының Татарстан Республикасы Югары судының апелляция һәм кассация инстанцияләре белән үзгәрешсез калдырылган карары белән Идарәче компаниягә мөрәҗәгать итүченең шәхси счеты буенча ОДН-электр белән тәэмин ителеш өчен хисапланган түләү күләмен яңадан исәпләү турындагы дәгъваны канәгатьләндерүдән шулай ук баш тартылган.

Гражданин Р.Х. Ибәтуллин фикеренчә, 2388-р номерлы Күрсәтмә тәкъдим итү характерына гына ия. Ләкин, ул күрсәткәнчә, хокук куллану практикасында әлеге күрсәтмәгә норматив үзлеккә ия һәм андагы нигезләмәләрдән тайпылуга юл куймый торган үтәү өчен мәҗбүри булган акт мәгънәсе бирелә.

Мөрәҗәгать итүче мондый хәл «Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы дәгъвалана торган 2 пункты нигезендә килеп чыккан дип саный, чөнки аның эчтәлегеннән Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив характерда булмаган, ләкин шул ук вакытта оператив һәм башка агымдагы мәсьәләләр буенча түгел, ә гомуми мәсьәләләр буенча кабул ителгән һәм тәкъдим итү характерына ия булган күрсәтмәләренең хокукый табигате аңлаешсыз кала.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданин Р.Х. Ибәтуллин Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» 2005 елның 6 апрелендәге 64-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пунктын, хокук куллану практикасында аңа бирелә торган мәгънә буенча ул Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив характерда булмаган, ләкин шул ук вакытта оператив һәм башка агымдагы мәсьәләләр буенча түгел, ә гомуми мәсьәләләр буенча кабул ителгән һәм тәкъдим итү характерына ия булган күрсәтмәләренең норматив үзлеккә ия булган һәм алардагы нигезләмәләрдән тайпылуга юл куймый торган гомуммәҗбүри характердагы актлар булуын күздә тотканга күрә, Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 51 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты чыгара торган актларның статусын билгеләүче гомуми нигезләмәләр Татарстан Республикасы Конституциясенең 103 статьясында беркетелгән, аның нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Татарстан Республикасы территориясендә Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы

Конституциясенең, федераль законнарның һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының үтәлешен тәэмин итә, карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, аларның үтәлешен тикшерә.

Китерелгән конституциячел билгеләнүләрне конкретлаштырып, «Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пунктының дәгъвалана торган нигезләмәләре үзләренең хокукый табигате буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кабул ителә торган актларны карарларга һәм күрсәтмәләргә аеру механизмын билгеләүгә юнәлдерелгән. Шул ук вакытта, дәгъва белдерелә торган норманың турыдан-туры эчтәлегеннән чыгып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарының аны күрсәтмәдән аера торган төп асыл билгесе булып аның норматив характерда булуы тора.

Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясе нигезендә шәхсән билгеләнмәгән затлар даирәсенә адресланган, күп тапкыр куллану өчен исәпләнгән, төгәлләштерә торган норматив күрсәтмәләрне, гомуми кагыйдәләрне үз эченә алган гомуми гамәлдәге актлар норматив хокукый характерга ия була (1997 елның 17 ноябрендәге 17-П номерлы Карар). Китерелгән хокукый позициядән шул аңлашыла: Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан кабул ителә торган акт бу сыйфатларның берсенә генә булса да җавап бирмәсә, ул норматив хокукый акт итеп танылa алмый.

Шул ук вакытта дәгъва белдерелә торган нормада билгеләнгән оператив һәм башка агымдагы мәсьәләләр буенча норматив характерда булмаган Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты актлары аның күрсәтмәләре рәвешендә чыгарыла дигән формулировка, турыдан-туры дәгъвалана торган нормада күрсәтелгәннәрдән тыш, башка мәсьәләләр буенча күрсәтмәләр рәвешендә актлар кабул итүгә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты хокукын бетерми. Димәк, торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтү, аларның күләмен билгеләү мәсьәләләрен җайга сала торган күрсәтмә рәвешендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан акт кабул итү үзеннән-үзе гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең ул күрсәткән аспектта конституциячел хокукларын бозу дип санала алмый.

Монда шуны исәпкә алырга кирәк: Татарстан Республикасы Конституциясенең 103 статьясы һәм карала торган Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы аның нигезләмәләренә таянган 4 пункты буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив характердагы һәм норматив характерда булмаган актларын бертигез дәрәҗәдә Татарстан Республикасының бөтен территориясендә үтәү мәҗбүри.

Шулай итеп, «Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» 2005 елның 6 апрелендәге 64-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пунктының үзеннән-үзе Татарстан Республикасы

Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Шикаять эчтәлегеннән аңлашылганча, гражданин Р.Х. Ибәтуллин, күрсәтелгән закон нигезләмәсенең конституциячеллегенә формаль дәгъва белдереп, асылда Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2388-р номерлы Күрсәтмәсен, аның фикере буенча, карар рәвешендә җайга салынырга тиеш булган мәсьәләләр буенча чыгаруы, шулай ук хокук куллану органнары тарафыннан 2388-р номерлы Күрсәтмәне аңа үтәү өчен гомуммәҗбүри мәгънә биреп куллану белән килешмәвен белдерә. Шул ук вакытта мөрәҗәгать итүче эше буенча кабул ителгән хокук куллану карарларының законлы һәм нигезле булу-булмавын бәяләү Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнары турында» 2005 елның 6 апрелендәге 64-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 28 статьясындагы 2 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин Р.Х. Ибәтуллин шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин Р.Х. Ибәтуллинга, Татарстан Республикасы Дәүләт Советына һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 28-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ)

28 сентября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Р.Ф. Айнуллова, действующая в интересах своей несовершеннолетней дочери, с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ) (далее также — Закон Республики Татарстан).

В соответствии с оспариваемым положением инвалидам, страдающим тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в перечне, предусмотренном пунктом 4 части 1 статьи 51 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в данном перечне, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года, предоставляется жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что несовершеннолетняя дочь заявительницы является инвалидом, страдающим тяжелой формой хронического заболевания, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н, и с 2016 года состоит на учете в качестве нуждающейся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке. Однако жилое помещение до настоящего времени ей не предоставлено. Гражданка Р.Ф. Айнуллова указывает, что она обращалась в исполнительные органы государственной власти Республики Татарстан и в органы местного самоуправления по

вопросу предоставления ее семье жилого помещения по договору социального найма, однако на все ее обращения были получены отказы в связи с тем, что категории граждан, к которой она относится, должна предоставляться жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Между тем заявительница считает, что предоставленное им право на получение жилого помещения по договору социального найма не может быть отменено Законом Республики Татарстан. Кроме того, согласно оспариваемому положению Закона Республики Татарстан субсидия предоставляется только тем инвалидам, страдающим тяжелыми формами хронических заболеваний, которые нуждаются в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. Следовательно, инвалиды, страдающие тяжелыми формами хронических заболеваний, нуждающиеся в предоставлении жилого помещения по договору социального найма, не имеют право на указанную субсидию.

На основании изложенного гражданка Р.Ф. Айнуллова полагает, что обжалуемая норма нарушает конституционные права как ее, так и ее несовершеннолетней дочери, и просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ) в той мере, в какой по смыслу, придаваемому ему правоприменительной практикой, он служит основанием для отказа в предоставлении жилого помещения по договору социального найма, не соответствующим статьям 2, 13, 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 30, 54 (часть первая), 55 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Конституционный суд Республики Татарстан, изучив представленные гражданкой Р.Ф. Айнулловой материалы, не находит оснований для принятия ее жалобы к рассмотрению.

Оспариваемый заявительницей пункт 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан уже был предметом рассмотрения Конституционного суда Республики Татарстан. В своем определении от 10 сентября 2018 года № 19-О Конституционный суд Республики Татарстан отметил, что предусмотренное обжалуемым Законом Республики Татарстан правовое регулирование является дополнительной гарантией обеспечения конституционного права граждан на жилище посредством предоставления им целевой субсидии, направлено на установление способа реализации отдельными категориями граждан их права на улучшение жилищных условий, а также на определение данных категорий граждан, в число которых наряду с другими включены инвалиды и семьи, имеющие детей-инвалидов, и финансируется в полном объеме за счет средств бюджета Республики Татарстан.

Ранее Конституционный суд Республики Татарстан уже неоднократно указывал, что установленное оспариваемым Законом Республики Татарстан правовое регулирование носит целевой характер, назначением которого является поддержка материального

благополучия отдельных категорий граждан, осуществляемая в полном объеме за счет средств бюджета Республики Татарстан, и представляет собой дополнительную меру социальной поддержки отдельных категорий граждан, установление которой является правом, а не обязанностью Республики Татарстан. Это означает, что основания и условия ее предоставления определяются республикой самостоятельно с учетом имеющихся на данном этапе социально-экономического развития финансовых и иных материальных возможностей (определения от 8 июля 2016 года № 12-О и от 12 июля 2017 года № 32-О).

Такой подход согласуется и с правовой позицией Конституционного Суда Российской Федерации, который отмечал, что, относя социальную защиту, включая социальное обеспечение, к совместному ведению Российской Федерации и ее субъектов (статья 72, пункт «ж» части 1), Конституция Российской Федерации не устанавливает конкретные способы и объемы такой защиты, предоставляемой тем или иным категориям граждан. Решение этих вопросов является прерогативой законодателя, который при определении гарантий реализации прав, закрепленных в Конституции Российской Федерации, располагает достаточно широкой свободой усмотрения в выборе мер социальной защиты, критериев их дифференциации, регламентации условий и порядка предоставления; он вправе также избирать и изменять формы (способы) их предоставления (Постановление от 10 ноября 2009 года № 17-П; Определение от 9 ноября 2010 года № 1439-О-О).

Таким образом, обжалуемое нормативное положение не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, поскольку оспариваемая норма сама по себе не предусматривает ограничений в реализации права граждан, в том числе заявительницы и ее дочери, на получение жилого помещения по договору социального найма, установленного федеральным законодательством и принятыми в соответствии с ним нормативными правовыми актами Республики Татарстан, и, следовательно, не может рассматриваться как нарушающее конституционные права граждан, в том числе гражданки Р.Ф. Айнулловой и ее дочери. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

Разрешение же вопроса о законности и обоснованности решений должностных лиц правоприменительных органов по конкретному делу гражданки Р.Ф. Айнулловой не входит в полномочия Конституционного суда Республики Татарстан, как они определены в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, статьей 63, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан

«О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 статьи 8.2 Закона Республики Татарстан от 8 декабря 2004 года № 63-ЗРТ «Об адресной социальной поддержке населения в Республике Татарстан» (в редакции Закона Республики Татарстан от 5 декабря 2015 года № 100-ЗРТ) в той мере, в какой по смыслу, придаваемому ему правоприменительной практикой, он служит основанием для отказа в предоставлении жилого помещения по договору социального найма, поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Ф. Айнулловой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 29-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
28 сентябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы мәнфәгатьләрендә эш итүче гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган нигезләмә буенча билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга, шулай ук әлеге исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гаиләләргә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүченең балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә кергән авыр хроник авырудан интегүче инвалид һәм ул 2016 елдан торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәптә тора. Ләкин торак урын әлеге вакытка кадәр аңа бирелмәгән.

Гражданка Р.Ф. Айнуллова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнарына һәм җирле үзидарә органнарына аның гаиләсенә социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү мәсьәләсе буенча мөрәҗәгать иткән, ләкин аның бөтен мөрәҗәгатьләре кире кагылган, чөнки ул караган гражданнар категориясенә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Мөрәҗәгать итүче аларга бирелгән социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алу хокукы Татарстан Республикасы Законы белән юкка чыгарыла алмый дип саный. Моннан тыш, Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган нигезләмәсе буенча субсидия бары тик социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ булган авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга гына бирелә. Димәк, социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирелүгә мохтаҗ булган авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның күрсәтелгән субсидиягә хокукы юк.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова дәгъвалана торган норма үзенең дә, аның балигъ булмаган кызының да конституциячел хокукларын боза дип саный һәм Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пунктын хокук куллану практикасында аңа бирелә торган мәгънә буенча ул социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып торган дәрәҗәдә Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 30, 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка Р.Ф. Айнуллова тапшырган материалларны өйрәнеп, аның шикаятен карауга алу өчен нигезләр тапмый.

Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясындагы мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган 1 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. Татарстан Республикасы Конституция суды үзенең 2018 елның 10 сентябрендәге 19-О номерлы билгеләмәсендә шуны билгеләп үтте: Татарстан Республикасы Законы белән каралган хокукый җайга салу гражданнарның торакка конституциячел хокукын аларга максатчан субсидия бирү юлы белән тәэмин итүнең өстәмә гарантиясе булып тора, гражданнарның аерым категорияләре тарафыннан аларның торак шартларын яхшыртуга хокукын гамәлгә ашыру ысулын билгеләүгә, шулай ук алар исәбенә башкалар белән беррәттән инвалидлар һәм инвалид балалары булган гаиләләр кертелгән гражданнарның әлеге категорияләрен билгеләүгә юнәлгән һәм тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана.

Татарстан Республикасы Конституция суды элегрәк берничә тапкыр күрсәткәнчә, дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы белән каралган билгеләнеше тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган гражданнарның аерым категорияләренең матди уңайлыкларына ярдәм итү булган хокукый җайга салу максатчан төсмергә ия һәм гражданнарның аерым категорияләренә өстәмә социаль ярдәм күрсәтү чарасы булып тора, аны билгеләү — Татарстан Республикасының бурычы түгел, ә хокукы. Бу аны бирү нигезләре һәм шартлары социаль-икътисади үсешнең әлеге этабындагы финанс һәм башка матди мөмкинлекләрне исәпкә алып, республика тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә дигәнне аңлата (2016 елның 8 июлендәге 12-О номерлы һәм 2017 елның 12 июлендәге 32-О номерлы билгеләмәләр).

Мондый алым Россия Федерациясе Конституция Судының хокукый позициясенә дә туры килеп тора, ул билгеләп үткәнчә, социаль тәэминатны да кертеп, социаль яклауны Россия Федерациясе һәм аның субъектларының уртак карамагына кертеп (72 статья, 1 өлешнең «ж» пункты), Россия Федерациясе Конституциясе гражданнарның теге яки бу категорияләренә бирелә торган мондый яклауның конкрет ысулларын һәм күләмнәрен билгеләми. Әлеге мәсьәләләрне хәл итү закон чыгаручының аерым хокукы булып тора, ул Россия Федерациясе Конституциясендә беркетелгән хокукларны гамәлгә ашыру гарантияләрен билгеләгәндә социаль яклау чараларын, аларны дифференциацияләү критерийларын сайлап алуда, күрсәтелү шартларын һәм тәртибен регламентлаштыруда җитәрлек дәрәҗәдә ирекле эш итә; ул шулай ук аларның күрсәтелү формаларын (ысулларын) сайлап алырга һәм үзгәртергә хокуклы (2009 елның 10 ноябрендәге 17-П номерлы Карар; 2010 елның 9 ноябрендәге 1439-О-О номерлы Билгеләмә).

Шулай итеп, дәгъва белдерелә торган норматив нигезләмәнең Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, чөнки дәгъвалана торган норма үзеннән-үзе социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алуга гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең һәм аның кызының федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән хокукын гамәлгә ашыруда чикләүләр күздә тотмый, һәм ул, димәк, гражданнарның, шул исәптән гражданка Р.Ф. Айнуллованың һәм аның кызының конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Гражданка Р.Ф. Айнуллованың конкрет эше буенча хокук куллану органнары вазыйфаи затлары карарларының законлы һәм нигезле булу-булмавы турындагы мәсьәләне хәл итү исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы

Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 63 статьясына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр хокук куллану практикасында аңа бирелә торган мәгънә буенча ул социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып торган дәрәҗәдә бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнуллова-га һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 29-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 Порядка предоставления жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 18 апреля 2016 года № 236 «О предоставлении жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан отдельным категориям инвалидов»

2 октября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан в интересах своей несовершеннолетней дочери обратилась гражданка Р.Ф. Айнуллова с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 Порядка предоставления жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 18 апреля 2016 года № 236 «О предоставлении жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан отдельным категориям инвалидов» (далее также — Порядок).

Оспариваемое положение определяет, что данный Порядок устанавливает механизм предоставления жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан инвалидам, страдающим тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в перечне, предусмотренном пунктом 4 части 1 статьи 51 Жилищного кодекса Российской Федерации, а также семьям, имеющим детей-инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, указанных в данном перечне, признанным в установленном порядке нуждающимися в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставшим на учет после 1 января 2005 года (далее — категории граждан).

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что несовершеннолетняя дочь гражданки Р.Ф. Айнулловой является инвалидом, страдающим тяжелой формой хронического заболевания, которое входит в Перечень тяжелых форм хронических заболеваний, при которых невозможно совместное проживание

граждан в одной квартире, утвержденный приказом Министерства здравоохранения Российской Федерации от 29 ноября 2012 года № 987н. Распоряжением главы администрации Вахитовского и Приволжского районов Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 20 июля 2016 года заявительница вместе с дочерью поставлена на учет нуждающихся в улучшении жилищных условий по договору социального найма во внеочередном порядке. Однако, как она указывает, жилое помещение им до сих пор не предоставлено и не выделена жилищная субсидия (единовременная денежная выплата) на приобретение жилого помещения.

Между тем заявительница отмечает, что 7 июня 2018 года Кабинетом Министров Республики Татарстан утвержден Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, но из-за отсутствия утвержденного Исполнительным комитетом муниципального образования города Казани порядка ведения учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, невозможно получить жилищную субсидию (единовременную денежную выплату). Она полагает, что права инвалидов, страдающих тяжелыми формами хронических заболеваний, на жилищную субсидию (единовременную денежную выплату) уже могли быть реализованы, если бы оспариваемый Порядок регулировал и порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования.

На основании изложенного гражданка Р.Ф. Айнуллова считает, что обжалуемая норма нарушает конституционные права как ее, так и ее несовершеннолетней дочери, и просит Конституционный суд Республики Татарстан признать пункт 1 Порядка предоставления жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 18 апреля 2016 года № 236 «О предоставлении жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан отдельным категориям инвалидов», противоречащим статьям 13, 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 54 (часть первая), 55 и 58 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан.

2. Оспариваемый гражданкой Р.Ф. Айнулловой пункт 1 Порядка предоставления жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 18 апреля 2016 года № 236 «О предоставлении жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан отдельным категориям инвалидов», уже неоднократно был предметом рассмотрения

Конституционного суда Республики Татарстан. В своих определениях от 28 июня 2018 года № 9-О и № 10-О Конституционный суд Республики Татарстан отметил, что пункт 1 обжалуемого Порядка содержит общие положения по предоставлению жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения отдельным категориям граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования, вставших на учет после 1 января 2005 года. При этом рассматриваемая норма по сути лишь определяет предмет правового регулирования обжалуемого Порядка, но не устанавливает конкретное содержание механизма предоставления указанной субсидии, а потому сама по себе не может считаться нарушающей конституционные права граждан, в том числе заявительницы, в указанном в жалобе аспекте.

Кроме того, в настоящее время постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 7 июня 2018 года № 432 утвержден Порядок учета граждан, нуждающихся в предоставлении жилых помещений по договорам найма жилых помещений жилищного фонда социального использования. Тот факт, что его положения не нашли отражения непосредственно в оспариваемом Порядке, в том числе и в пункте 1, на что ссылается гражданка Р.Ф. Айнуллова, также сам по себе не может рассматриваться как нарушение ее конституционных прав, равно как и свидетельствовать о неопределенности содержания этой нормы.

Таким образом, обжалуемое правовое регулирование принято в рамках предоставленных Кабинету Министров Республики Татарстан полномочий, отвечает требованиям действующего законодательства и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы не является допустимой.

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Р.Ф. Айнулловой на нарушение конституционных прав и свобод пунктом 1 Порядка предоставления жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан, утвержденного постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 18 апреля 2016 года № 236 «О предоставлении жилищной субсидии (единовременной денежной выплаты) на приобретение жилого помещения за счет средств бюджета Республики Татарстан отдель-

ным категориям инвалидов», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Р.Ф. Айнулловой и в Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 30-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Инвалидларның аерым категорияләренә Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 18 апрелендәге 236 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү тәртибенең 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
2 октябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Инвалидларның аерым категорияләренә Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 18 апрелендәге 236 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы мәнфәгатьләрендә гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәҗәгать итте.

Дәгъвалана торган нигезләмә белән шул билгеләнгән: әлеге Тәртип Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән хроник авыруларның авыр формалары белән авырган инвалидларга, шулай ук әлеге исемлектә күрсәтелгән хроник авыруларның авыр формалары белән авырган инвалид балалары булган, билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә куелган гаиләләргә (алга таба — гражданнар категорияләре) Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү механизмын билгели.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка Р.Ф. Айнуллованың

балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә кергән авыр хроник авырудан интегүче инвалид. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Вахитов һәм Идел буе районнары администрациясе башлыгының 2016 елның 20 июлендәге күрсәтмәсе белән мөрәҗәгать итүче кызы белән бергә торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаҗ буларак исәпкә куелган. Ләкин, ул күрсәткәнчә, торак урын әлеге вакытка кадәр аларга бирелмәгән һәм торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бүленмәгән.

Шул ук вакытта мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, 2018 елның 7 июнендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе расланган, ләкин Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тарафыннан расланган социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарның исәбен алып бару тәртибе булмаганга күрә, торак субсидиясен (бер тапкыр акчалата түләү) алырга мөмкин түгел. Ул санаганча, дәгъвалана торган Тәртип социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибен дә җайга салса, авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның торак субсидиясенә (бер тапкыр акчалата түләүгә) хокуклары инде гамәлгә ашырылырга мөмкин иде.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова дәгъвалана торган норма үзенең дә, аның балигъ булмаган кызының да конституциячел хокукларын боза дип саный һәм Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Инвалидларның аерым категорияләренә Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 18 апрелендәге 236 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү тәртибенең 1 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына каршы килә дип тануны сорый.

2. «Инвалидларның аерым категорияләренә Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 18 апрелендәге 236 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү тәртибенең

гражданка Р.Ф. Айнуллова тарафыннан дәгъва белдерелә торган 1 пункты берничә тапкыр Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. Татарстан Республикасы Конституция суды үзенең 2018 елның 28 июнендәге 9-О һәм 10-О номерлы билгеләмәләрендә шуны билгеләп үтте: дәгъвалана торган Тәртипнең 1 пункты социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ булган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә куелган гражданнарның аерым категорияләренә торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү буенча гомуми нигезләмәләрдән тора. Шул ук вакытта карала торган норма асылда дәгъвалана торган Тәртипнең хокукый җайга салу предметын гына билгели, әмма күрсәтелгән субсидияне бирү механизмының конкрет эчтәлеген ачыкламый, шуңа күрә дә үзеннән-үзе гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең конституциячел хокукларын шикаятьтә күрсәтелгән аспектта боза торган буларак санала алмый.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 7 июнендәге 432 номерлы карары белән Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаҗ гражданнарны исәпкә алу тәртибе расланган. Аның нигезләмәләренең турыдан-туры дәгъвалана торган Тәртиптә, шул исәптән 1 пунктта чагылыш табылмавы факты, шуңа гражданка Р.Ф. Айнуллова сылтама ясый да, шулай ук үзеннән-үзе аның конституциячел хокукларын бозу буларак карала һәм әлеге норма эчтәлегенең билгесезлеге турында раслый алмый.

Шулай итеп, дәгъвалана торган хокукый җайга салу Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына бирелгән вәкаләтләр чикләрендә кабул ителгән, гамәлдәге законнар таләпләренә җавап бирә һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Инвалидларның аерым категорияләренә Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның

18 апрелендәге 236 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы бюджеты акчасы исәбеннән торак урын сатып алуга торак субсидиясе (бер тапкыр акчалата түләү) бирү тәртибенең 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнулловага һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 30-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по жалобе гражданки О.Н. Меркурьевой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II, а также пунктом 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250

29 октября 2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки О.Н. Меркурьевой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка О.Н. Меркурьева с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II, а также пунктом 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250 (далее также — Порядок).

Согласно пункту 4 раздела I Порядка предоставление гражданам бесплатного земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства, дачного строительства, ведения личного подсобного хозяйства (приусадебный земельный участок), садоводства или огородничества производится в порядке очередности не позднее одного года с даты их включения в списки, за исключением случая, предусмотренного пунктом 7 раздела II данного Порядка.

Пункт 7 раздела II указанного Порядка устанавливает, что при отказе заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или при его отказе от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо при неприбытии заявителя для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине заявлению присваивается статус «Отказ заявителя». Отказ заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или его отказ от выбора земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо неприбытие заявителя для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине оформляется актом (приложения № 2 и 3) и протоколом комиссии.

В соответствии с пунктом 1 раздела II названного Порядка Комитет земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани (далее так-

же — Комитет) назначает место, дату и время проведения процедуры выбора земельных участков и определяет граждан для участия в указанной процедуре в порядке их очередности и в зависимости от количества сформированных земельных участков; не позднее чем за две недели до проведения процедуры выбора земельного участка граждане в порядке их очередности, определенной Комитетом, заказным письмом с уведомлением о вручении извещаются о месте, дате и времени ее проведения; после направления заявителю извещения заявлению присваивается статус «Участие в выборе земельного участка».

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница, имеющая троих детей, в соответствии с земельным законодательством обладает правом на предоставление ей земельного участка из земель, находящихся в государственной или муниципальной собственности, в собственность бесплатно. В 2013 году гражданка О.Н. Меркурьева подала заявление для реализации этого права и была внесена в список граждан, имеющих право на получение земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства. Между тем земельный участок семье не был предоставлен, несмотря на то, что в соответствии с пунктом 13 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан он должен быть передан в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки, за исключением случая, предусмотренного пунктом 15 этой же статьи, согласно которому при троекратном отказе от выбора земельного участка либо троекратной неявке на процедуру выбора земельного участка гражданин исключается из списка.

Заявительница указывает, что в июне 2017 года она была приглашена на процедуру выбора земельного участка. Гражданка О.Н. Меркурьева отказалась от предложенного земельного участка, поскольку земельный участок ей был предложен не в границах города Казани, а на территории муниципального района. В ходе процедуры выбора земельного участка, как она отмечает, ей было сообщено, что в случае отказа от предложенного земельного участка в соответствии с оспариваемыми положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка органы местного самоуправления будут освобождены от обязанности предоставить земельный участок не позднее одного года. В этой связи гражданка О.Н. Меркурьева была вынуждена подписать акт выбора земельного участка, однако впоследствии от земельного участка отказалась и не представила документы для завершения оформления процедуры.

По утверждению заявительницы, Земельный кодекс Республики Татарстан предусматривает в качестве единственно возможного отступления от предоставления гражданам земельных участков в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки их троекратный отказ от выбора земельного участка либо троекратную неявку на процедуру выбора земельного участка.

Оспариваемые же положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка устанавливают в качестве возможного отступления от предоставления гражданам земельных участков в

порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки их однократный отказ от выбора земельного участка либо однократную неявку на процедуру выбора земельного участка. Следовательно, по мнению гражданки О.Н. Меркурьевой, оспариваемые нормы фактически вынуждают согласиться на земельный участок на первом же предложенном выборе, поскольку отказ сразу повлечет освобождение органа местного самоуправления от публично-правового обязательства по предоставлению земельного участка в течение одного года.

Абзацы второй и третий пункта 13 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан предусматривают, что органы местного самоуправления назначают место, дату и время проведения процедуры выбора земельных участков и определяют граждан для участия в указанной процедуре в соответствии с их очередностью и количеством сформированных земельных участков; не позднее чем за 14 дней до дня проведения процедуры выбора земельного участка граждане, определенные органом местного самоуправления, извещаются о месте, дате и времени ее проведения заказным письмом с уведомлением о вручении, телеграммой либо путем вручения им извещения под роспись.

Тем самым, как отмечает заявительница, республиканский законодатель четко и ясно установил, что место, дату и время проведения процедуры выбора земельных участков, а также граждан для участия в указанной процедуре определяют непосредственно органы местного самоуправления, не допуская при этом как передачи ими этих полномочий, так и принятия данных решений какими-либо учреждениями от их имени. Однако согласно оспариваемому пункту 1 раздела II Порядка место, дату, время проведения процедуры выбора земельных участков и граждан, в ней участвующих, определяет Комитет, который является муниципальным казенным учреждением, а не органом местного самоуправления.

Таким образом, по мнению гражданки О.Н. Меркурьевой, оспариваемые положения видоизменяют установленные Земельным кодексом Республики Татарстан условия предоставления земельных участков. Вместе с тем в соответствии со статьей 24 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан деятельность органов местного самоуправления должна носить законный характер. Тем самым, как она полагает, обжалуемые нормы прямо противоречат конституционному принципу верховенства права, что влечет за собой и нарушение конституционных принципов равенства и справедливости.

На основании изложенного заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II, а также пункт 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, не соответствующими статьям 24 (часть вторая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая) и 38 (части первая и третья) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно статье 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан и части пятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан по жалобам на нарушение конституционных прав и свобод граждан и по запросам судов проверяет конституционность закона Республики Татарстан или его отдельных положений, нормативных правовых актов Президента и Кабинета Министров Республики Татарстан, а также органов местного самоуправления. В силу этого оспариваемый заявительницей нормативный правовой акт соответствует категории нормативных правовых актов, подведомственных Конституционному суду Республики Татарстан, и может быть рассмотрен на предмет его соответствия Конституции Республики Татарстан.

В соответствии с частью первой статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» правом на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод обладают граждане, права и свободы которых нарушены законом Республики Татарстан, нормативными правовыми актами Президента Республики Татарстан и Кабинета Министров Республики Татарстан, органов местного самоуправления, и их объединения.

Согласно статье 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба на нарушение законом Республики Татарстан или иным нормативным правовым актом конституционных прав и свобод допустима, если закон или иной нормативный правовой акт затрагивает конституционные права и свободы граждан; закон или иной нормативный правовой акт применен или подлежит применению в конкретном деле, рассмотрение которого завершено или начато в суде или ином органе. В этой связи приложенные к жалобе документы согласно части второй статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» могут рассматриваться как подтверждающие применение обжалуемых положений при разрешении конкретного дела заявителя. Тем самым жалоба исходит от надлежащего заявителя, соответствует критериям ее допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

При этом следует отметить, что гражданка О.Н. Меркурьева в своей жалобе ставит под сомнение конституционность пункта 1 раздела II Порядка в части правомерности определения Комитета земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани в качестве уполномоченного органа по реализации процедуры предоставления гражданам бесплатного земельного участка, поскольку, по ее мнению, он не является органом местного самоуправления. В этой связи Конституционный суд Республики Татарстан полагает необходимым отметить следующее.

В соответствии со статьей 34 Федерального закона от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», статьей 21 Закона

Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» структуру органов местного самоуправления составляет в том числе местная администрация (исполнительно-распорядительный орган муниципального образования).

Согласно взаимосвязанным положениям статьи 38 и части 3 статьи 39 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, Исполнительный комитет муниципального образования города Казани является исполнительно-распорядительным органом местного самоуправления города Казани, наделенным полномочиями по решению вопросов местного значения, а также по осуществлению отдельных государственных полномочий, переданных органам местного самоуправления города Казани федеральными законами и законами Республики Татарстан, в структуру которого входят территориальные и отраслевые (функциональные) органы.

К числу отраслевых (функциональных) органов согласно решению Казанской городской Думы от 6 декабря 2010 года № 4-2 «О структуре Исполнительного комитета муниципального образования города Казани» относится Комитет земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани.

Решением Казанской городской Думы от 29 декабря 2010 года № 20-3 было утверждено Положение о муниципальном казенном учреждении «Комитет земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани», согласно которому Комитет является органом Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, предметом и целью деятельности которого является выполнение управленческих функций в рамках своей компетенции в сфере реализации вопросов местного значения, а также переданных в установленном законодательством порядке государственных полномочий, определенных муниципальными правовыми актами органов местного самоуправления города Казани, а именно владения, пользования и распоряжения имуществом и имущественными правами, находящимися в муниципальной собственности города Казани.

Таким образом, оспариваемый заявительницей пункт 1 раздела II Порядка не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы в этой части не является допустимой и не может быть принята к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

Что касается проверки конституционности положений пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка, то жалоба в этой части не содержит каких-либо оснований для отказа в принятии ее к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

3. При подаче жалобы в Конституционный суд Республики Татарстан гражданкой О.Н. Меркурьевой заявлено ходатайство об освобождении ее от уплаты государственной пошлины, поскольку она является многодетной матерью и находится в тяжелом материальном положении.

В соответствии со статьей 42 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» при обращении в Конституционный суд Республики Татарстан государственная пошлина взимается в порядке, установленном федеральным законодательством. Из содержания пункта 3 статьи 333.23 Налогового кодекса Российской Федерации следует, что Конституционный суд Республики Татарстан, исходя из имущественного положения заявительницы и с учетом заявленного ходатайства, вправе освободить ее от уплаты государственной пошлины.

В связи с этим Конституционный суд Республики Татарстан считает возможным удовлетворить ходатайство гражданки О.Н. Меркурьевой и освободить ее от уплаты государственной пошлины.

На основании изложенного, руководствуясь частью пятой статьи 3, пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 42, 44, частями первой и второй статьи 45, частью первой статьи 51, частью пятой статьи 66, статьями 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки О.Н. Меркурьевой в части, касающейся проверки конституционности пункта 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, поскольку в этой части она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой.

2. Принять к рассмотрению жалобу гражданки О.Н. Меркурьевой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250.

3. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

4. Удовлетворить ходатайство гражданки О.Н. Меркурьевой и освободить ее от уплаты государственной пошлины.

5. О принятом решении уведомить стороны — гражданку О.Н. Меркурьеву и Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

6. Назначить судьей-докладчиком по данному делу судью Конституционного суда Республики Татарстан А.Р. Шакараева.

7. Дату рассмотрения настоящего дела Конституционным судом Республики Татарстан установить в порядке очередности слушания дел в заседаниях Конституционного суда Республики Татарстан.

8. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 31-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре, шулай ук II бүлегендәге 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка О.Н. Меркурьева шикаяте буенча

2018 ел
29 октябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка О.Н. Меркурьева шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка О.Н. Меркурьева Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре, шулай ук II бүлегендәге 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты буенча гражданнарга индивидуаль торак төзелешен, дача төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару (йорт янындагы җир кишәрлеге), бакчачылык яки яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен җир кишәрлеген бушлай бирү, әлеге Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты белән каралган очрактан тыш, аларны исемлекләргә керткән вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә башкарыла.

Күрсәтелгән Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты шуны билгели: мөрәҗәгать итүче җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартса яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартса яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәсә, гаризага «Мөрәҗәгать итүче баш тартты» дигән статус бирелә. Мөрәҗәгать итүченең җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартуы яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартуы яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәве акт (2 нче һәм 3 нче кушымталар) һәм комиссия беркетмәсе белән рәсмиләштерелә.

Аталган Тәртипнең II бүлегендәге 1 пункты нигезендә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты (алга таба шулай ук — Комитет) җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын үткәрүнең урынын, көнен һәм вакытын билгели һәм әлеге процедурада катнашу өчен гражданнарны аларның чиратлары тәртибендә һәм булдырылган җир кишәрлекләре санынннан чыгып билгели; җир кишәрлеген сайлап алу процедурасын уздыруга ким дигәндә ике атна кала гражданнарга Комитет тарафыннан билгеләнгән үз чиратлары тәртибендә тапшырылуы турында хәбәр ителә торган заказлы хат белән аны уздыру урыны, көне һәм вакыты турында хәбәр ителә; мөрәҗәгать итүчегә хәбәрнамә җибәрелгәннән соң гаризага «Җир кишәрлеген сайлауда катнашу» дигән статус бирелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, өч баласы булган мөрәҗәгать итүче җир законнары нигезендә дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге җирләрдән җир кишәрлеген милеккә түләүсез алу хокукына ия. 2013 елда гражданка О.Н. Меркурьева әлеге хокукны тормышка ашыру өчен гариза биргән һәм индивидуаль торак төзелешен гамәлгә ашыру өчен җир кишәрлеге алуга хокукы булган гражданнар исемлегенә кертелгән. Шул ук вакытта җир кишәрлеге Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 13 пункты нигезендә, әлеге статьяның 15 пунктында каралган очрактан тыш (аның буенча җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тарткан яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килми калган очракта, граждан исемлектән төшереп калдырыла), исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә тапшырылырга тиеш булуга карамастан, ул гаиләгә бирелмәгән.

Мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, ул 2017 елның июнендә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына чакырылган булган. Гражданка О.Н. Меркурьева тәкъдим ителгән җир кишәрлегеннән баш тарткан, чөнки җир кишәрлеге аңа Казан шәһәре чикләрендә түгел, ә муниципаль район территориясендә тәкъдим ителгән. Җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында, ул билгеләгәнчә, аңа шул хәбәр ителгән: тәкъдим ителгән җир кишәрлегеннән баш тарткан очракта, Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының дәгъвалана торган нигезләмәләре буенча җирле үзидарә органнары җир кишәрлеген бер елдан да соңга калмыйча бирү бурычыннан азат ителәчәкләр. Шуңа бәйле рәвештә гражданка О.Н. Меркурьева җир кишәрлеген сайлап алу актын имзаларга мәҗбүр булган, ләкин соңыннан җир кишәрлегеннән баш тарткан һәм процедураны рәсмиләштерүне тәмамлау өчен документлар тапшырмаган.

Мөрәҗәгать итүче раславы буенча, Татарстан Республикасы Җир кодексы гражданнарга җир кишәрлекләрен исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә бирүдән тайпылуның бердәнбер мөмкинлеге буларак аларның җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тар-

туын яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килмәвен күздә тота.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының дәгъвалана торган нигезләмәләре исә гражданнарга җир кишәрлекләрен исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә бирүдән тайпылу мөмкинлеге буларак аларның җир кишәрлеген сайлап алудан бер мәртәбә баш тартуын яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына бер мәртәбә килмәвен билгелиләр. Димәк, гражданка О.Н. Меркурьева фикере буенча, дәгъвалана торган нормалар фактта тәкъдим ителгән беренче сайлап алуда ук җир кишәрлегенә ризалашырга мәҗбүр итәләр, чөнки баш тарту шунда ук җирле үзидарә органын җир кишәрлеген бер ел эчендә бирү буенча гавами-хокукый бурычыннан азат итүгә китерәчәк.

Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 13 пунктының икенче һәм өченче абзацлары шуны күздә тоталар: җирле үзидарә органнары җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын уздыру урынын, көнен һәм вакытын билгелиләр һәм гражданнарны чиратлылык һәм табылган җир кишәрлекләре саны нигезендә әлеге процедурада катнашу өчен билгелиләр; җирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән гражданнарга җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы уздырыла торган көнгә кадәр 14 көннән дә соңга калмыйча аны уздыру урыны, көне, вакыты турында адресатка тапшырылуы хакында белдерү кәгазе булган заказлы хат, телеграмма җибәреп яисә аларга хәбәрнамәне имза алып тапшыру юлы белән хәбәр ителә.

Шуның белән, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, республика закон чыгаручысы җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын уздыру урынын, көнен һәм вакытын, шулай ук күрсәтелгән процедурада катнашу өчен гражданнарны турыдан-туры җирле үзидарә органнары билгели дип төгәл һәм ачык билгеләп, шул ук вакытта аларның әлеге вәкаләтләрен тапшыруны, шулай ук әлеге карарларны алар исеменнән нindидер учреждениеләр тарафыннан кабул итүне рөхсәт итмәгән. Ләкин Тәртипнең II бүлегендәге дәгъвалана торган 1 пункты буенча җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын уздыру урынын, көнен, вакытын һәм анда катнашучы гражданнарны җирле үзидарә органы түгел, ә муниципаль казна учреждениесе булган Комитет билгели.

Шулай итеп, гражданка О.Н. Меркурьева фикере буенча, дәгъва белдерелә торган нигезләмәләр Татарстан Республикасы Җир кодексы билгеләгән җир кишәрлекләрен бирү шартларын үзгәртәләр. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясы (икенче өлеш) нигезендә җирле үзидарә органнары эшчәнлеге законлы характерга ия булырга тиеш. Шуның белән, ул санаганча, дәгъвалана торган нормалар хокук өстенлеге конституциячел принцибына турыдан-туры каршы киләләр, бу исә тигезлек һәм гаделлек конституциячел принципларын бозуга да китерә.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүче Татарстан Рес-

публикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләрен, шулай ук II бүлегендәге 1 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 (икенче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш) һәм 38 (беренче һәм өченче өлешләр) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы (дүртенче өлеш) һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданнарның конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр буенча һәм судлар таләпләре буенча Татарстан Республикасы законының яисә аның аерым нигезләмәләренең, Татарстан Республикасы Президенты һәм Министрлар Кабинеты, шулай ук җирле үзидарә органнары норматив хокукый актларының конституциячеллеген тикшерә. Шуңа күрә мөрәҗәгать итүче дәгъва белдерә торган норматив хокукый акт Татарстан Республикасы Конституция суды карамагындагы норматив хокукый актлар категориясенә туры килә һәм Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә карап тикшерелергә мөмкин.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы беренче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына конституциячел хокукларның һәм ирекләрнең бозылуына карата шикаять белән Татарстан Республикасы законы, Татарстан Республикасы Президентының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының, җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән хокуклары һәм ирекләре бозылган гражданнар һәм аларның берләшмәләре мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы буенча Татарстан Республикасы законы яисә башка норматив хокукый акт белән конституциячел хокуклар һәм ирекләрнең бозылуына шикаять бирү мөмкин була, әгәр закон яисә башка норматив хокукый акт гражданнарның конституциячел хокукларына һәм ирекләренә кагылса; закон яисә башка норматив хокукый акт, аны карау судта яисә башка органда төгәлләнгән яки башланган конкрет эштә кулланылса яки кулланылырга тиеш булса. Шуңа бәйле рәвештә шикаятькә кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләре «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы икенче өлеше нигезендә дәгъвалана торган нигезләмәләрнең мөрәҗәгать итүченең конкрет эшен хәл иткәндә кулланылуын раслый торган итеп каралырга мөмкин. Шуның белән шикаять

тиешле мөрәҗәгать итүче тарафыннан бирелгән, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясында билгеләнгән шикаять бирү таләпләренә туры килә.

Шул ук вакытта шуны билгеләп үтәргә кирәк: гражданка О.Н. Меркурьева үз шикаятендә Тәртипнең II бүлегендәге 1 пунктының конституциячеллеген Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитетын гражданнарга түләүсез җир кишәрлеге бирү процедурасын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтле орган буларак билгеләүнең законлы булу-булмавы өлешендә шик астына куя, чөнки, аның фикеренчә, ул җирле үзидарә органы түгел. Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды түбәндәгене билгеләп үтүне кирәк дип саный.

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 34 статьясы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 21 статьясы нигезендә җирле үзидарә органнары структурасын шул исәптән җирле администрация (муниципаль берәмлекнең башкарма-күрсәтмә органы) тәшкил итә.

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 38 статьясы һәм 39 статьясындагы 3 өлешенең үзара бәйле нигезләмәләре буенча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, шулай ук Казан шәһәре җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр йөкләнгән Казан шәһәре җирле үзидарәсенең башкарма-күрсәтмә органы булып тора, аның структурасына территориаль һәм тармак (функциональ) органнар керә.

Тармак (функциональ) органнар исәбенә «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты структурасы турында» Казан шәһәр Думасының 2010 елның 6 декабрендәге 4-2 номерлы карары буенча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты керә.

Казан шәһәр Думасының 2010 елның 29 декабрендәге 20-3 номерлы карары белән «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты» муниципаль казна учреждениесе турында нигезләмә расланган, аның буенча Комитет — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты органы, аның эшчәнлегенең предметы һәм максаты булып җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне, шулай ук законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшырылган Казан шәһәре җирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән дәүләт вәкаләтләрен, атап әйткәндә, Казан шәһәренең муниципаль милкендәге мөлкәтне һәм мөлкәти хокукларны биләү, алардан файдалану һәм алар белән эш итүне гамәлгә ашыру өлкәсендә

үз компетенциясе кысаларында идарә итү функцияләрен башкару тора.

Шулай итеп, Тәртипнең II бүлегендәге мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 1 пунктының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте әлеге өлештә бирелергә тиешсез була һәм Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга кабул ителә алмый.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләренең конституциячеллеген тикшерүгә килгәндә, шикаятьне әлеге өлештә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга алудан баш тарту өчен нинди дә булса нигезләр юк.

3. Татарстан Республикасы Конституция судына шикаять биргәндә, күпбалалы ана булганга һәм авыр матди хәлдә булганга күрә, гражданка О.Н. Меркурьева тарафыннан үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турында үтенеч белдерелгән.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 42 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәндә дәүләт пошлинасы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә алына. Россия Федерациясе Салым кодексының 333.23 статьясындагы 3 пункты эчтәлегеннән аңлашылганча, Татарстан Республикасы Конституция суды, мөрәҗәгать итүченең матди хәленнән чыгып һәм белдерелгән үтенечне исәпкә алып, аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә хокуклы.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка О.Н. Меркурьева үтенечен канәгатьләндерергә һәм аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә мөмкин дип саный.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлешенә, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 42, 44 статьяларына, 45 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 51 статьясындагы беренче өлешенә, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

б и л г е л ә д е :

1. Гражданка О.Н. Меркурьева шикаятен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең II бүлегендәге 1 пунктының конституциячеллеген тикшерү өлешендә карауга алудан баш тартырга, чөнки әлеге өлештә ул «Татарстан Респуб-

ликасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми.

2. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка О.Н. Меркурьева шикаятен карауга кабул итәргә.

3. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

4. Гражданка О.Н. Меркурьева үтенечен канәгатьләндерергә һәм аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә.

5. Кабул ителгән карар турында якларга — гражданка О.Н. Меркурьевага һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына хәбәр итәргә.

6. Бу эш буенча докладчы судья итеп Татарстан Республикасы Конституция суды судьясы А.Р. Шакараевны билгеләргә.

7. Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан әлеге эшне карап тикшерү көнен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышларында эшләрне тыңлау чираты тәртибендә билгеләргә.

8. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 31-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

по жалобе гражданки Л.В. Рагимовой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II, а также пунктом 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250

29 октября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи А.Р. Шакараева, проводившего на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Л.В. Рагимовой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Л.В. Рагимова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II, а также пунктом 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250 (далее также — Порядок).

Согласно пункту 4 раздела I Порядка предоставление гражданам бесплатного земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства, дачного строительства, ведения личного подсобного хозяйства (приусадебный земельный участок), садоводства или огородничества производится в порядке очередности не позднее одного года с даты их включения в списки, за исключением случая, предусмотренного пунктом 7 раздела II данного Порядка.

Пункт 7 раздела II указанного Порядка устанавливает, что при отказе заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или при его отказе от земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо при неприбытии заявителя для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине заявлению присваивается статус «Отказ заявителя». Отказ заявителя от участия в процедуре выбора земельного участка или его отказ от выбора земельного участка в процессе процедуры выбора земельного участка либо неприбытие заявителя для участия в процедуре выбора земельного участка по неуважительной причине оформляется актом (приложения № 2 и 3) и протоколом комиссии.

В соответствии с пунктом 1 раздела II названного Порядка Комитет земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани (далее так-

же — Комитет) назначает место, дату и время проведения процедуры выбора земельных участков и определяет граждан для участия в указанной процедуре в порядке их очередности и в зависимости от количества сформированных земельных участков; не позднее чем за две недели до проведения процедуры выбора земельного участка граждане в порядке их очередности, определенной Комитетом, заказным письмом с уведомлением о вручении извещаются о месте, дате и времени ее проведения; после направления заявителю извещения заявлению присваивается статус «Участие в выборе земельного участка».

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, заявительница, имеющая троих детей, в соответствии с земельным законодательством обладает правом на предоставление ей земельного участка из земель, находящихся в государственной или муниципальной собственности, в собственность бесплатно. В 2014 году гражданка Л.В. Рагимова подала заявление для реализации этого права и была внесена в список граждан, имеющих право на получение земельного участка для осуществления индивидуального жилищного строительства. Между тем земельный участок семье не был предоставлен, несмотря на то, что в соответствии с пунктом 13 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан он должен быть передан в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки, за исключением случая, предусмотренного пунктом 15 этой же статьи, согласно которому при троекратном отказе от выбора земельного участка либо троекратной неявке на процедуру выбора земельного участка гражданин исключается из списка.

По утверждению заявительницы, Земельный кодекс Республики Татарстан предусматривает в качестве единственно возможного отступления от предоставления гражданам земельных участков в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки их троекратный отказ от выбора земельного участка либо троекратную неявку на процедуру выбора земельного участка.

Оспариваемые же положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка устанавливают в качестве возможного отступления от предоставления гражданам земельных участков в порядке очередности не позднее одного года с даты включения в списки их однократный отказ от выбора земельного участка либо однократную неявку на процедуру выбора земельного участка. Следовательно, по мнению гражданки Л.В. Рагимовой, оспариваемые нормы фактически вынуждают согласиться на земельный участок на первом же предложенном выборе, поскольку отказ сразу повлечет освобождение органа местного самоуправления от публично-правового обязательства по предоставлению земельного участка в течение одного года.

Абзацы второй и третий пункта 13 статьи 32.1 Земельного кодекса Республики Татарстан предусматривают, что органы местного самоуправления назначают место, дату и время проведения процедуры выбора земельных участков и определяют граждан для участия в указанной процедуре в соответствии с их очередностью

и количеством сформированных земельных участков; не позднее чем за 14 дней до дня проведения процедуры выбора земельного участка граждане, определенные органом местного самоуправления, извещаются о месте, дате и времени ее проведения заказным письмом с уведомлением о вручении, телеграммой либо путем вручения им извещения под роспись.

Тем самым, как отмечает заявительница, республиканский законодатель четко и ясно установил, что место, дату и время проведения процедуры выбора земельных участков, а также граждан для участия в указанной процедуре определяют непосредственно органы местного самоуправления, не допуская при этом как передачи ими этих полномочий, так и принятия данных решений какими-либо учреждениями от их имени. Однако согласно оспариваемому пункту 1 раздела II Порядка место, дату, время проведения процедуры выбора земельных участков и граждан, в ней участвующих, определяет Комитет, который является муниципальным казенным учреждением, а не органом местного самоуправления.

Таким образом, по мнению гражданки Л.В. Рагимовой, оспариваемые положения видоизменяют установленные Земельным кодексом Республики Татарстан условия предоставления земельных участков. Вместе с тем в соответствии со статьей 24 (часть вторая) Конституции Республики Татарстан деятельность органов местного самоуправления должна носить законный характер. Тем самым, как она полагает, обжалуемые нормы прямо противоречат конституционному принципу верховенства права, что влечет за собой и нарушение конституционных принципов равенства и справедливости.

На основании изложенного заявительница просит Конституционный суд Республики Татарстан признать положения пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II, а также пункт 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, не соответствующими статьям 24 (часть вторая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая) и 38 (части первая и третья) Конституции Республики Татарстан.

2. Согласно статье 109 (часть четвертая) Конституции Республики Татарстан и части пятой статьи 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» Конституционный суд Республики Татарстан по жалобам на нарушение конституционных прав и свобод граждан и по запросам судов проверяет конституционность закона Республики Татарстан или его отдельных положений, нормативных правовых актов Президента и Кабинета Министров Республики Татарстан, а также органов местного самоуправления. В силу этого оспариваемый заявительницей нормативный правовой акт соответствует категории нормативных правовых актов, подведомственных Конституционному суду Республики Татарстан, и может быть рассмотрен на предмет его соответствия Конституции Республики Татарстан.

В соответствии с частью первой статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» правом на обращение в Конституционный суд Республики Татарстан с жалобой на нарушение конституционных прав и свобод обладают граждане, права и свободы которых нарушены законом Республики Татарстан, нормативными правовыми актами Президента Республики Татарстан и Кабинета Министров Республики Татарстан, органов местного самоуправления, и их объединения.

Согласно статье 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба на нарушение законом Республики Татарстан или иным нормативным правовым актом конституционных прав и свобод допустима, если закон или иной нормативный правовой акт затрагивает конституционные права и свободы граждан; закон или иной нормативный правовой акт применен или подлежит применению в конкретном деле, рассмотрение которого завершено или начато в суде или ином органе. В этой связи приложенные к жалобе документы согласно части второй статьи 100 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» могут рассматриваться как подтверждающие применение обжалуемых положений при разрешении конкретного дела заявителя. Тем самым жалоба исходит от надлежащего заявителя, соответствует критериям ее допустимости, установленным статьей 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

При этом следует отметить, что заявительница в своей жалобе ставит под сомнение конституционность пункта 1 раздела II Порядка в части правомерности определения Комитета земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани в качестве уполномоченного органа по реализации процедуры предоставления гражданам бесплатного земельного участка, поскольку, по ее мнению, он не является органом местного самоуправления. В этой связи Конституционный суд Республики Татарстан полагает необходимым отметить следующее.

В соответствии со статьей 34 Федерального закона от 6 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», статьей 21 Закона Республики Татарстан от 28 июля 2004 года № 45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» структуру органов местного самоуправления составляет в том числе местная администрация (исполнительно-распорядительный орган муниципального образования).

Согласно взаимосвязанным положениям статьи 38 и части 3 статьи 39 Устава муниципального образования города Казани, утвержденного решением представительного органа муниципального образования города Казани от 17 декабря 2005 года № 3-5, Исполнительный комитет муниципального образования города Казани является исполнительно-распорядительным органом местного самоуправления города Казани, наделенным полномочиями по решению вопросов местного значения, а также по осуществлению

отдельных государственных полномочий, переданных органам местного самоуправления города Казани федеральными законами и законами Республики Татарстан, в структуру которого входят территориальные и отраслевые (функциональные) органы.

К числу отраслевых (функциональных) органов согласно решению Казанской городской Думы от 6 декабря 2010 года № 4-2 «О структуре Исполнительного комитета муниципального образования города Казани» относится Комитет земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани.

Решением Казанской городской Думы от 29 декабря 2010 года № 20-3 было утверждено Положение о муниципальном казенном учреждении «Комитет земельных и имущественных отношений Исполнительного комитета муниципального образования города Казани», согласно которому Комитет является органом Исполнительного комитета муниципального образования города Казани, предметом и целью деятельности которого является выполнение управленческих функций в рамках своей компетенции в сфере реализации вопросов местного значения, а также переданных в установленном законодательством порядке государственных полномочий, определенных муниципальными правовыми актами органов местного самоуправления города Казани, а именно владения, пользования и распоряжения имуществом и имущественными правами, находящимися в муниципальной собственности города Казани.

Таким образом, оспариваемый заявительницей пункт 1 раздела II Порядка не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба заявительницы в этой части не является допустимой и не может быть принята к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

Что касается проверки конституционности положений пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка, то жалоба в этой части не содержит каких-либо оснований для отказа в принятии ее к рассмотрению Конституционным судом Республики Татарстан.

3. При подаче жалобы в Конституционный суд Республики Татарстан гражданкой Л.В. Рагимовой заявлено ходатайство об освобождении ее от уплаты государственной пошлины, поскольку она является многодетной матерью и находится в тяжелом материальном положении.

В соответствии со статьей 42 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» при обращении в Конституционный суд Республики Татарстан государственная пошлина взимается в порядке, установленном федеральным законодательством. Из содержания пункта 3 статьи 333.23 Налогового кодекса Российской Федерации следует, что Конституционный суд Республики Татарстан, исходя из имущественного положения

заявительницы и с учетом заявленного ходатайства, вправе освободить ее от уплаты государственной пошлины.

В связи с этим Конституционный суд Республики Татарстан считает возможным удовлетворить ходатайство гражданки Л.В. Рагимовой и освободить ее от уплаты государственной пошлины.

4. В настоящее время в производстве Конституционного суда Республики Татарстан находится дело по жалобе гражданки О.Н. Меркурьевой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями нормативного правового акта, которые обжалует и гражданка Л.В. Рагимова. Учитывая, что жалобы граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой касаются одного и того же предмета, дела по данным жалобам в соответствии со статьей 50 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» подлежат соединению в одном производстве.

На основании изложенного, руководствуясь частью пятой статьи 3, пунктом 1 части второй статьи 39, статьями 42, 44, частями первой и второй статьи 45, частью второй статьи 50, частью первой статьи 51, частью пятой статьи 66, статьями 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Л.В. Рагимовой в части, касающейся проверки конституционности пункта 1 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250, поскольку в этой части она не отвечает требованиям Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», в соответствии с которыми жалоба признается допустимой.

2. Принять к рассмотрению жалобу гражданки Л.В. Рагимовой на нарушение ее конституционных прав и свобод положениями пункта 4 раздела I и пункта 7 раздела II Порядка принятия решений о предоставлении земельных участков гражданам, имеющим трех и более детей, утвержденного постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 6 сентября 2012 года № 6250.

3. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

4. Поскольку жалобы граждан О.Н. Меркурьевой и Л.В. Рагимовой касаются одного и того же предмета, согласно статье 50 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» соединить дела по данным жалобам в одно производство.

5. Удовлетворить ходатайство гражданки Л.В. Рагимовой и освободить ее от уплаты государственной пошлины.

6. О принятом решении уведомить стороны — гражданку Л.В. Рагимову и Исполнительный комитет муниципального обра-

зования города Казани. Копию настоящего Определения направить гражданке О.Н. Меркурьевой для сведения.

7. Назначить судьей-докладчиком по данному делу судью Конституционного суда Республики Татарстан А.Р. Шакараева.

8. Дату рассмотрения настоящего дела Конституционным судом Республики Татарстан установить в порядке очередности слушания дел в заседаниях Конституционного суда Республики Татарстан.

9. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 32-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре, шулай ук II бүлегендәге 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм иреккләре бозылуга карата гражданка Л.В. Рагимова шикаяте буенча

2018 ел
29 октябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Л.В. Рагимова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Л.В. Рагимова Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең (алга таба шулай ук — Тәртип) I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре, шулай ук II бүлегендәге 1 пункты белән үзенең конституциячел хокуклары һәм иреккләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты буенча гражданнарга индивидуаль торак төзелешен, дача төзелешен гамәлгә ашыру, шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару (йорт янындагы җир кишәрлеге), бакчачылык яки яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен җир кишәрлеген бушлай бирү, әлеге Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты белән каралган очрактан тыш, аларны исемлекләргә керткән вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә башкарыла.

Күрсәтелгән Тәртипнең II бүлегендәге 7 пункты шуны билгели: мөрәҗәгать итүче җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартса яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартса яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәсә, гаризага «Мөрәҗәгать итүче баш тартты» дигән статус бирелә. Мөрәҗәгать итүченең җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашудан баш тартуы яки җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы барышында җир кишәрлегеннән баш тартуы яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасында катнашуга җитди сәбәпләре булмаган килеш килмәве акт (2 нче һәм 3 нче кушымталар) һәм комиссия беркетмәсе белән рәсмиләштерелә.

Аталган Тәртипнең II бүлегендәге 1 пункты нигезендә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты (алга таба шулай ук — Комитет) җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын үткәрүнең урынын, көнен һәм вакытын билгели һәм әлеге процедурада катнашу өчен гражданнарны аларның чиратлары тәртибендә һәм булдырылган җир кишәрлекләре саныннан чыгып билгели; җир кишәрлеген сайлап алу процедурасын уздыруга ким дигәндә ике атна кала гражданнарга Комитет тарафыннан билгеләнгән үз чиратлары тәртибендә тапшырылуы турында хәбәр ителә торган заказлы хат белән аны уздыру урыны, көне һәм вакыты турында хәбәр ителә; мөрәҗәгать итүчегә хәбәрнамә җибәрелгәннән соң гаризага «Җир кишәрлеген сайлауда катнашу» дигән статус бирелә.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, өч баласы булган мөрәҗәгать итүче җир законнары нигезендә дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге җирләрдән җир кишәрлеген милеккә түләүсез алу хокукына ия. 2014 елда гражданка Л.В. Рагимова әлеге хокукны тормышка ашыру өчен гариза биргән һәм индивидуаль торак төзелешен гамәлгә ашыру өчен җир кишәрлеге алуга хокукы булган гражданнар исемлегенә кертелгән. Шул ук вакытта җир кишәрлеге Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 13 пункты нигезендә, әлеге статьяның 15 пунктында каралган очрактан тыш (аның буенча җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тарткан яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килми калган очракта, граждан исемлектән төшереп калдырыла), исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә тапшырылырга тиеш булуга карамастан, ул гаиләгә бирелмәгән.

Мөрәҗәгать итүче раславы буенча, Татарстан Республикасы Җир кодексы гражданнарга җир кишәрлекләрен исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә бирүдән тайпылуның бердәнбер мөмкинлеге буларак аларның җир кишәрлеген сайлап алудан өч мәртәбә баш тартуын яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына өч мәртәбә килмәвен күздә тота.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пунктының дәгъвалана торган нигезләмәләре исә гражданнарга җир кишәрлекләрен исемлекләргә кергән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча чиратлылык тәртибендә бирүдән тайпылу мөмкинлеге буларак аларның җир кишәрлеген сайлап алудан бер мәртәбә баш тартуын яисә җир кишәрлеген сайлап алу процедурасына бер мәртәбә килмәвен билгелиләр. Димәк, гражданка Л.В. Рагимова фикере буенча, дәгъвалана торган нормалар фактта тәкъдим ителгән беренче сайлап алуда ук җир кишәрлегенә ризалашырга мәҗбүр итәләр, чөнки баш тарту шунда ук җирле үзидарә органын җир кишәрлеген бер ел эчендә бирү буенча гамәли-хокукый бурычыннан азат итүгә китерәчәк.

Татарстан Республикасы Җир кодексының 32.1 статьясындагы 13 пунктының икенче һәм өченче абзацлары шуны күздә то-

талар: җирле үзидарә органнары җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын уздыру урынын, көнен һәм вакытын билгелиләр һәм гражданнарны чиратлылык һәм табылган җир кишәрлекләре саны нигезендә әлеге процедурада катнашу өчен билгелиләр; җирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән гражданнарга җир кишәрлеген сайлап алу процедурасы уздырыла торган көнгә кадәр 14 көннән дә соңга калмыйча аны уздыру урыны, көне, вакыты турында адресатка тапшырылуы хакында белдерү кәгазе булган заказлы хат, телеграмма җибәреп яисә аларга хәбәрнамәне имза алып тапшыру юлы белән хәбәр ителә.

Шуның белән, мөрәҗәгать итүче билгеләгәнчә, республика закон чыгаручысы җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын уздыру урынын, көнен һәм вакытын, шулай ук күрсәтелгән процедурада катнашу өчен гражданнарны турыдан-туры җирле үзидарә органнары билгели дип төгәл һәм ачык билгеләп, шул ук вакытта аларның әлеге вәкаләтләрен тапшыруны, шулай ук әлеге карарларны алар исеменнән ниндидер учреждениеләр тарафыннан кабул итүне рөхсәт итмәгән. Ләкин Тәртипнең II бүлегендәге дәгъвалана торган 1 пункты буенча җир кишәрлекләрен сайлап алу процедурасын уздыру урынын, көнен, вакытын һәм анда катнашучы гражданнарны җирле үзидарә органы түгел, ә муниципаль казна учреждениесе булган Комитет билгели.

Шулай итеп, гражданка Л.В. Рагимова фикере буенча, дәгъва белдерелә торган нигезләмәләр Татарстан Республикасы Җир кодексы билгеләгән җир кишәрлекләрен бирү шартларын үзгәртәләр. Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 статьясы (икенче өлеш) нигезендә җирле үзидарә органнары эшчәнлеге законлы характерга ия булырга тиеш. Шуның белән, ул санаганча, дәгъвалана торган нормалар хокук өстенлеге конституциячел принцибына турыдан-туры каршы киләләр, бу исә тигезлек һәм гаделлек конституциячел принципларын бозуга да китерә.

Бәян ителгәннәр нигезендә мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Конституция судыннан Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләрен, шулай ук II бүлегендәге 1 пунктын Татарстан Республикасы Конституциясенең 24 (икенче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш) һәм 38 (беренче һәм өченче өлешләр) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы (дүртенче өлеш) һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданнарның конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаятьләр буенча һәм судлар таләпләре буенча Татарстан Республикасы законының яисә аның аерым нигез-

ләмәләренең, Татарстан Республикасы Президенты һәм Министрлар Кабинеты, шулай ук җирле үзидарә органнары норматив хокукый актларының конституциячеллеген тикшерә. Шуңа күрә мөрәҗәгать итүче дәгъва белдерә торган норматив хокукый акт Татарстан Республикасы Конституция суды карамагындагы норматив хокукый актлар категориясенә туры килә һәм Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә карап тикшерелергә мөмкин.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы беренче өлеше нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына конституциячел хокукларның һәм ирекләрнең бозылуына карата шикаять белән Татарстан Республикасы законы, Татарстан Республикасы Президентының һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының, җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән хокуклары һәм ирекләре бозылган гражданнар һәм аларның берләшмәләре мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясы буенча Татарстан Республикасы законы яисә башка норматив хокукый акт белән конституциячел хокуклар һәм ирекләрнең бозылуына шикаять бирү мөмкин була, әгәр закон яисә башка норматив хокукый акт гражданнарның конституциячел хокукларына һәм ирекләренә кагылса; закон яисә башка норматив хокукый акт, аны карау судта яисә башка органда төгәлләнгән яки башланган конкрет эштә кулланылса яки кулланылырга тиеш булса. Шуңа бәйле рәвештә шикаятькә кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләре «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 100 статьясындагы икенче өлеше нигезендә дәгъвалана торган нигезләмәләрнең мөрәҗәгать итүченең конкрет эшен хәл иткәндә кулланылуын раслый торган итеп каралырга мөмкин. Шуның белән шикаять тиешле мөрәҗәгать итүче тарафыннан бирелгән, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 101 статьясында билгеләнгән шикаять бирү таләпләренә туры килә.

Шул ук вакытта шуны билгеләп үтәргә кирәк: мөрәҗәгать итүче үз шикаятендә Тәртипнең II бүлегендәге 1 пунктының конституциячеллеген Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитетын гражданнарга түләүсез җир кишәрлеге бирү процедурасын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтле орган буларак билгеләүнең законлы булу-булмавы өлешендә шик астына куя, чөнки, аның фикеренчә, ул җирле үзидарә органы түгел. Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды түбәндәгене билгеләп үтүне кирәк дип саный.

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 34 статьясы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номер-

лы Татарстан Республикасы Законының 21 статьясы нигезендә җирле үзидарә органнары структурасын шул исәптән җирле администрация (муниципаль берәмлекнең башкарма-күрсәтмә органы) тәшкил итә.

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге вәкиллекле органының 2005 елның 17 декабрендәге 3-5 номерлы карары белән расланган Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 38 статьясы һәм 39 статьясындагы 3 өлешенең үзара бәйле нигезләмәләре буенча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, шулай ук Казан шәһәре җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр йөкләнгән Казан шәһәре җирле үзидарәсенең башкарма-күрсәтмә органы булып тора, аның структурасына территориаль һәм тармак (функциональ) органнар керә.

Тармак (функциональ) органнар исәбенә «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты структурасы турында» Казан шәһәр Думасының 2010 елның 6 декабрендәге 4-2 номерлы карары буенча Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты керә.

Казан шәһәр Думасының 2010 елның 29 декабрендәге 20-3 номерлы карары белән «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Җир һәм милек мөнәсәбәтләре комитеты» муниципаль казна учреждениесе турында нигезләмә расланган, аның буенча Комитет — Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты органы, аның эшчәнлегенең предметы һәм максаты булып җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне, шулай ук законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшырылган Казан шәһәре җирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән дәүләт вәкаләтләрен, атап әйткәндә, Казан шәһәренең муниципаль милкендәге мөлкәтне һәм мөлкәти хокукларны биләү, алардан файдалану һәм алар белән эш итүне гамәлгә ашыру өлкәсендә үз компетенциясе кысаларында идарә итү функцияләрен башкару тора.

Шулай итеп, Тәртипнең II бүлегендәге мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъвалана торган 1 пунктының Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа күрә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәҗәгать итүченең шикаяте әлеге өлештә бирелергә тиешсез була һәм Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга кабул ителә алмый.

Тәртипнең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләренең конституциячеллеген тикшерүгә килгәндә, шикаятьне әлеге өлештә Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан карауга алудан баш тарту өчен нинди дә булса нигезләр юк.

3. Татарстан Республикасы Конституция судына шикаять

биргәндә, күпбалалы ана булганга һәм авыр матди хәлдә булганга күрә, гражданка Л.В. Рагимова тарафыннан үзен дәүләт пошлинасын түләүдән азат итү турында үтенеч белдерелгән.

«Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 42 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәҗәгать иткәндә дәүләт пошлинасы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә алына. Россия Федерациясе Салым кодексының 333.23 статьясындагы 3 пункты эчтәлегеннән аңлашылганча, Татарстан Республикасы Конституция суды, мөрәҗәгать итүченең матди хәленнән чыгып һәм белдерелгән үтенечне исәпкә алып, аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә хокуклы.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка Л.В. Рагимова үтенечен канәгатьләндерергә һәм аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә мөмкин дип саный.

4. Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы Конституция суды башкаруында нигезләмәләре гражданка Л.В. Рагимова тарафыннан дәгъвалана торган норматив хокукый акт белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка О.Н. Меркурьева шикаяте буенча эш бар. Гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова шикаятьләренең бер үк предметка кагылганын исәпкә алып, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясы нигезендә әлеге шикаятьләр буенча эшләр бер башкаруга берләштерелергә тиеш.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясындагы бишенче өлешенә, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 42, 44 статьяларына, 45 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 50 статьясындагы икенче өлешенә, 51 статьясындагы беренче өлешенә, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Гражданка Л.В. Рагимова шикаятен Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең II бүлегендәге 1 пунктының конституциячеллеген тикшерү өлешендә карауга алудан баш тартырга, чөнки әлеге өлештә ул «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының шикаять бирелергә мөмкин дигән таләпләренә җавап бирми.

2. Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2012 елның 6 сентябрендәге 6250 номерлы карары белән расланган Өч һәм аннан күбрәк балалары булган гражданнарга җир кишәрлекләре бирү турында карарлар кабул итү тәртибенең I бүлегендәге 4 пункты һәм II бүлегендәге 7 пункты нигезләмәләре белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозы-

луга карата гражданка Л.В. Рагимова шикаятен карауга кабул итәргә.

3. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

4. Гражданнар О.Н. Меркурьева һәм Л.В. Рагимова шикаятьләре бер үк предметка кагылганга күрә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 50 статьясы нигезендә әлеге шикаятьләр буенча эшләрне бер башкаруга берләштерергә.

5. Гражданка Л.В. Рагимова үтенечен канәгатьләндерергә һәм аны дәүләт пошлинасын түләүдән азат итәргә.

6. Кабул ителгән карар турында якларга — гражданка Л.В. Рагимовага һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына хәбәр итәргә. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка О.Н. Меркурьевага танышу өчен җибәрергә.

7. Бу эш буенча докладчы судья итеп Татарстан Республикасы Конституция суды судьясы А.Р. Шакараевны билгеләргә.

8. Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан әлеге эшне карап тикшерү көнен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышларында эшләрне тыңлау чираты тәртибендә билгеләргә.

9. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 32-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

о прекращении производства по жалобе гражданки В.С. Кокуровой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем 7 раздела 1 приложения № 1 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 29 апреля 2016 года № 1876 «О внесении изменений в постановление Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992»; постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992 «Об утверждении Муниципальной адресной программы по переселению граждан из аварийного жилищного фонда города Казани на 2013—2017 годы» (в редакции постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 21 декабря 2016 года № 5206); постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 21 декабря 2016 года № 5206 «О внесении изменений в постановление Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992»

14 ноября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании сообщение судьи Э.М.Мустафиной о прекращении производства по жалобе гражданки В.С. Кокуровой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка В.С. Кокурова с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод:

абзацем 7 раздела 1 приложения № 1 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 29 апреля 2016 года № 1876 «О внесении изменений в постановление Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992»;

постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992 «Об утверждении Муниципальной адресной программы по переселению граждан из аварийного жилищного фонда города Казани на 2013—2017 годы» (в редакции постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 21 декабря 2016 года № 5206);

постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 21 декабря 2016 года № 5206 «О внесении изменений в постановление Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992».

Однако 30 октября 2018 года гражданка В.С. Кокурова обратилась в Конституционный суд Республики Татарстан с заявлением об отзыве своей жалобы.

2. В соответствии со статьей 47 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» обращение в Конституционный суд Республики Татарстан может быть отозвано заявителем до начала рассмотрения дела в заседании Конституционного суда Республики Татарстан. В случае отзыва обращения производство по делу прекращается.

Поскольку заявительница отозвала свое обращение до начала рассмотрения дела в заседании Конституционного суда Республики Татарстан, производство по данной жалобе подлежит прекращению.

Исходя из изложенного, руководствуясь статьями 47, 63, частями первой и пятой статьи 66, статьей 72 и частью первой статьи 73 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Производство по жалобе гражданки В.С. Кокуровой на нарушение ее конституционных прав и свобод абзацем 7 раздела 1 приложения № 1 к постановлению Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 29 апреля 2016 года № 1876 «О внесении изменений в постановление Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992»; постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992 «Об утверждении Муниципальной адресной программы по переселению граждан из аварийного жилищного фонда города Казани на 2013—2017 годы» (в редакции постановления Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 21 декабря 2016 года № 5206); постановлением Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 21 декабря 2016 года № 5206 «О внесении изменений в постановление Исполнительного комитета муниципального образования города Казани от 11 сентября 2013 года № 7992» прекратить в связи с отзывом заявительницей данной жалобы.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке В.С. Кокуровой и в Исполнительный комитет муниципального образования города Казани.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 33-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 29 апрелендәге 1876 номерлы карарына 1 нче кушымтаның 1 бүлегендәге 7 абзацы; «2013—2017 елларга Казан шәһәренең аварияле торак фондыннан гражданнарны күчерү буенча муниципаль адреслы программаны раслау турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карары (Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 21 декабрендәге 5206 номерлы карары редакциясендә); «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 21 декабрендәге 5206 номерлы карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка В.С. Кокурова шикаяте буенча эш башкаруны туктату турында

2018 ел
14 ноябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында гражданка В.С. Кокурова шикаяте буенча эш башкаруны туктату турында судья Э.М. Мостафина мәгълүматын тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка В.С. Кокурова түбәндәгеләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте:

«Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 29 апрелендәге 1876 номерлы карарына 1 нче кушымтаның 1 бүлегендәге 7 абзацы;

«2013—2017 елларга Казан шәһәренең аварияле торак фондыннан гражданнарны күчерү буенча муниципаль адреслы программаны раслау турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карары (Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 21 декабрендәге 5206 номерлы карары редакциясендә);

«Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге

Башкарма комитетының 2016 елның 21 декабрендәге 5206 номерлы карары.

Ләкин 2018 елның 30 октябрендә гражданка В.С. Кокурова Татарстан Республикасы Конституция судына үз шикаятен кире алу турында гариза белән мөрәҗәгать итте.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 47 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция судына бирелгән мөрәҗәгать Татарстан Республикасы Конституция суды утырышында эшне карый башлаганчы ук мөрәҗәгать итүче тарафыннан кире алынырга мөмкин. Мөрәҗәгать кире алынган очракта эшне карау туктатыла.

Мөрәҗәгать итүче үз шикаятен Татарстан Республикасы Конституция суды утырышында эшне карый башлаганчы кире алганга күрә, әлеге шикаять буенча эш башкару туктатылырга тиеш.

Бәян ителгәннәрдән чыгып, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 47, 63 статьяларына, 66 статьясындагы беренче һәм бишенче өлешләренә, 72 статьясына һәм 73 статьясындагы беренче өлешенә таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 29 апрелендәге 1876 номерлы карарына 1 нче кушымтаның 1 бүлегендәге 7 абзацы; «2013—2017 елларга Казан шәһәренең аварияле торак фондыннан гражданнарны күчерү буенча муниципаль адреслы программаны раслау турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карары (Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 21 декабрендәге 5206 номерлы карары редакциясендә); «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2013 елның 11 сентябрендәге 7992 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2016 елның 21 декабрендәге 5206 номерлы карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка В.С. Кокурова шикаяте буенча эш башкаруны, мөрәҗәгать итүченең әлеге шикаятьне кире алуы сәбәпле, туктатырга.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка В.С. Кокуровага һәм Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 33-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Л.Е. Колоярцевой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 4 статьи 11 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан»

14 ноября
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Р.А. Сахиевой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Л.Е. Колоярцевой,

у с т а н о в и л :

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Л.Е. Колоярцева с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 4 статьи 11 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» (далее также — Закон Республики Татарстан).

Оспариваемая норма Закона Республики Татарстан предусматривает, что порядок использования критериев определения очередности проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах (далее также — критерии), указанных в части 3 этой статьи, устанавливается Кабинетом Министров Республики Татарстан.

Как следует из жалобы и приложенных к ней копий документов, гражданка Л.Е. Колоярцева проживает в многоквартирном доме 1964 года постройки, в котором, по ее утверждению, капитальный ремонт никогда не проводился. Данный многоквартирный дом был включен в Региональную программу капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан (далее также — региональная программа капитального ремонта), утвержденную постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1146, со сроком реализации в 2014—2043 годах, и капитальный ремонт в этом доме был запланирован на 2016 год. Однако, как указывает заявительница, постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 6 октября 2016 года № 718 ее дом был исключен из краткосрочного плана реализации региональной программы капитального ремонта в 2016 году.

Гражданка Л.Е. Колоярцева отмечает, что согласно части 3 статьи 168 Жилищного кодекса Российской Федерации очередность проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах определяется в региональной программе капитального ремонта исходя из критериев, которые установлены законом

субъекта Российской Федерации и могут быть дифференцированы по муниципальным образованиям. Во исполнение вышеназванного законоположения в части 3 статьи 11 Закона Республики Татарстан «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» перечислены соответствующие критерии. По ее мнению, такое регулирование нельзя считать установлением критериев в той форме, в которой оно предусмотрено Жилищным кодексом Российской Федерации, поскольку полномочия, переданные федеральным законодателем законодателю субъекта Российской Федерации, означают обязанность урегулировать в региональном законе весь механизм определения очередности, включая порядок использования критериев определения очередности. При этом в соответствии с частью 4 статьи 11 данного Закона Республики Татарстан Кабинету Министров Республики Татарстан предоставлено право на установление порядка использования указанных критериев определения очередности. На этом основании постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 31 декабря 2013 года № 1132 утвержден Порядок использования критериев определения очередности проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан.

Заявительница считает, что закрепление на подзаконном уровне порядка использования критериев определения очередности не согласуется с предписанием части 3 статьи 168 Жилищного кодекса Российской Федерации, предусматривающим их установление только законом субъекта Российской Федерации. Подобного рода правовое регулирование, не предусмотренное федеральным законодателем, как она полагает, приводит к правовой неопределенности и нестабильности правоотношений и в конечном счете к нарушению ее конституционных прав и свобод.

На основании изложенного гражданка Л.Е. Колоярцева просит Конституционный суд Республики Татарстан признать часть 4 статьи 11 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан» не соответствующей статьям 2, 17 (часть вторая), 18 (часть вторая), 28 (части первая и вторая), 29 (часть третья) и 51 Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с Конституцией Российской Федерации жилищное законодательство находится в совместном ведении Российской Федерации и субъектов Российской Федерации (статья 72, пункт «к» части 1); по предметам совместного ведения Российской Федерации и субъектов Российской Федерации издаются федеральные законы и принимаемые в соответствии с ними законы и иные нормативные правовые акты субъектов Российской Федерации (статья 76, часть 2).

Согласно взаимосвязанным положениям части 6 статьи 5, статьи 167 и части 1 статьи 168 Жилищного кодекса Российской Федерации органы государственной власти субъектов Российской Федерации принимают законы и иные нормативные правовые акты, направленные на обеспечение своевременного проведения ка-

питального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории субъекта Российской Федерации, которыми устанавливаются в том числе порядок подготовки и утверждения региональных программ капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, а также требования к этим программам. При этом в силу части 3 статьи 168 Жилищного кодекса Российской Федерации очередность проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах определяется в региональной программе капитального ремонта исходя из критериев, которые установлены законом субъекта Российской Федерации и могут быть дифференцированы по муниципальным образованиям.

В Республике Татарстан обеспечение своевременного проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах, расположенных на территории Республики Татарстан, осуществляется на основании Закона Республики Татарстан «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан». Руководствуясь вышеуказанными положениями части 3 статьи 168 Жилищного кодекса Российской Федерации, республиканский законодатель в части 3 статьи 11 данного Закона Республики Татарстан установил критерии определения очередности проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах: технические, организационные, финансовые, предусмотрев при этом, что порядок их использования устанавливается Кабинетом Министров Республики Татарстан (часть 4 статьи 11).

В рамках реализации полномочий, основанных на оспариваемом законодательном положении, Кабинет Министров Республики Татарстан постановлением от 31 декабря 2013 года № 1132 утвердил Порядок использования критериев определения очередности проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан, нацеленный на осуществление единого подхода к определению очередности проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан при формировании региональной программы капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах.

Оспариваемый Закон Республики Татарстан образует с вышеприведенным подзаконным актом единый нормативный комплекс, из содержания которого следует, что очередность проведения капитального ремонта при формировании региональной программы капитального ремонта определяется исходя из критериев, установленных частью 3 статьи 11 данного Закона Республики Татарстан.

Соответственно, то обстоятельство, что порядок использования критериев определения очередности проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан дается не в самом законе, а в подзаконном нормативном правовом акте, притом что сами эти критерии закреплены непосредственно в Законе Республики Татарстан, не свидетельствует о неконституционности соответствующего правового регулирования, поскольку подзаконный акт в этом случае лишь конкретизирует

уже установленное на законодательном уровне правовое регулирование.

Таким образом, часть 4 статьи 11 Закона Республики Татарстан принята в пределах полномочий, предоставленных законодательному органу субъекта Российский Федерации в области жилищного законодательства, основана на приведенных выше положениях федерального законодательства, не может рассматриваться как нарушающая конституционные права и свободы человека и гражданина, в том числе и заявительницы, и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о ее соответствии Конституции Республики Татарстан. В связи с этим согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» жалоба гражданки Л.Е. Колоярцевой не является допустимой. Внесение же целесообразных, с точки зрения заявительницы, изменений в оспариваемое правовое регулирование не входит в компетенцию Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена статьей 109 Конституции Республики Татарстан и статьей 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктами 1 и 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

определил:

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Л.Е. Колоярцевой на нарушение ее конституционных прав и свобод частью 4 статьи 11 Закона Республики Татарстан от 25 июня 2013 года № 52-ЗРТ «Об организации проведения капитального ремонта общего имущества в многоквартирных домах в Республике Татарстан», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Л.Е. Колоярцевой и в Государственный Совет Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 34-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 4 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Л.Е. Колоярцева шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
14 ноябрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Л.Е. Колоярцева шикаятен алдан өйрәнгән судья Р.Г. Сәхиева бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Л.Е. Колоярцева «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 11 статьясындагы 4 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган нормасы әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгын билгеләү критерийларын (алга таба шулай ук — критерийлар) куллану тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә дип күздә тота.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, гражданка Л.Е. Колоярцева 1964 елда төзелгән күпфатирлы йортта яши, анда, аның раславы буенча, капиталь ремонт беркайчан да ясалмаган. Әлеге күпфатирлы йорт Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1146 номерлы карары белән расланган 2014—2043 елларда гамәлгә ашырылу срогы белән Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан күпфатирлы йортлардагы уртак мөлкәтне капиталь ремонтлау буенча региональ программага (алга таба шулай ук — капиталь ремонт буенча региональ программа) кертелгән, һәм капиталь ремонт әлеге йортта 2016 елга планлаштырылган булган. Ләкин, мөрәҗәгать итүче күрсәткәнчә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 6 октябрендәге 718 номерлы карары белән аның йорты 2016 елда капиталь ремонт буенча региональ программаны тормышка ашыруның кыска вакытлы планыннан төшереп калдырылган.

Гражданка Л.Е. Колоярцева билгеләгәнчә, Россия Федерациясе Торак кодексының 168 статьясындагы 3 өлеше буенча күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгы капиталь ремонт буенча региональ программада Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән һәм муниципаль берәмлекләр буенча дифференциацияләнергә мөмкин булган критерийлардан чыгып билгеләнә. Югарыда аталган закон нигезләмәсен үтәү йөзеннән «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 3 өлешендә тиешле критерийлар саналган. Аның фикеренчә, мондый җайга салуны Россия Федерациясе Торак кодексы белән каралган формада критерийлар билгеләү дип санарга ярамый, федераль закон чыгаручы тарафыннан Россия Федерациясе субъекты закон чыгаручысына тапшырылган вәкаләтләр региональ законда, чиратлылыкны билгеләү критерийларын куллану тәртибен кертеп, чиратлылыкны билгеләүнең бөтен механизмын җайга салу бурычын аңлата. Шул ук вакытта әлеге Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 4 өлеше буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына күрсәтелгән чиратлылыкны билгеләү критерийларын куллану тәртибен билгеләү хокукы бирелгән. Шуның нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 31 декабрендәге 1132 номерлы карары белән Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгын билгеләү критерийларын куллану тәртибе расланган.

Мөрәҗәгать итүче санаганча, чиратлылыкны билгеләү критерийларын куллану тәртибен законга буйсынулы дәрәҗәдә беркетү Россия Федерациясе Торак кодексының 168 статьясындагы 3 өлешенең аларны бары тик Россия Федерациясе субъекты законы белән генә билгеләүне күздә тота торган күрсәтмәсенә туры килми. Федераль закон чыгаручы тарафыннан каралмаган мондый хокукый җайга салу, аның фикеренчә, хокукый билгесезлек һәм хокук мөнәсәбәтләренең тотрыксызлыгына һәм ахыр чиктә аның конституциячел хокуклары һәм ирекләренең бозылуына китерә.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Л.Е. Колоярцева Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 4 өлешен Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 17 (икенче өлеш), 18 (икенче өлеш), 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (өченче өлеш) һәм 51 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Конституциясе нигезендә торак законнары Россия Федерациясенең һәм Россия Федерациясе субъектларының уртак карамагында (72 статья, 1 өлешнең «к» пункты); Россия Федерациясе һәм Россия Федерациясе субъект-

ларының уртак карамагындагы мәсьәләләр буенча федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары чыгарыла (76 статья, 2 өлеш).

Россия Федерациясе Торак кодексының 5 статьясындагы 6 өлеше, 167 статьясы һәм 168 статьясындагы 1 өлешенең үзара бәйле нигезләмәләре буенча Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары Россия Федерациясе субъекты территориясендә урнашкан күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонтны үз вакытында ясауны тәэмин итүгә юнәлдерелгән законнар һәм башка норматив хокукый актлар кабул итә, алар белән шул исәптән күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт буенча региональ программаларны әзерләү һәм раслау тәртибе, шулай ук әлеге программаларга таләпләр билгеләнә. Шул ук вакытта Россия Федерациясе Торак кодексының 168 статьясындагы 3 өлеше нигезендә күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгы капиталь ремонт буенча региональ программада Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән һәм муниципаль берәмлекләр буенча дифференциацияләнергә мөмкин булган критерийлардан чыгып билгеләнә.

Татарстан Республикасында аның территориясендә урнашкан күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонтны үз вакытында ясауны тәэмин итү «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә гамәлгә ашырыла. Югарыда күрсәтелгән Россия Федерациясе Торак кодексының 168 статьясындагы 3 өлеше нигезләмәләренә таянып, республика закон чыгаручысы әлеге Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 3 өлешендә күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгын билгеләү критерийларын билгеләгән: техник, оештыру, финанс, шул ук вакытта аларны куллану тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә дип күздә тоткан (11 статьяның 4 өлеше).

Дәгъвалана торган закон нигезләмәсенә таянган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2013 елның 31 декабрендәге 1132 номерлы карары белән күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт буенча региональ программаны формалаштырганда Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгын билгеләүгә бердәм алымны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгын билгеләү критерийларын куллану тәртибен раслаган.

Дәгъва белдерелә торган Татарстан Республикасы Законы югарыда күрсәтелгән законга буйсынулы акт белән бердәм норматив комплекс тәшкил итә, аның эчтәлегеннән күренгәнчә, капиталь ремонт буенча региональ программаны формалаштырганда капи-

таль ремонт ясауның чиратлылыгы әлеге Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 3 өлеше белән билгеләнгән критерийлардан чыгып билгеләнә.

Димәк, Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясау чиратлылыгын билгеләү критерийларын куллану тәртибенең законның үзендә түгел, ә законга буйсынулы норматив хокукый актта бирелүе, әлеге критерийлар турыдан-туры Татарстан Республикасы Законында беркетелгән булса да, тиешле хокукый җайга салуның конституциячел булмавы турында расламый, чөнки бу очракта законга буйсынулы акт закон чыгару дәрәҗәсендә билгеләнгән хокукый җайга салуны конкретлаштыра гына.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 4 өлеше Россия Федерациясе субъектының закон чыгару органына торак законнары өлкәсендә бирелгән вәкаләтләр чикләрендә кабул ителгән, югарыда китерелгән федераль закон нигезләмәләренә таянган, кеше һәм гражданның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең дә конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган буларак карала алмый һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә гражданка Л.Е. Колоярцева шикаяте карала алмый. Дәгъвалана торган хокукый җайга салуга мөрәҗәгать итүче фикеренчә максатка ярашлы үзгәрешләр кертү исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясы һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясы белән билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

б и л г е л ә д е :

1. «Татарстан Республикасында күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәткә капиталь ремонт ясауны оештыру турында» 2013 елның 25 июнендәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 11 статьясындагы 4 өлеше белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Л.Е. Колоярцева шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Л.Е. Колоярцевага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 34-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

об отказе в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Л.Е. Колоярцевой на нарушение ее конституционных прав и свобод постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 14 сентября 2012 года № 770 «О порядке определения размера платы граждан за коммунальную услугу по отоплению»

17 декабря
2018 года
город Казань

Конституционный суд Республики Татарстан в составе Председателя Ф.Г. Хуснутдинова, судей Ф.Р. Волковой, Л.В. Кузьминой, Э.М. Мустафиной, Р.А. Сахиевой, А.Р. Шакараева,

заслушав в судебном заседании заключение судьи Л.В. Кузьминой, проводившей на основании статьи 44 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» предварительное изучение жалобы гражданки Л.Е. Колоярцевой,

установил:

1. В Конституционный суд Республики Татарстан обратилась гражданка Л.Е. Колоярцева с жалобой на нарушение ее конституционных прав и свобод постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 14 сентября 2012 года № 770 «О порядке определения размера платы граждан за коммунальную услугу по отоплению» (далее также — постановление Кабинета Министров Республики Татарстан).

Оспариваемым постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан принято предложение органов местного самоуправления отдельных муниципальных районов Республики Татарстан о сохранении с 1 сентября 2012 года действующего порядка определения размера платы граждан за коммунальную услугу по отоплению, утвержденного постановлением Правительства Российской Федерации от 23 мая 2006 года № 307 «О порядке предоставления коммунальных услуг гражданам» (далее также — постановление Правительства Российской Федерации № 307), а также установлено, что при расчете размера платы за коммунальную услугу по отоплению в указанных муниципальных районах применяются нормативы потребления коммунальной услуги по отоплению, действовавшие по состоянию на 30 июня 2012 года.

Из жалобы и приложенных к ней копий документов следует, что заявительница проживает в многоквартирном доме в городе Казани, оснащенном в 2012 году общедомовым прибором учета потребления тепловой энергии, до 2012 года расчет стоимости услуги по отоплению осуществлялся по нормативу. Гражданка Л.Е. Колоярцева указывает, что за периоды отопительных сезонов с 2012 по 2015 годы ООО «Управляющая компания “Уютный дом”» были неправомерно начислены излишние суммы по коммунальной услуге «отопление» в связи с указанием неверной общей площади дома. При этом она отмечает, что в судебном решении мирового судьи об отказе в удовлетворении ее иска к ООО «Управляющая компания “Уютный дом”» была ссылка на обжалуемое постановление Кабинета Министров Республики Татарстан как на нормативный

правовой акт, регулирующий в ее конкретном деле отдельные вопросы по услуге за отопление, тем самым допущена возможность его применения для собственников квартир в городе Казани.

Вместе с тем абзацем четвертым пункта 1 постановления Кабинета Министров Республики Татарстан от 20 августа 2015 года № 611 «О внесении изменений в постановление Кабинета Министров Республики Татарстан от 14 сентября 2012 года № 770 “О порядке определения размеры платы граждан за коммунальную услугу по отоплению”» город Казань был исключен из числа муниципальных образований, на которые распространяется оспариваемое постановление.

Гражданка Л.Е. Колоярцева полагает, что отсутствие города Казани в числе адресатов оспариваемого постановления Кабинета Министров Республики Татарстан ставит жителей Республики Татарстан, проживающих в различных муниципальных образованиях, в неравное положение и допускает возможность нарушения конституционных прав и свобод в зависимости от места жительства на территории одного и того же субъекта Российской Федерации.

Кроме того, заявительница считает, что Кабинет Министров Республики Татарстан в обжалуемом постановлении установил порядок определения размера платы за коммунальную услугу по отоплению только для граждан, не урегулировав данные вопросы для пользователей (арендаторов). Однако отсутствие в оспариваемом постановлении Кабинета Министров Республики Татарстан правил установления порядка учета потребленной тепловой энергии и порядка расчета услуги по отоплению отдельно для собственников жилых помещений и отдельно для пользователей (арендаторов) нарушает ее конституционные права, так как допускает возможность оплаты жителями многоквартирных домов услуги по отоплению за коммерческие или бюджетные организации.

На основании изложенного гражданка Л.Е. Колоярцева просит Конституционный суд Республики Татарстан признать постановление Кабинета Министров Республики Татарстан от 14 сентября 2012 года № 770 «О порядке определения размера платы граждан за коммунальную услугу по отоплению» не соответствующим статьям 28 (части первая и вторая), 29 (часть первая), 49 и 51 Конституции Республики Татарстан.

2. В соответствии с Жилищным кодексом Российской Федерации отношения по поводу предоставления коммунальных услуг и внесения платы за них составляют предмет регулирования жилищного законодательства (пункты 10 и 11 части 1 статьи 4); к жилищным отношениям, связанным с предоставлением коммунальных услуг и внесением платы за них, применяется соответствующее законодательство с учетом требований, установленных данным Кодексом (статья 8). К полномочиям органов государственной власти субъектов Российской Федерации в области жилищных отношений относится, в частности, утверждение размера платы за коммунальные услуги, рассчитываемого исходя из объема потребляемых коммунальных услуг, определяемого по показаниям приборов учета, а при их отсутствии исходя из нормативов потребления коммунальных услуг в порядке, установленном Правительством

Российской Федерации; правила предоставления, приостановки и ограничения предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домах устанавливаются Правительством Российской Федерации (часть 1 статьи 157 Жилищного кодекса Российской Федерации).

Согласно абзацу первому пункта 1 постановления Правительства Российской Федерации от 27 августа 2012 года № 857 «Об особенностях применения в 2012—2014 годах Правил предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов» (далее также — постановление Правительства Российской Федерации № 857) в первоначальной редакции было установлено, что Правила предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденные постановлением Правительства Российской Федерации от 6 мая 2011 года № 354 «О предоставлении коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов» (далее также — постановление Правительства Российской Федерации № 354), в части определения размера платы за предоставленную коммунальную услугу по отоплению применяются в 2012—2014 годах с учетом одной из предусмотренных данным постановлением особенностей.

Так, в соответствии с подпунктом «б» пункта 1 постановления Правительства Российской Федерации № 857, действовавшим на момент принятия оспариваемого акта, органам государственной власти субъектов Российской Федерации было разрешено до 15 сентября 2012 года принять решение о применении при расчете размера платы за коммунальную услугу по отоплению порядка расчета размера платы за коммунальную услугу по отоплению в соответствии с Правилами предоставления коммунальных услуг гражданам, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации № 307, используя при этом нормативы потребления тепловой энергии на отопление, действовавшие по состоянию на 30 июня 2012 года.

Таким образом, Кабинет Министров Республики Татарстан, основываясь на вышеуказанном постановлении Правительства Российской Федерации № 857, принял обжалуемое постановление, сохранив с 1 сентября 2012 года для отдельных муниципальных образований, по их предложению, в том числе и для города Казани до 1 октября 2015 года, действовавший в то время порядок определения размера платы граждан за коммунальную услугу по отоплению равномерно в течение года, утвержденный постановлением Правительства Российской Федерации № 307, и предусмотрев, что при расчете размера платы за коммунальную услугу по отоплению в муниципальных районах (городе) применяются нормативы потребления коммунальной услуги по отоплению, действовавшие по состоянию на 30 июня 2012 года.

Что касается вопроса внесения изменений в оспариваемое постановление Кабинета Министров Республики Татарстан, уточняющих муниципальные образования, в которых сохранялся прежний порядок определения размера платы граждан за коммунальную

услугу по отоплению, Конституционный суд Республики Татарстан отмечает, что согласно пункту 2 постановления Правительства Российской Федерации № 857 органы государственной власти субъектов Российской Федерации, принявшие решение с учетом одной из предусмотренных данным постановлением особенностей определения размера платы за предоставленную коммунальную услугу по отоплению, могут в любой момент принять решение о применении порядка расчета размера платы за коммунальную услугу по отоплению, предусмотренного Правилами предоставления коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов, утвержденными постановлением Правительства Российской Федерации от 6 мая 2011 года № 354.

На основании приведенной выше нормы Кабинет Министров Республики Татарстан принимал свои решения о внесении изменений в обжалуемое постановление, тем самым определяя, в каких муниципальных образованиях Республики Татарстан применялись прежний порядок расчета размера платы за коммунальную услугу по отоплению и нормативы потребления коммунальной услуги по отоплению, действовавшие по состоянию на 30 июня 2012 года.

Постановление Правительства Российской Федерации № 354 вступило в силу в полном объеме с 1 июля 2016 года, установив единый для всех порядок расчета размера платы за коммунальную услугу по отоплению, а также исключив ранее предусмотренную возможность для органов государственной власти субъектов Российской Федерации устанавливать дифференцированный подход к определению размера платы за данную коммунальную услугу. При этом действующее ранее постановление Правительства Российской Федерации № 307 было признано утратившим силу. Во исполнение вышеприведенных федеральных нормативных правовых актов обжалуемое постановление было признано утратившим силу постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 20 ноября 2018 года № 1019.

Таким образом, оспариваемое заявительницей правовое регулирование было принято в рамках предоставленных ранее федеральным законодательством субъектам Российской Федерации полномочий, с учетом возможности его применения в отношении отдельных муниципальных образований (по их предложению), расположенных на территории Республики Татарстан, не устанавливало собственного правового регулирования, а потому само по себе не могло считаться нарушающим конституционные права граждан, в том числе заявительницы в указанном в жалобе аспекте, и, следовательно, не содержит неопределенности в вопросе о его соответствии Конституции Республики Татарстан, в связи с чем согласно пункту 2 части первой статьи 46 во взаимосвязи с пунктом 1 части второй статьи 39 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» ее жалоба не является допустимой.

Относительно доводов гражданки Л.Е. Колоярцевой об отсутствии в оспариваемом постановлении Кабинета Министров Республики Татарстан правил установления порядка учета потребленной

тепловой энергии и порядка расчета услуги по отоплению отдельно для собственников жилых помещений и отдельно для пользователей (арендаторов) необходимо отметить, что такое регулирование обусловлено распределением компетенции, предусмотренной Жилищным кодексом Российской Федерации, который регламентирование указанных вопросов не относит к полномочиям органов государственной власти субъектов Российской Федерации.

Определение же правильности произведенных гражданке Л.Е. Колоярцевой расчетов за отопление, равно как проверка и оценка судебного решения по конкретному делу заявительницы с точки зрения его законности и обоснованности, предполагает исследование фактических обстоятельств дела, что не относится к компетенции Конституционного суда Республики Татарстан, как она определена в статье 109 Конституции Республики Татарстан и статье 3 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан».

На основании изложенного, руководствуясь статьей 3, пунктом 1 части второй статьи 39, пунктом 2 части первой статьи 46, частью пятой статьи 66, частями первой и второй статьи 67, статьями 69, 72, 73, 100 и 101 Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан», Конституционный суд Республики Татарстан

о п р е д е л и л :

1. Отказать в принятии к рассмотрению жалобы гражданки Л.Е. Колоярцевой на нарушение ее конституционных прав и свобод постановлением Кабинета Министров Республики Татарстан от 14 сентября 2012 года № 770 «О порядке определения размера платы граждан за коммунальную услугу по отоплению», поскольку жалоба в соответствии с установленными требованиями Закона Республики Татарстан «О Конституционном суде Республики Татарстан» не является допустимой, а разрешение поставленного заявительницей вопроса Конституционному суду Республики Татарстан неподведомственно.

2. Определение Конституционного суда Республики Татарстан по данной жалобе окончательно и обжалованию не подлежит.

3. Копию настоящего Определения направить гражданке Л.Е. Колоярцевой и в Кабинет Министров Республики Татарстан.

4. Настоящее Определение подлежит опубликованию в «Вестнике Конституционного суда Республики Татарстан».

№ 35-О

Конституционный суд
Республики Татарстан

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КОНСТИТУЦИЯ СУДЫның

«Ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләү тәртибе турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 14 сентябрендәге 770 номерлы карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Л.Е. Колоярцева шикаятен карауга алудан баш тарту турында

2018 ел
17 декабрь
Казан шәһәре

БИЛГЕЛӘМӘСЕ

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Л.Е. Колоярцева шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Л.Е. Колоярцева «Ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләү тәртибе турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 14 сентябрендәге 770 номерлы карары (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары) белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәҗәгать итте.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъвалана торган карары белән Татарстан Республикасының аерым муниципаль районнары җирле үзидарә органнарының 2012 елның 1 сентябреннән «Гражданнарга коммуналь хезмәтләр күрсәтү тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 23 маендагы 307 номерлы карары (алга таба шулай ук — Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 307 номерлы карары) белән расланган ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләүнең гамәлдәге тәртибен саклау турындагы тәкъдиме кабул ителгән, шулай ук күрсәтелгән муниципаль районнарда ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгарганда 2012 елның 30 июне хәленә карата гамәлдә булган ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәтүдән файдалану нормативлары кулланыла дип билгеләнгән.

Шикаятьтән һәм аңа кушымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәҗәгать итүче Казан шәһәрендә 2012 елда җылылык энергиясен куллануны исәпкә алуның гомумйорт приборы белән җиһазландырылган күпфатирлы йортта яши, 2012 елга кадәр ягып җылыту буенча хезмәт күрсәткән өчен түләү бәясен хисаплау норматив буенча башкарылган. Гражданка Л.Е. Колоярцева 2012 елдан 2015 елга кадәрге ягулык сезоннары чорларында «“Уютный дом” идарәче

компаниясе» ҖЧҖ тарафыннан, йортның гомуми мәйданы дөрес күрсәтелмәү сәбәпле, «ягып җылыту» коммуналь хезмәте буенча артык түләү бәяләре законсыз хисапланган булган дип күрсәтә. Шул ук вакытта ул билгеләгәнчә, аның «“Уютный дом” идарәче компаниясе» ҖЧҖ карата дәгъвасын канәгатьләндерүдән баш тарту турында җәмәгать судьясының суд карарында Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъва белдерелә торган карарына аның конкрет эшендә ягып җылыту хезмәте буенча аерым мәсьәләләрне җайга сала торган норматив хокукый акт буларак сылтама ясалган, шул рәвешле аны Казан шәһәрендәге фатир милекчеләре өчен куллану мөмкинлеге расланган.

Шул ук вакытта «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләү тәртибе турында” 2012 елның 14 сентябрендәге 770 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 20 августындагы 611 номерлы карарының 1 пунктындагы дүртенче абзацы белән Казан шәһәре дәгъва белдерелә торган карарга карый торган муниципаль берәмлекләр арасыннан төшереп калдырылган.

Гражданка Л.Е. Колоярцева фикеренчә, Казан шәһәренең Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъва белдерелә торган карары адресатлары арасында булмавы төрле муниципаль берәмлекләрдә яшәүче Татарстан Республикасы халкын тигезсез хәлгә куя һәм Россия Федерациясенең бер үк субъекты территориясендә яшәү урынына бәйле рәвештә конституциячел хокуклар һәм ирекләрнең бозылу мөмкинлегенә ирек бирә.

Моннан тыш, мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты дәгъва белдерелә торган карарда ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен билгеләү тәртибен, бу мәсьәләләрне файдаланучылар (арендалаучылар) өчен җайга салмыйча, бары тик гражданнар өчен генә билгеләгән дип саный. Ләкин Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъвалана торган карарында кулланылган җылылык энергиясен исәпкә алу тәртибен һәм ягып җылыту буенча хезмәтне хисаплау тәртибен билгеләү кагыйдәләренең аерым торак урыннар милекчеләре өчен һәм аерым файдаланучылар (арендалаучылар) өчен булмавы аның конституциячел хокукларын боза, чөнки күпфатирлы йортларда яшәүчеләр тарафыннан ягып җылыту буенча хезмәткә коммерцияле яки бюджет оешмалары өчен түләү мөмкинлегенә юл куя.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Л.Е. Колоярцева Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләү тәртибе турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 14 сентябрендәге 770 номерлы карарын Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 49 һәм 51 статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә коммуналь

хезмәтләр күрсәтү һәм алар өчен түләү кертү буенча мөнәсәбәтләр торак законнарының җайга салу предметын тәшкил итә (4 статьяның 1 өлешендәге 10 һәм 11 пунктлары); коммуналь хезмәтләр күрсәтү һәм алар өчен түләү кертү белән бәйле торак мөнәсәбәтләренә карата, әлеге Кодекста билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып, тиешле законнар кулланыла (8 статья). Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнарының торак мөнәсәбәтләре өлкәсендәге вәкаләтләренә, аерым алганда, коммуналь хезмәтләр өчен түләү күләмен исәпкә алу приборларының күрсәткечләре буенча, ә алар булмаганда Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә коммуналь хезмәтләрдән файдалану нормативларыннан чыгып ачыклана торган кулланылган коммуналь хезмәтләрнең күләменнән чыгып раслау керә; күпфатирлы йортлардагы һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләрне күрсәтү, күрсәтүдән туктатып тору һәм күрсәтүдә чикләү кагыйдәләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә (Россия Федерациясе Торак кодексының 157 статьясындагы 1 өлеше).

«2012—2014 елларда Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләрен куллану үзенчәлекләре турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 27 августындагы 857 номерлы карарының (алга таба шулай ук — Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 857 номерлы карары) 1 пунктындагы беренче абзацының башлангыч редакциясе буенча шул билгеләнгән булган: «Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2011 елның 6 маендагы 354 номерлы карары (алга таба шулай ук — Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 354 номерлы карары) белән расланган Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләре ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен билгеләү өлешендә 2012—2014 елларда әлеге карар белән каралган үзенчәлекләрнең берсен исәпкә алып кулланылалар.

Шулай, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 857 номерлы карарының 1 пунктындагы дәгъвалана торган акт кабул ителгән вакытта гамәлдә булган «б» пунктчасы нигезендә Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнарына 2012 елның 15 сентябренә кадәр ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплаганда Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 307 номерлы карары белән расланган Гражданнарга коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләре нигезендә, 2012 елның 30 июне хәленә карата гамәлдә булган ягып җылыту өчен җылылык энергиясеннән файдалану нормативларын кулланып, ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплау тәртибен куллану турында карар кабул итәргә рөхсәт ителгән булган.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Министрлар Каби-

неты, югарыда күрсәтелгән Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 857 номерлы карарына нигезләнеп, 2012 елның 1 сентябреннән аерым муниципаль берәмлекләр өчен, аларның тәкъдиме буенча, шул исәптән 2015 елның 1 октябренә кадәр Казан шәһәре өчен Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 307 номерлы карары белән расланган гражданнарның ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен ел дәвамында тигез итеп түләве күләмен билгеләүнең ул вакытта гамәлдә булган тәртибен саклап һәм муниципаль районнарда (шәһәрдә) ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплап чыгарганда 2012 елның 30 июне хәленә карата гамәлдә булган ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәтүдән файдалану нормативлары кулланыла дип күздә тотып, дәгъвалана торган карарны кабул иткән.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъвалана торган карарына ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләүнең элеккеге тәртибе сакланган муниципаль берәмлекләрне тәгаенли торган үзгәрешләр кертү мәсьәләсенә килгәндә, Татарстан Республикасы Конституция суды шуны билгеләп үтә: Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 857 номерлы карарының 2 пункты нигезендә Россия Федерациясе субъектларының ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен билгеләүнең әлеге карар белән каралган үзенчәлекләренең берсен исәпкә алып карар кабул иткән дәүләт хакимияте органнары теләсә кайсы вакытта Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2011 елның 6 маендагы 354 номерлы карары белән расланган Күпфатирлы йортлар һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларына коммуналь хезмәтләр күрсәтү кагыйдәләре белән каралган ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплау тәртибен куллану турында карар кабул итәргә мөмкин.

Югарыда китерелгән норма нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты дәгъва белдерелә торган карарга үзгәрешләр кертү турындагы карарларын кабул итеп, шуның белән Татарстан Республикасының кайсы муниципаль берәмлекләрендә ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплауның элеккеге тәртибе һәм 2012 елның 30 июне хәленә карата гамәлдә булган ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәтүдән файдалану нормативлары кулланылганын билгеләгән.

Ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен түләү күләмен хисаплауның һәркем өчен бердәй тәртибен билгеләп, шулай ук элегрәк каралган Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары өчен әлеге коммуналь хезмәт өчен түләү күләмен билгеләүгә дифференциацияләнгән якын килүне билгеләү мөмкинлеген төшереп калдырып, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 354 номерлы карары тулы күләмдә үз көченә 2016 елның 1 июленнән кергән. Шул ук вакытта элегрәк гамәлдә булган Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 307 номерлы карары үз көчен югалткан дип танылган. Югарыда китерелгән федераль норматив хокукый актларны үтәү йөзеннән дәгъва белдерелә торган карар

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 20 ноябрендәге 1019 номерлы карары белән үз көчен югалткан дип танылган.

Шулай итеп, мөрәҗәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торган хокукый җайга салу, Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан аерым муниципаль берәмлекләргә карата (аларның тәкъдиме буенча) аны куллану мөмкинлеген исәпкә алып, элек федераль законнар белән Россия Федерациясе субъектларына бирелгән вәкаләтләр кысаларында кабул ителгән, үзенең хокукый җайга салуын билгеләмәгән, шуңа күрә дә үзеннән-үзе гражданнарның, шул исәптән мөрәҗәгать итүченең шикаятьтә күрсәтелгән аспектта конституциячел хокукларын боза торган булырак санала алмаган һәм, димәк, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты белән үзара бәйләнештә 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты нигезендә аның шикаяте карала алмый.

Гражданка Л.Е. Колоярцеваның Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының дәгъвалана торган карарында кулланылган җылылык энергиясен исәпкә алу тәртибен һәм ягып җылыту буенча хезмәтне хисаплау тәртибен билгеләү кагыйдәләренең аерым торак урыннар милекчеләре өчен һәм аерым файдаланучылар (арендалаучылар) өчен булмавы турындагы дәлилләренә карата шуны билгеләп үтәргә кирәк: мондый җайга салу Россия Федерациясе Торак кодексында каралган компетенцияне бүлүгә бәйле, ул әлеге мәсьәләләрне регламентлауны Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә кертми.

Гражданка Л.Е. Колоярцевага ягып җылыту өчен хисапланган түләүләрнең дөрес булу-булмавын билгеләү исә, мөрәҗәгать итүченең конкрет эше буенча суд карарын законлы һәм нигезле булу-булмавы ягыннан тикшерү һәм бәяләү кебек, эшнең фактлагы хәлләрен тикшерүне күздә тота, бу исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән компетенциясенә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Ягып җылыту буенча коммуналь хезмәт күрсәткән өчен гражданнар түләве күләмен билгеләү тәртибе турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның

14 сентябрендәге 770 номерлы карары белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Л.Е. Колоярцева шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мөрәҗәгать итүче куйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Л.Е. Колоярцевага һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына җибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 35-О

Татарстан Республикасы
Конституция суды

РАЗДЕЛ II.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

РЕШЕНИЕ КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

О поощрении благодарственными письмами Конституционного суда Республики Татарстан

г. Казань 25 октября 2018 года

В соответствии с Положением о Благодарственном письме Конституционного суда Республики Татарстан, утвержденным решением Конституционного суда Республики Татарстан от 1 марта 2012 года № 1-Р, Конституционный суд Республики Татарстан

р е ш и л :

За большой вклад в воспитание студенческой молодежи, подготовку кадров для судебной системы поощрить Благодарственным письмом Конституционного суда Республики Татарстан:

— Мифтахова Рената Ленаровича, заместителя заведующего кафедрой государственно-правовых дисциплин Казанского филиала Федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Российский государственный университет правосудия»;

— Самович Юлию Владимировну, профессора кафедры государственно-правовых дисциплин Казанского филиала Федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Российский государственный университет правосудия».

№ 7-Р

Конституционный суд
Республики Татарстан

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК